

A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1943. ÉVI JANUÁR HÓ 12-ÉN, FEBRUÁR HÓ 17-ÉN,
MÁJUS HÓ 13-ÁN, JUNIUS HÓ 11-ÉN, SZEPTEMBER
HÓ 23-ÁN TARTOTT TANÁCSÜLÉSEINEK,
1943. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 27-ÉN, MISKOLCON
TARTOTT RENDES- ÉS 1943. ÉVI NOVEMBER HÓ
16-ÁN TARTOTT RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

VERESS KÁROLY
EGYHÁZMEGYEI LEIKÉSZI FŐJEGYZŐ.

NYOMATOTT
BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN, 1944.

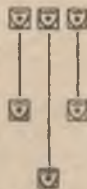
A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1943. ÉVI JANUÁR HÓ 12-ÉN, FEBRUÁR HÓ 17-ÉN,
MÁJUS HÓ 13-ÁN, JUNIUS HÓ 11-ÉN, SZEPTEMBER
HÓ 25-ÁN TARTOTT TANÁCSÜLÉSEINEK,
1943. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 27-ÉN, MISKOLCON
TARTOTT RENDES- ÉS 1943. ÉVI NOVEMBER HÓ
16-ÁN TARTOTT RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

VERESS KÁROLY
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

NYOMATOTT
BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN, 1944.

I.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1943. január 12-én.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Gyűlvérszi István*, *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Ragályi Miklós*, *Bónis Bertalan*, *Harsányi Géza*, és *Veress Károly*, tanácsstagok.

Esperes Igét olvas és imádságban Isten segítő kegyelmét kéri. Majd szeretetteljes szavakkal üdvözli a tanács tagjait s a határozatképesség megállapítása után az ülést megnyitja.

1. *Harsányi Géza*, e. m. ügyész az 1942. évi augusztus hó 20-án tartott egyházmegyei tanácsülés 5. sz. alatt hozott határozatának megfelelően jelenti, hogy a sajszentszéki egyháznak a Kondói Kőszénbánya tulajdonosai, *Bolváry és Társával* kötött adás-vételi szerződésére vonatkozólag az egyházmegyei tanács utasítása alapján tárgyalta a bányatulajdonosokkal az adás-vétel tárgyát képező területnek örökáron való eladását illetőleg. Nevezett bányatulajdonosok, abban az esetben, ha 8 napon belül megerősített szerződést mutat fel az egyház, □-ölenként 250 P-t hajlandók fizetni az ingatlanért s nem vég nélküli fizetés után, hanem egy összegben. Egyébként ragaszkodnak az eredetileg megkötött szerződéshez annyival is inkább, mivel annak alapján a használatba vett területen már építkezést is végeztek s ha azt az egyházmegye nem hagyja jóvá, igénylési jogukat törvényes uton fogják érvényesíteni. A sajszentszéki egyház presbitériuma f. évi január hó 10-én tartott ülésében hozott határozatában — a per elkerülése végett — ismételten kéri az eredeti szerződés jóváhagyását.

Egyházmegyei tanács ezekután is az örökáron való eladást látja célszerűbbnek s mivel tudomása van arról, hogy Sajszentszéken telepítés céljára földterületek adatnak el, ha kilátás lehet arra, hogy azokból az egyház szerezhetne annyi területet, hogy úgy az egyház, mint javadalmasai megfelelően kárpótolhatnának, az örökáron való eladás mellett maradna. Az erre vonatkozó pozitívumok megszerzésével és úgy az eladás, mint a vétel előkészítésével kapcsolatos eljárásokkal *Dr. Kerényi*

Béla, egyházmegyei világi tanácsbíró és *Harsányi Géza*, egyházmegyei ügyészt bizza meg.

2. Az ózdi missziói egyház beterjeszti ezuttal már harmadik ízben új lelkészi díjlevelét jóváhagyás és megerősítés végett. E díjlevellel az egyházmegyei tanács már a múlt év augusztus hó 20-án és október hó 12-én tartott üléseiben is részletesen és behatóan foglalkozott és mindkét alkalommal utasításokat adott a díjlevelnek megfelelő formában való kiállítására. Az adott utasításoknak megfelelően az egyházmegyei tanács által tartalmilag helyesnek talált formában az ózdi egyház még mindig nem állította ki a díjlevelet.

Ugyancsak beterjeszti harmadik tanítói állásának díjlevelét is 4 példányban jóváhagyás és megerősítés végett, a vonatkozó presbiteri- és közgyűlési határozatokkal s egyben kéri *Nagy Ilona*, *Etelka* tanítónő megválasztásának jóváhagyását. Becsatolja az iskola benépesedési kimutatását annak bizonyítására, hogy a harmadik tanító beállítására feltétlenül szükség volt. A kimutatás szerint az iskola I—VIII. osztályába 177 növendék jár. Ezek közül református növendék 146. Közli azt is, hogy a harmadik tanítói állás fenntartásához az állam ideiglenesen 50%-os segélyt állapított meg; a másik két tanító részére az állam leszállította a segélyt, de a község részéről folyósított 2000 P segéllyel az kárpótolva lett.

Az egyházmegyei tanács 1942. évi október hó 12-én tartott ülésében az ózdi egyház e kérelmével szintén foglalkozott már, de mert az államsegély bizonytalansága miatt nem látta biztosítottnak az ózdi tanítói állások fenntartását, a harmadik tanítói állás megszervezésének jóváhagyását és a megválasztott tanítónő állásába való beerősítését attól tette függővé, ha az egyház tagjai névszerinti szavazással kötelezettséget vállalnak a tanítói állásoknak — az államsegély teljes beszüntetése esetén is — a saját erejükből való fenntartására. Az újonnan beterjesztett harmadik tanítói állás díjlevelében bennfoglaltatik az, hogy abban az esetben, ha az államsegély elmarad, az egyházközség vállalja a teljes tanítói javadalom fizetését, de az egyházmegyei tanács által kívánt erre vonatkozó határozatot az egyház nem névszerinti szavazással hozta meg, hanem a díjlevelet megalkotó presbiteri határozat egyszerű elfogadásával.

Az ózdi egyházi közgyűlés ama határozatát, mely a harmadik tanító megválasztása és annak megerősítése mellett foglalt állást, *Izsó József* és hét társa az egyházmegyei tanácshoz intézett beadványukban megsemmisíteni kérik azzal az indoklással, hogy mivel a minisztérium kilátásba helyezte azt, hogy az ózdi egyház által fenn-

tartott eddigi két tanítói állás államsegélyét 1947. évig fokozatosan be fogja szüntetni, két tanító teljes javadalmának a fizetése mellett, az egyház tagjainak nem fog módjában állani még egy harmadik tanerő teljes fizetését is magára vállalni, annyival is inkább, mivel az egyház tagjai már éveken át felemelt egyházi adót fizetnek, ami tovább is folytatódni fog.

Az 1942-ik évre kapott ugyan az egyház a községtől 2000 P iskolai segélyt, de arra nézve nincs biztosíték, hogy a község az egyházat állandóan segítse.

Egyházmegyei tanács — tekintettel arra, hogy az ózdi egyháznak a lelkészi új díjlevél megerősítésére, valamint a harmadik tanítói állás megszervezésének jóváhagyására és a megválasztott tanítónő állásába való beerősítésére vonatkozó kérelme már több ízben tárgyalatott és az adott utasításoknak megfelelően ezekben az ügyekben még mindig nem járt el az egyház és e kérelemnek még mindig nem tud eleget tenni, hogy elkerülje a további meddő tárgyalásokat, — egy bizottságot küld ki az ózdi egyházba azzal a megbiztatással, hogy a helyszínen a presbitériummal való közvetlen tárgyalás alapján nyújtson irányítást és szerezzen adatokat s azokat véleményes javaslataival együtt terjessze a legközelebbi egyházmegyei tanács elé.

A kiküldött bizottság tagjai: *Veress Károly*, lelkészi főjegyző és *Körössy István*, e. m. dékán.

3. Az ózdi missziói egyház beterjeszti jóváhagyás végett *Botta Pál*, ózdi építési vállalkozó által a templomi karzat kibővítésére az egyház presbitériumához benyújtott 1674 P 58 fill. összegű és *Szekeres Lajos*, asztalos mesternek 5 sor templomi szék készítésére vonatkozó ajánlatát 840 P, illetve utólagosan történt 10% engedmény után 756 P összegről. A költségvetéseket úgy a presbitérium, mint az egyházi közgyűlés névszerinti szavazással elfogadta. A renoválásra az egyház elnökségének állítása szerint az egyházmegyei tanács 1942. évi október hó 12-én tartott ülésben már megadta az engedélyt, de a költségvetéseket akkor még nem tudták benyújtani. A végzendő munkák fedezésére szolgál az ózdi takarékpénztárban folyószámlán

lévő összeg és az 1942. évi november havi egyházi adó. Ez összegek azonban nincsenek számszerűleg megjelölve.

Egyházmegyei tanács annak megállapításával, hogy az itt említett munkálatok végzésére engedélyt nem adhatott, amennyiben 1942. évi október 12-én hozott 11. sz. határozatában a templom bejaratának átalakítására adott engedélyt egy még előbbi tanácsülésre beterjesztett kérelemre a hiányok pótlása után, a most beterjesztett költségvetésekhez kéri a vonatkozó szerződések beküldését is, valamint a fedezet tényleges összegének közlését.

II.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1943. február 17-én.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Ragályi Miklós*, *Dr. Bónis Bertalan*, *Harsányi Géza* és *Veress Károly*, tanácsstagok.

Esperes imádságban kéri Isten vezető kegyelmét teendőink végzéséhez s a határozatképesség megállapítása után szíves szavakkal köszönti a tanács tagjait, az ülést megnyitja.

1. A berentei egyház rendes lelkészi állásának betöltését elhatározva, beterjeszti ujonnan megállapított lelkészi díjlevelét 4 példányban a vonatkozó presbiteri- és közgyűlési határozatokkal, valamint a lelkészi- és tanítói állások fenntartásának biztosításához, a megnagyobbodott teher viselésének megfelelően megállapított új adókulcsot jóváhagyás és megerősítés végett.

A berentei lelkészi állás az 1920-ik év óta nem volt betöltve, az egyházat azóta helyettes- és segédlelkészek vezették. Közben a tanítói állás fenntartásához az állam 40%-os hozzájárulásra kötelezte az egyházat, ami a kislélekszámú gyülekezetet gátolta abban a törekvésében, hogy lelkészi állását rendes lelkésszel töltsé be, mert az iskolai terhek egyrészt a lelkészi javadalomból kellett fedeznie. Többszöri kérvényezés és Esperesünk személyes közbenjárására, végre sikerült az állam által az egyházra hárított terhektől az egyházat mentesíteni, miáltal lehetővé vált a lelkészi állás betöltése. A hívek teherbíró képességének és helyzetének mérlegelése arra a megállapításra vezetett, hogy az 1920-ik év előtt érvényben levő lelkészi díjlevelé tételei közül többnek a megfizetésére ma már képtelenek. A kevés számú iga miatt nem vállalhatják a lelkészi földek megmunkálását, de képtelenek annak megváltását is fizetni; ugyancsak annak idején a musthoz adott 8 üres hordó váltságát is, valamint a széntőke és a lelkészi tőke kamatait, mivel ezek a tőkék időközben megsemmisültek. Így az értékében csonkulást szenvedő lelkészi díjlevelé némi kárpótlásaként, a lelkészi porta és kert folytatását képező régi tanítói lakás és iskola beltelkét, kb. 238 □-öt területet is a lelkész használatára adja át az egyház, mely okszerűen jövedelmeztetve, nem csekély mértékben járulhat hozzá a lelkészi javadalom emeléséhez.

A lelkészi állásnak ujonnan való betöltéséből eredő nagyobb összegű kiadások fedezésére új adókulcsot állapított meg az egyház, mely szerint mindennemű járandóságok és közterhek összege buzaárban van átszámítva s ennek megfelelően a kivetés a következőleg történik:

I. Tétéles egyházi adóként minden pár fizet 2 (kettő) véka búzát.

II. Százalékos adóként: 1. az 1—6 P állami egyenes adót fizető egyháztagok $\frac{1}{4}$ véka, 2. a 7—12 P-t fizetők $\frac{1}{2}$ véka, 3. a 13—18 P-t fizetők $\frac{3}{4}$ véka, 4. a 19—24 P-t fizetők 1 véka, 5. a 25—30 P-t fizetők $1\frac{1}{4}$ véka, 6. a 31—36 P-t fizetők $1\frac{1}{2}$ véka, 7. a 37—42 P-t fizetők $1\frac{3}{4}$ véka, 8. a 43—60 P-t fizetők 2 véka, 9. a 61 P-n felül fizetők $2\frac{1}{2}$ véka búzát fizetnek.

Az így kivetett buzamennyiséget az adózók a presbitérium által évenként a szeptemberi napi árnak megfelelően megállapított pénzüsszegeben fizetik be az egyház pénztárába s a lelkész és tanító ugy termény, mint egyéb járandóságuk értékét az egyház pénztárába befolyt összegekből kapják meg.

Egyházmegyei tanács beható tanácskozás után megállapítja, hogy a berentei rendes lelkészi állás betöltésével kapcsolatban, az 1920-ik év előtt érvényben volt lelkészi díjlevél módosítása indokolt és szükséges és annak a hívek teherbíróképességéhez alkalmazása elkerülhetetlen, mivel a gyülekezet megélhetési viszonyaihoz képest úgy anyagi, mint foglalkozási helyzetük teljesen megváltozott. Nagyrésztük bányamunkás és így a régi díjlevélben biztosított közmunkákat teljesíteni nem tudják, annak megváltása, valamint az elenyészett tőkék kamatainak megfizetése teherviselési képességüket felülmúlja, az ujonnan megállapított adókulcsszerinti egyházi teherviselés így is az a maximum, melynél többet kívánni e csekély lélekszámú gyülekezetől nem lehet. A rendes lelkészi állás betöltése pedig kívánatos, mert az egyház lelki- és anyagi irányítása — az eddigi tapasztalatok szerint is, — csak így történhetik hivatása betöltésének fokozottabb biztosítására. A betervezett új lelkészi díjlevelet jóváhagyja

és az ujonnan megállapított egyházi adókulcsot megerősíti.

2. A meszesi egyház megerősítés végett betereszti azt a haszonbérleti szerződést, amely *Horváth Gyula* és társai Meszes községi birtokosok, mint haszonbérbeadók és *Fleischer Ernő*, bányavállalkozó, meszesi lakos között, a meszesi 791—987. helyrajzi szám alatt felvett ingatlanokon végezhető kőszénkutató, kőszénbányányítás és kőszénkiaknázás tárgyában Meszesen, 1941. évi december hó 15-én és 1942. január hó 4. napján kötött és amely szerződést az egyház nevében *Almássy Lajos*, ref. lelkész is aláírt, bérbeadóként, mint azt a meszesi ref. egyházi közgyűlésnek és presbitériumnak bejelentette azzal a külön kikötéssel, hogy a bányavállalat a mindenkori ref. lelkész részére évente 30 mázsa szenet köteles ingyen kiadni a földek utáni járandóságon felül, amely szénmennyiség a lelkészi díjlevélben biztosított mennyiségbe nem számítható be. Betereszti az egyház azt a Miskolcon 1943. január hó 27-én kelt nyilatkozatot, amelyben a Meszesi Szénbánya KFT. képviselőjében *Fleischerné* kötelezi magát az utóbb említett 30 mázsa szénnek a lelkészi föld után esedékes szénmennyiségen felüli kiszolgáltatására, valamint a fenti eljárását tudomásulve 1943. január hó 27-én tartott egyházi közgyűlési és presbitériumi ülési jegyzőkönyveket. Az egyházi közgyűlés és a presbitérium a fenti eljárást azzal vette tudomásul, hogy a lelkészi- és tanítói földek után járó szénre az egyház tart igényt.

Egyházmegyei tanács a szerződést és a vonatkozó iratokat visszaadja az egyház vezetőségének kiegészítés végett azzal, hogy annak megtörténte után a szerződést és iratokat sürgősen terjessze be.

Egyben feljogosítja az egyházmegyei elnökséget, hogy a külön nyilatkozattal kiegészített haszonbérleti szerződést hagyja jóvá, mivel a szerződés jóváhagyásának máskülönben akadálya nincsen.

A Meszesi Szénbánya KFT. képviselőjében *Fleischerné* által aláírt külön nyilatkozat jogszabályellenes és így nem jogérvényes, mert nincs igazolva az, hogy a Meszesi Kőszénbánya KFT. azonos a haszonbérbeadó *Fleischer Ernő*, haszonbérbevevővel és az sem, hogy *Fleischerné* jogosult-e cégjegyzésre. Különben is a

Meszési Szénbánya KFT. vállalatot a Cégbíróságnál bejelentett kettő tagnak kell jegyeznie a társaság előnyomott cége mellett. Az üzletvezetőség a vállalatot nem képviselheti. Ezért a szóbanlévő teljesen szabálytalan külön nyilatkozat helyett egy új, szabályszerűen kettő jogosult tag által cégjegyzett és kettő tanu által előttemezett nyilatkozat szerzendő be, mert a meszesi ref. lelkész részére az évi 30 mázsa szén a lelkési föld után esedékes szénmennyiségen felül csak úgy biztosítható.

A haszonbéri szerződést Meszesen, 1942. január hó 4. napján keltezve előttemező két egyén neve bejelentendő, mert névaláírásuk olvashatatlan.

Kimondja továbbá az egyházmegyei tanács, hogy a haszonbéri szerződés 4. pontja értelmében a lelkészi-, valamint a tanítói földek után járó kettő és fél százalék haszonbér (terrágium) 50%-a az illető lelkész és tanító javadalmat illeti, 50%-a pedig, mint az egyházat illető rész, tőkésítendő.

A haszonbéri szerződés 5. pontja értelmében fizetendő katasztrális holdanként 150 kg. darabos szén a lelkészi- és tanítói földek után teljes egészében a lelkész és tanító javadalmat illeti meg

III.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1943. május hó 13-án.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Gyűlésvérszi István*, *Kőrössy István*, *Harsányi Géza* és *Veress Károly*, tanácstagok.

Esperes imádkozik, majd szíves szavakkal üdvözli az egyházmegyei tanács tagjait, a határozatképességet megállapítva, az ülést megnyitja.

1. Olvastatik a f. évi január hó 12-én tartott egyházmegyei tanácsülés által az ózdi egyházba, az új lelkészi díjlevél tételeinek és a harmadik tanítói állás megszervezésének és fenntartásának az egyház presbitériumával való megtárgyalására kiküldött bizottság jelentése. Az ózdi lelkészi díjlevélbe az eddig beterjesztett díjlevelektől eltérően csak azok a tételek jönnek be, melyek állandó jellegűek, mint az Egyetemes Konvent által a lelkész részére megállapított évi 1000 kor. missziói segély jelenlegi összege; az egyház által biztosított havi 220 P és stólamegváltás címén havi 40 P. Továbbá a természetbeni lakás s a lelkész összes adójának az egyházközség által való fizetése. Ezek mellett a drágasági pótlék időleges fizetésének vállalása; személyi pótlékot az egyház díjlevelen kívül jegyzőkönyvi határozatban kívánja biztosítani neveltetési segély címen a következő fokozatban: egy gyermek után annak 24 éves koráig, illetve megélhetését biztosító állásba jutásáig havi 25 P-t, 2 gyermek után havi 50 P-t, három vagy több gyermek után havi 80 P-t; s az erről készített jegyzőkönyvi határozatot jogérvényességének biztosítása és állandósítása végett beterjeszti az egyházi hatóságához.

A harmadik tanítói állás megszervezésére és fenntartására vonatkozólag utasította a bizottság az egyház presbitériumát az egyházmegyei tanács 1942. évi október 12-én hozott határozatának megfelelően, e kérdésnek az egyházi közgyűlés által, névszerinti szavazás útján történő eldöntésére.

Egyházmegyei tanács az ózdi egyházba kiküldött bizottság részletes jelentését tudomásul veszi. Utasítja az ózdi egyház presbitériumát, hogy az új lelkészi díj-

levelet — a közös tárgyalás alapján történt megállapodásnak megfelelően — minél előbb állítsa ki, egy további pontba bevéve: „A susai leányegyházról külön díjlevélbe foglalt javadalom.“ s a díjlevelet jóváhagyás s megerősítés végett haladéktalanul terjessze be a neveltetési segélyre vonatkozó külön jegyzőkönyvi határozattal együtt.

A harmadik tanítói állás megszervezésére és fenntartására vonatkozólag — az adott utasításnak megfelelően — szintén hozza meg az egyház névszerinti szavazás útján a döntést és ezután hozott határozatát terjessze — a további intézkedések megtétele végett — az egyházmegyei tanács elé.

2. As ózdi missziói egyház betérjeszti az egyházmegyei tanács f. évi január hó 12-én hozott 3. sz. határozatának megfelelően *Botta Pál*, építési vállalkozó és *Szekerés Lajos*, asztalos mesterrel a templomi karzat kibővítése és 3 drb. összesen 5 üléses templomi székek készítésére kötött szerződéseit, melyek szerint a karzat kibővítése 1674'59 P, a templomi székek elkészítése pedig 760 P-be kerül. A fedezet összegére vonatkozóan becsatolja az Ózdi Takarékpénztár igazoló jegyzékét, mely szerint a Takarékpénztárban folyószámlán 1237'10 P összeg áll az ózdi egyház rendelkezésére; a hiányzó összeget pedig a f. évi április havi egyházi adóból fedezi az egyház. Egyben közli a lekipásztor, hogy az anyag drágulására való tekintettel az asztalos mesternek anyagbeszerzésre 700 P-t már régebben kifizettek.

Egyházmegyei tanács az ózdi egyház által a templomi karzat kibővítésére és a szükséges templomi székek elkészítésére kötött szerződéseit — mivel a vonatkozó költségvetéseket és a szükséges határozatokat már az előbbi egyházmegyei tanácsülés elé terjesztette, — jóváhagyja és a munkák elvégzésére az engedélyt megadja.

3. A zilizi egyház betérjeszti jóváhagyás végett özv. *Bányácski Ferencné* szül. *Vadászi Juliánna*, zilizi lakossal kötött ajándékozási szerződését, mely szerint özv. *Bányácski Ferencné* egy 1538 □-öl

területü szántóföldet adományoz a zilizi egyháznak tehermentesen azzal, hogy a holtáig tartó haszonélvezeti jogot fenntartja magának és ennek telekkönyvi biztosítását is kívánja. Viszont beleegyezik abba, hogy az ingatlan a megajándékozott zilizi egyház javára, az ő további megkérdezése nélkül bekebeleztessek. Az ezzel járó mindenemű költséget az egyház viseli. A becsatolt presbiteri- és közgyűlési határozatokkal az itteni feltételek mellett az ajándékföldet az egyház elfogadja.

Egyházmegyei tanács a zilizi egyház által beterveztett ajándékozási szerződést — az ajándékozóinak egyháza iránti szeretetét bizonyító nemes tetteért a maga részéről is elismerését és köszönetét nyilvánítva, — jóváhagyja.

4. A barcikai egyház betervezti jóváhagyás és megerősítés végett f. év április hó 18-án hozott közgyűlési határozatát, melyben a presbitérium határozati javaslata alapján kimondja a közgyűlés, hogy a barcikai egyházban az iskola, tanítói lakás és a lelkészlak teljes rendbehuzásának időtartamára egyházi adót vet ki a hivekre a következő adókulcs alapján: 1. Az egyház adófizető tagjai öt osztályba sorozva, a templomi székekre kivéve, családonként és osztályonként fizetnek 30, 25, 20, 15, 10 pengőt. 2. Az állami egyenesadó alapján pedig 50%-os kivetés történik. Az adókulcs megállapítása névszerinti szavazással történt és azt a közgyűlés minden tagja elfogadta.

Egyházmegyei tanács, a barcikai egyház által az egyházi épületek kijavításának idejére megállapított adókulcsnak megfelelően, a családi alapon történt kivetést tudomásul veszi, az állami egyenesadó utáni 50%-os kivetést pedig jóváhagyja és megerősíti.

IV.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1943. június 11-én.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Gyülvérsi István*, *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Harsányi Géza*, *Veress Károly*, tanácsstagok.

Esperes imádkozik, a határozatképességet megállapítja s az ülést megnyitja.

1. A sajkókazinci egyház betereszti a harmadik tanítói állás megszervezésére vonatkozó presbiteri- és közgyűlési határozatait, melyeket a törvényes rendelkezéseknek megfelelően névszerinti szavazással hoztak meg. A harmadik tanítói állás megszervezését szükségessé teszi az iskolában a VII. és VIII. osztályok beállítása folytán megnövekedett létszám, amely addig is, míg VI. osztályu volt az iskola, mindkét tanítónál jóval túlhaladta azt a számot, amennyivel egy-egy tanító eredményesen foglalkozhatik; a jövőben pedig a tankötelesek létszáma 180—190 közt fog mozogni, sőt ennél is magasabbra emelkedhetik.

Az új tanítói állás helyi javadalmához a mindenkori kezdőfizetés 10%-át biztosítja az egyház, emellett lakást, vagy törvényes lakbért ad és fizeti az állásutáni nyugdíjintézeti fenntartói járulékot. Ezeknek fedezésére az egyházi adót emeli fel, az előálló újabb szükségleteknek megfelelő arányban. Az állás megszervezéséhez szükséges engedélyt, valamint a tanítói javadalomhoz a kiegészítő államsegélyt az egyházmegyei tanács elvi hozzájárulása után, a Vall. és Közoktatásügyi Minisztériumtól kérelmezi az egyház.

Egyházmegyei tanács a maga részéről is nélkülözhetetlenül szükségesnek tartja a sajkókazinci iskolánál a harmadik tanerő beállítását, mivel tudja azt, hogy két tanító eddig is a legmegfeszítettebb munkával volt képes a magas létszámú iskolában a növendékek oktatását ellátni; a VII. és VIII. osztályok bevezetésével pedig a tanítás biztosításához egy újabb tanerőre van szükség. Ezért a sajkókazinci egyháznak a harmadik tanítói állás megszervezésére irányuló törekvését és az azzal kapcsolatos áldozat meghozatalára való készségét elismeri.

réssel veszi tudomásul. Az egyház beterjesztett határozatait jóváhagyja és a harmadik tanítói állás megszervezéséhez elvileg hozzájárul.

2. A szendrői egyház temploma külső renoválására vonatkozó *Demjén János*, edelényi kőműves mesterrel kötött munkavállalási szerződését terjeszti be jóváhagyás végett, melyhez becsatolja a javítást elhatározó és a költségek fedezetét megállapító presbiteri- és közgyűlési határozatokat is. A templom és torony fala teljesen újra vakoltatik s a templom belső mennyezetén levő hibákat is kijavítja a vállalkozó, valamint átrakja a templom tetőzetén is a cserepeket. Az anyagszállításokat az egyház teljesíti, a kézi napszamosokról pedig a vállalkozó gondoskodik. A szerződésben nincs kikötve a szokásos és szükséges jótállási idő, sem pedig az, hogy az alkalmazott munkások után az O. T. I. járulékot a vállalkozó fizeti. A vállalati összeg 4735 P, melyet rendkívüli egyházi adókivetésből fedez az egyház s az a következőleg állapított meg: Minden szekeresgazda fizet 100 P-t, minden zsellérszámba menő ember 50 P-t, házzal nem bíró zsellér 25 P-t, ezenkívül minden olyan családban, ahol a családfőn kívül több felnőtt házas gyermek van, fejenként 25 P-t fizetnek.

Egyházmegyei tanács a szendrői egyház templomrenoválási szándékát örömmel veszi tudomásul. A költségek fedezésére megállapított rendkívüli egyházi adókulcsot jóváhagyja. Felhívja azonban az egyházat, hogy a munkavállalati szerződést egészítse ki azzal, hogy a vállalkozó munkásai után az O. T. I. járulékokat fizeti s a vállalati összeg utolsó részletét annak igazolása után kapja meg s a javítási munkáért egy évi jótállást vállal.

Megbizza az egyházmegyei lelkészi főjegyzőt, hogy e hiányok póllása után, a szerződésre a jóváhagyó záradékot vezesse rá.

3. A sajiécegi lelkész beterjeszti az egyház tulajdonát képező u. n. iskolai földek, valamint a lelkészi javadalmi földek és rétek bérletbe, illetve feles művelésbe és részes megmunkálásba adására vonatkozó több bérlettel és munkálóval kötött szerződését jóváhagyás és megerősítés végett. Az összes kiadott földek egy szerződésbe vannak foglalva,

Nincsen feltüntetve az egyház használatában levő földek területe, nincsen becsatolva az azt elfogadó és jóváhagyó presbiteri határozat sem. A lelkészi javadalmi földekre vonatkozólag az is ki van kötve, hogy a bérletbeadás esetleges személyi változás esetén is érvényben marad. A szerződés hat évre van kötve.

Egyházmegyei tanács a sajjóecsegi egyházi és lelkészi javadalmi földek, valamint a feles és részes megmunkálásra kiadott területekre vonatkozó szerződést visszaadja azzal, hogy külön szerződésbe foglaltassék az egyházi, külön a lelkészi javadalmi haszonbérletbe adott és ismét külön a feles vagy részes megmunkálásra adott terület. Az egyház javadalmát képező földeknél is tüntetessék fel a terület nagysága s erre vonatkozólag csatolja be az egyház a presbitérium jóváhagyó határozatát. A lelkészi javadalmi földek kiadásánál pedig érintetlenül hagyandó személyi változás esetére az utód szabad rendelkezési joga.

4. Az ózdi missziói egyház új lelkészi díjlevelét terjeszti be 4 példányban, melyet az 1942. évben erre vonatkozólag hozott presbiteri- és közgyűlési határozatoknak megfelelően s a f. évi január hó 12-én tartott egyházmegyei tanácsülés által kiküldött bizottsággal történt közvetlen tárgyalás alapján megállapított javadalmi tételek beállításával, f. évi június hó 4-én állított össze a presbitérium.

Az új lelkészi díjlevel szerint az ózdi missziói lelkész javadalma a következő: 1. Az Égyetememes Konvent által missziói segély címen megállapított évi 1000 kor., melyből 375 P-t fizet ki az egyházkerületi pénztár. 2. Az egyházközség pénztárából havi 220 P. 3. Stólamegváltás havi 40 P. 4. Természetbeni lakás. 5. A lelkész összes adóját az egyház fizeti. 6. Drágasági pótlék az egyház pénztárából akkor és annyi időre, amikor és ameddig azt a Rimamurányi Salgótarjáni Vasmű R.-t. tisztviselőinek adja, a lelkésszel egyenrangú tisztviselőkének megfelelően. 7. A susai leányegyház részéről külön díjlevelben megállapított javadalom. A díjlevelben részletesen körül vannak írva a lelképásztor kötelezései.

A díjlevelben foglalt javadalmi tételek kiegészítéseképen becsatolja a presbitérium ama határozatát szintén 4 példányban, mely szerint a *Dr. Komjáthy Aladár*, lelképásztornak presbiteri- és közgyűlési határozatokkal megszavazott személyi pótlékot a követ-

kezd lelkipásztor részére is fenn kívánja tartani és pedig oly módon, hogy egy gyermek után havi 25 P, két gyermek után havi 50 P, három és több gyermek után havi 80 P-t fizet az egyház, a gyermekek 24 éves koráig, illetve önálló keresethez jutásáig; s kéri annak jóváhagyását a határozat érvényének és állandósításának biztosítása végett.

Egyházmegyei tanács az ózdi missziói egyház uj lelkészi díjlevelét, valamint a személyi pótlék fizetésére és annak állandósítására vonatkozó határozatát jóváhagyja és megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

5. A sajszentpéteri egyház betereszti a Kondói Kőszénbánya, *Bolváry és Társa*, bej. céggel kötött adás-vételi szerződését, melyet az egyház a lemondott presbitériumot helyettesítő, az 1943. évi április hó 18-án az egyházi közgyűlés által a szerződés pontjainak megállapítására és annak aláírására választott s ez ügyre vonatkozólag teljes jogkörrel felruházott tagok útján kötött meg.

A Kondói Kőszénbánya a sajszentpéteri egyháztól 4 kat. hold és 561 □-ölet kitevő szántóföldet vásárolt meg 870 mmázsa szokványminőségű egészséges tiszta búzáért. Az eladó egyház a buza szabadforgalmának visszaállítása napjától számított három éven belül nem kérheti a vételárnak sem pénzben, sem terményben való kifizetését. Három év után, ha egy éven belül igényli a vételár kifizetését akár pénzben, akár természetben, a kifizetés a bejelentésétől számított 60 nap alatt történik. Pénzbeli fizetés esetén a sajszentpéteri piaci árak lesznek irányadók. Ha a buza forgalmi kötöttségének megszűnésétől számított második gazdasági évben kéri a vevő a vételár kiszolgáltatását, akkor a felmondástól számított szeptember 1-én tartozik a vevő a fizetést teljesíteni. A vételár kiegyenlítéséig 1943. évi június 1-től negyedévenként előzetesen 5%-os buzakamatot köteles a vevő az egyháznak természetben fizetni. Eddig az időig az eladóhoz vagy megbizottjához teljesített fizetéssel az ingatlanok használati díja rendezve van. A vételár csak az ingatlanokra vonatkozik s nem érinti a vevő cég által arra emelt felépítményeket, melyek a cég tulajdonát képezik. Az ingatlanok a szerződés aláírása és egyházhatósági jóváhagyása után a vevő részére tulajdonjogilag bekebelezhetők; viszont a vételár kifizetéséig az ár természetbeni értéke az eladó javára az ingatlanra jelzálogilag bekebeleztetik. Az adás-vételből származó mindennemű költség a vevőt terheli.

Egyházmegyei tanács a sajszentpéteri egyháznak a Kondói Kőszénbánya *Bolváry és Társa*, bej. céggel kötött adás-vételi szerződését — tekintettel arra, hogy a terményben megállapított vételárat megfelelőnek találja, — jóváhagyja s azt az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

V.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1943. szeptember 23-án.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Gyülvérszi István*, *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Harsányi Géza*, *Kocsis Béla*, *Gööz Pál*, *Veress Károly*, tanácsstagok.

Esperes igeolvasás és imádság után megállapítja a határozatképességet, üvözli a tanácsstagokat s az ülést megnyitja.

1. A sajószentpéteri egyház betérjeszti a Kondói Kőszénbánya R.-t.-al kötött, az egyházmegyei tanács által már letárgyalt és jóváhagyott adás-vételi szerződését az egyházkerületi ügyész által javasolt pótlásokkal, vagyis a hivatkozott szerződés 3-ik pontjának második bekezdésére vonatkozó, az eladó egyház és a vevő cég által közösen kiállított magyarázó nyilatkozattal, továbbá új presbitéri és egyházi közgyűlési határozatokkal.

Egyházmegyei tanács az egyházkerületi ügyész által javasolt pótlások becsatolásával a sajószentpéteri egyház adás-vételi szerződését megerősítés végett ismételten az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

2. A sajószentpéteri egyház képviselőjében f. évi január havában *Balogh József*, h. lelkész, Sajószentpéter és határában levő öt bánya és gyárüzem, u. n. Hazai Mechanikai Palackgyár, Borsodi Kőszénbánya R.-t., Ludnavölgyi Kőszénbánya R.-t., Északmagyarországi Kőszénbánya R.-t., Kondói Kőszénbánya R.-t. vezetői és munkásai megegyeztek abban, hogy a sajószentpéteri egyház javára a református alkalmazottak és munkások hozzájárulnak fizetésük 1%-ának egyházi adóba való levonásához s ezzel mindennemű egyházi kötelezettségüknek eleget tesznek, sőt az egyházi funkciókért stólat sem fizetnek. A levonás nem lelkészi javadalomra szolgál, hanem az egyház célját.

A megegyezést az egyház presbitériuma aug. 22-én, az egyházközségi közgyűlés pedig szeptember 5-én tárgyalta és jóvá-

hagyta azzal, hogy ez 1%-os egyházi adóban benne van a lelkésznek fizetendő párbér, a harangozónak fizetendő buza, valamint a lelkésznek és kántornak fizetendő stólamegváltás és az egyháznak járó harangozási díj.

Egyházmegyei tanács az 1%-os adókulcsot elvben elfogadja és utasítja a sajoszentpéteri egyházat, hogy az így befolyó egyházi adónak a lelkész, kántor és harangozó közötti miként való felosztására nézve hozzon megfelelő határozatot, melyből megállapítható legyen, hogy a fentieknek járó fizetés levonása után mennyi marad az egyháznak egyházi adó címen.

3. A tardonai egyház *K. Gyenes István*, tardonai lakossal kötött földesere szerződését terjeszti be 4 példányban a vonatkozó presbiteri- és közgyűlési határozatokkal. A tardonai egyház a tardonai 6. sz. betét A. III. 4. sorszámú 396. hrsz. alatti 300 □-öl tehermentes szántóföldjét eseréli el *K. Gyenes Istvánnak* a tardonai 682. sz. betét A. I. 6. sorszámú 1500 hrsz. alatt 682 □-öl területű tehermentes szántóföldjével. E csereszerződést az egyházmegye elnöksége saját hatáskörében jóváhagyta s az egyházkerületi tanács egyes szükséges pótlások végett az egyházköztségnek visszaadta s a kívánt pótlásokat az egyház becsatolta.

Egyházmegyei tanács a tardonai egyháznak *K. Gyenes István* tardonai lakossal kötött csereszerződését, mivel az az egyházra nézve előnyös, jóváhagyja, az egyházmegyei elnökség záradékolásának érvénybenhagyásával s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

4. *Kazay József*, rudabányai lelkész, az özv. *Kolos Jenőné* és ifj. *Kolos Jenő* által az 1939-ik évben a rudabányai egyház javára kötött ajándékozási szerződést terjeszti be egy eredeti és három másolati példányban, utasítást kérve a további eljárásra, hogy az ajándékozási szerződés az egyházkerület által is megerősíthető legyen.

Egyházmegyei tanács a rudabányai egyház ajándékozási szerződését, melyet annak idején jóváhagyott, a hozzácsatolt iratokkal visszaadja azzal az utasítással, hogy az egyházi közgyűlés névszerinti szavazással hozzon

határozatot az ajándék elfogadására nézve és mivel az ajándékba kapott földingatlanon bizonyos összegű adóteher áll, annak törlesztését az egyház rendezze és ennek megtörténte után terjessze megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez.

5. *Kazay József*, rudabányai lelkész beterjeszti *N. Jancsurák Béla*, rudabányai lakossal 9 m. hold és 371 □-öl területű egyházi földnek magyarholdankénti évi 212 kgr. tiszta búzáért és e földterület után kivetett földadónak a bérlő által vállalt fizetéseért, továbbá *Dienes István*, szintén rudabányai lakossal 2 m. hold területű egyházi földnek magyarholdankénti 102,5 kgr. tiszta buza évi bérletért és a földadó fizetéseért 6 évre, vagyis 1943. évi szeptember 1-től 1949. évi szept. 1-ig terjedő időre kötött haszonbérleti szerződéseit megerősítés végett 2—2 példányban.

Egyházmegyei tanács a rudabányai haszonbérleti szerződéseket pótlás végett visszaadja, mivel azokban nincsen kikötve, hogy a haszonbérlet utáni kötelező illetekeket a bérlők tartoznak viselni és nincsen becsatolva a bérleti szerződéseket elfogadó presbiteri határozat sem. Felhatalmazza az egyházmegye elnökségét, hogy a kívánt pótlások beterjesztése után a szerződéseket hagyja jóvá.

6. A rudabányai lelkész beterjeszti a 3 évre kiadott 12 hold lelkészi javadalmi föld haszonbéri szerződését, mely szerint évi haszonbérletül magyarholdanként 1 q. búzát fizetnek. A bérleti szerződés nyilvános árverés eredményeként kötöttett *Vincze Bertalan*, *Vincze Lajos*, *Veres Bertalan*, *Veres P. Lajos*, *Pap János*, *Litvai József*, rudabányai lakosok, mint bérbevevők és *Kazay József*, lelképásztor között. A bérlet megfelelő, szerződés szabályszerű.

Egyházmegyei tanács a rudabányai lelkész haszonbéri szerződését jóváhagyja.

7. A sajióivánkai egyház 3 drb. haszonbéri szerződést terjeszt az egyházmegyei tanács elé jóváhagyás végett: 1. 1 kh. 808 □-öl szőlőföldjét *Tóth Mihálynak* 6 évre, évi 3 q. búzáért adta bérbe; 2. két holdas szántóföldjét *Tóth Józsefnek* 6 évre 10 q. búzá-

ért adta bérbe; 3. Előhegy nevű szántóföldet, mely 3 köblös, 6 mázsáért adta bérbe 6 évre. Nyilvános árverésen történt a bérbeadás, a bérlet megfelelő, szerződések szabályszerűek.

Egyházmegyei tanács a sajoivánkai egyház mindhárom haszonbéri szerződését megerősíti.

8. A nagybareai egyház beterjeszti második tanítói állásának díjlevelét jóváhagyás és megerősítés végett.

Egyházmegyei tanács a nagybarcai egyházközség szabályszerűen kiállított második tanítói díjlevelét jóváhagyja és megerősítés végett az egyházkerületi gyűlésre felterjeszti.

9. A varbói egyházközséget a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1942. évi május hó 2-án kelt 205.113/1942. sz. rendeletével elkötelezte a 152 létszámú két tanerős iskolájában a harmadik tanítói állás megszervezésére. E rendeletében helyi javadalmul már előre 90%-os államsegélyt biztosított s az egyháza 10%-os helyi hozzájárulás és lakás, vagy lakbér és a nyugdíjjárulék fizetése esik. Az egyházközség halasztást nyert 1943. szeptember 1-ig az állás megszervezésére. A varbói presbitérium és egyházi közgyűlés elhatározta az állás megszervezését. Erre vonatkozó határozatait, valamint a harmadik tanítói állás díjlevelét 4 példányban beterjeszti az egyházmegyei tanácshoz jóváhagyás végett.

Egyházmegyei tanács a varbói egyház III-ik tanítói állásának megszervezéséhez szintén hozzájárul s a szabályszerűen kiállított díjlevelet jóváhagyja és megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

10. A felsőkelecsényi egyház beterjeszti presbitéri- és közgyűlési határozatokkal ama kérelmét, hogy az építési költségből hiányzó 21.000 P-t az egyház hiveire vethesse ki és pedig: 50%-ban birtokra, 25%-ban családfőkre és 25%-ban templomi székekre. Becsatolja az erre vonatkozó és az ennek megfelelő kivétési lajstromot jóváhagyás végett.

Egyházmegyei tanács a felsőkelecsényi egyház toronyépítési szándékának megvalósítását örömmel látja.

A költségvetéshez még szükséges 21.000 P-nek az egyház hibeire való kivetését a megállapított adókulcsnak megfelelően engedélyezi s a kivetési kimutatást megerősíti.

11. A felsőkelecsényi egyház szintén beterjeszti az erre vonatkozó presbiteri és közgyűlési határozatokkal *Schiller Ödön*, rudabányai építész vállalkozóval kötött toronyépítési szerződését, valamint az építési költségvetést jóváhagyás és megerősítés végett.

A munkavállalási szerződés szerint a teljes vállalati összeg 16.648 P. Az építkezéshez az anyagot az egyház adja. Az egyház által a munka folyamán adott kézi napszám és fuvar értéke a vállalati összegből levonatnak, kivéve azon munkanemek teljesítését, melyeket az egyház házilag végeztet, ezek a vállalati összeget nem érintik. A szerződés 4-ik pontja kimondja, hogy amennyiben a munkabéreknél a munka végzésének folyama alatt emelkedés vagy esökkenés történne, a költségvetési munkáarak is ezek szerint emelkednek, vagy esökkennek. A munkaadó az elvégzett munkáért járó díjak 30%-át fizeti ki a munka folyama alatt esetenként, a már elvégzett munkának megfelelően, 70%-át pedig a munka teljes befejezése után, annak átvételekor. Biztosítékképen 1 évi jótállási időre a vállalati összeg 2'5%-a visszamarad kamatozólag elhelyezve. A vállalati szerződésből folyó esetleges illetekeket szerződő felek fele arányban viselik. A forgalmiadót és az OTI. járulékokat a munkavállaló fizeti. A szerződés 9-ik pontja szerint a munka akkor kezdődhetik meg, ha a munkaadó 30 q. cementanyagot bocsát a vállalkozó rendelkezésére. A 10-ik pont szerint, ha a munka anyaghiány miatt megakadna, a megkezdett munkahétre az alkalmazott ipari munkások munkadíjait a munkaadó tartozik viselni, ha őket a vállalkozó más helyen nem tudná foglalkoztatni.

A toronytervezetet az egyházmegyei és egyházkerületi építési szakértők vizsgálták felül és hagyták jóvá.

Egyházmegyei tanács a beterjesztett építési költségvetést jóváhagyja. A munkavállalási szerződés 4., 9., 10-ik pontjaiban foglaltak bizonyos aggállalal töltik el, azonban tekintettel arra, hogy *Harsányi Géza*, e. m. ügyész, aki a felsőkelecsényi egyház érdekében a vállalkozóval a szerződés egyes pontjait letárgyalta és azokra vonatkozólag megnyugtató felvilágosításokat adott, a vállalati szerződést is jóváhagyja.

12. A barcikai egyház 2 drb. haszonbéri szerződést terjeszt az egyházmegyei tanács elé jóváhagyás végett: 1. 900 □-öl területű szőlőföldjét *iff. Berzi Ferencnek* 120 kgr. buzáért 6 évre adja bérbe. 2. 3 kh. 712 □-öl szántó- és rétföldjét *Fodor Benjámint, Pogány Géza, Szücs Pál, Szücs Béla*, barcikai lakosoknak 6 évre adja ki, évi 11-70 q. buzáért. A bérbeadás nyilvános árverésen történt, bérlet megfelelő, szerződések szabályszerűek.

Egyházmegyei tanács a barcikai egyház mindkét haszonbéri szerződését megerősíti.

13. A barcikai egyház beterjeszti jóváhagyás végett átszövegezett kántortanítói díjlevelét 4 példányban. Becsatolja a vonatkozó presbiteri határozatot, valamint az érvényben levő díjleveleket és a javadalmi jegyzőkönyvet. Az átszövegezésre azért volt szükség, hogy a díjlevél tételei egyezők legyenek a javadalmi jegyzőkönyv tételeivel. Az eddigi díjlevelekben történtek időközben némi változtatások, azonban ezek csak a fizetés módozataira vonatkoznak, a díjlevél értékét azonban nem csökkentik.

Egyházmegyei tanács a barcikai egyház átszövegezett kántortanítói díjlevelét — tekintettel arra, hogy a régebbi díjlevélben fizetett javadalom értékében csökkenés ezáltal nem állott be, — jóváhagyja és megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

14. *Felméry Albert*, sajobábonyi lelkész a lelkészi javadalmi földek haszonbérletbeadásáról szóló szerződését terjeszti be a vonatkozó presbiteri határozattal 4 példányban jóváhagyás végett, melyet *Gál Imre, Mézes István, Sz. Jászka József, Zakar István, B. Szabó József, Majoros József, Kiss Lajosné, Jászka István, Kocsis József, Biró Ferenc, Tóth Lajos és Kocsis János*, sajobábonyi lakosokkal, mint bérbevevőkkel együttesen kötött f. évi szeptember 1-től kezdődő 6 évi időtartamra. A bérletbeadott terület 21 kat. hold és 686 □-öl, az évi bérösszeg 56 q. kifogástalan minőségű legalább 78 kg -os buza, mely természetben, vagy a bérbeadó kívánságára, a mindenkori folyó áron is fizethető, minden év szeptember 1-én. A földek adóját a bérbeadó, ellenben a kerülő és a gazdálkodással kapcsolatos más béreket, a bérbevevők fizetik, valamint a szerződésből kifolyó illetékeket is. Biztosítva van az esetleges utódnak a bérelt területek felett való rendelkezési joga, szükségszerű kárpótlás ellenében.

Egyházmegyei tanács a sajobábonyi lelkeszi java-
dalmi földek haszonbérleti szerződését — *Mézes István*
bérletének kivételével — jóváhagyja.

15. A borsodi egyház beterjeszti az egyház tulajdonát képező
9⁵ m. hold területű szántóföldnek *iff. Veres Dániel* részére, valamint
2 kat. hold földnek *Ferenczi Sámuel* részére történt haszonbérletbe adá-
sáról szóló szerződéseit két-két példányban — a vonatkozó presbiteri
jóváhagyó határozattal — jóváhagyás végett. A 9⁵ m. hold föld, holdan-
kénti évi bérlete 212 kg. buza, a 2 kat. hold földé pedig 250 kg. buza.
A bérlet 1943 évi szeptember 1-től 1949. szeptember 1-ig tart. A szer-
ződések feltételei megfelelőek.

Egyházmegyei tanács a borsodi egyház beterjesz-
tett haszonbérleti szerződéseit jóváhagyja.

VI.

A felsőborsodi Ref. Egyházmegye 1943. évi szeptember hó 27-én, Miskolcon tartott közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes és *Szathmáry-Király Pál*, legidősebb világi tanácsbíró, e. m. gondnok-helyettes elnöklete alatt: *Hubay Mihály*, *Svingor Jenő*, *Gyülvézi István*, *Lenkey Gyula*, *Kövér Pál*, lelkészi-, *Bodnár Zoltán*, *Dr. Jalsoviczky Zoltán*, *Dr. Kerényi Béla*, világi tanácsbírák.

Veress Károly, lelkészi-, *Dr. Bónis Bertalan*, világi főjegyzők, *Héczey Ferenc*, világi jegyző, *Dr. Molnár József*, és *Harsányi Géza*, e. m. ügyészek.

Almássy Bertalan, *Almássy Lajos*, *Bartha Gyula*, *Bencs Lajos*, *Benkő Barna*, *Berta István*, *Cserháti Zoltán*, *Dabóczy István*, *Dóczy Antal*, *Felméry Albért*, *Fülöp Sándor*, *Horváth Imre*, *Igaz József*, *Iglay Ferenc*, *Józsa István*, *Kazay József*, *Keresztury József*, *Kocsiss Béla*, *Kocsiss Jenő*, *Kovács Béla*, *Kőrössy István*, *Máthé Zoltán*, *Mikola István*, *Molnár Pál*, *Orbán József*, *Osváth Zoltán*, *Sápy Dezső*, *Szabó Lajos*, *Tóth Pál*, *Varga Imre*, *Veres Imre*, lelkipásztorok.

Balogh József, *Csorba Géza*, *Horkay József*, *Péter József*, *Ujpál Árpád*, *Urbán László*, segédlelkészek.

Gööz Pál és *Urbán József*, tanítóképviselek.

Az egyes egyházak képviselőiben: *Benyhe Sándor*, ózdi-, *N. Fóris Lajos*, szuhogyi-, *Konyha Ferenc*, rudabányai-, *Nemes Dezső*, barcikai egyházgondnokok, *Mocsáry Pál*, damaki főgondnok és *Fóris B. Bálint*, szuhogyi presbiter.

Megjelent közgyűlésünkön: *Zsóry György*, t. b. egyházmegyei gondnok, több tanító és érdeklődő.

A miskolci egyház gyülekezeti termében tartott közgyűlés reggel 9 órakor istentisztelettel kezdődött. A 100. dics. 1—2. verseinek eléneklése után *Tóth János*, esperes Igét hirdetett a Ján. ev. 8 r. 12. v. alapján. Meggyőző erővel mutatott rá arra, hogy a mai súlyos válságban, életünk és sorsunk bizonytalanságában is reánk nézve a legfontosabb, hogy a legteljesebb odaadással bizzuk rá magunkat Örökkévaló böles vezetésére és törhetetlen hittel kövessük Megváltónkat, aki a legnagyobb megpróbáltatásokban sem engedi elesüggedni az övéit, hanem új reménységet önt beléjük s a sötétség-ből kivezeti az élet világosságára.

1. Az alkotó tagok számbavétele után Esperes megállapítja a határozatképességet. Egyben közli a közgyűléssel, hogy *Bónis Aladár*, e. m. gondnokunk közbejött hirteleni betegsége miatt nem jelenhetett meg közgyűlésünkön. Helyettesítésére felkéri *Szathmáry-Kirdty Pál*, legidősebb világi tanácsbíró.

Egyházmegyei közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul, hogy *Bónis Aladár*, e. m. gondnokunk betegsége miatt volt kénytelen távol maradni s kifejezésre juttatja amaz óhaját, hogy a Gondviselő minél előbb adja vissza egészségét.

2. Távolmaradásukat igazolták: *Ragályi Miklós*, világi tanácsbíró, *Bodnár László*, lelkészi jegyző, *Bálint János*, szendrői-, *Kozma Sándor*, laki-, *Kutas Imre*, tardonai-, *Simon Ernő*, martonyi-i, *Szobonya Sándor*, rakacaszendi-, *Tussay János*, bánfalvai-, *Várady József*, sajtóvámosi lelkipásztorok.

3. *Tóth János*, esperes évi jelentését a következőkben terjeszti elő:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Mikor öt évvel ezelőtt egy ilyen őszi napon esperesi beiktató közgyűlésünket tartottuk Sajóvelezden, a magyar föld lázasan boldog izgalomban égett: a trianoni határok széttépése, ledöntése, — ez a husz éves álom, — akkor indult el megvalósulása felé. Ujjongó, virágdiszes honvédek meneteltek

a magyar nép kitörő lelkesedése közt, a Csehszlovákiának nevezett tákolmány határköveinek, államjelzéseinek ledöntésére s abban az épületben is, ahol akkor összejöttünk, pár órával előbb még magyar menetelő csapatok pihentek, hogy azután Bánrévén túl átlépjenek a csehek által elorzott „Gömörország” földjére s ismét jogos birtokába vegye a magyar.

A történelem szekere azóta nagyobb száguldást végzett, mint máskor egy század alatt. Kitört a második világháború, mely méreteivel, az összes földrészekre kiterjedő gigantikusságával, hadigépjének nem álmódott tömegével, erejével szinte epizóddá törpítette le az elsőt. Következményeiben pedig szédületes távlatokat nyitott. Örvénylése most emelkedik a csúcspont felé s a kavargó események feszültsége és drámaisága épen e napokban a végsőkig fokozódik. Megismerkedtünk a totális háború szörnyű arcával. Most a negyedik fordulón is messze látjuk a békét, jóllehet az egész emberiség egyetemes vágya az, amint a félénken megnyilvánult óhajtasok igazolják. Ahelyett a bizonytalanság kinossága sajtolja az embereket; a jövő képe teljes homályba borult s a derülátás és borulátás kockajátékává vált.

Ebben a világhelyzetben nekünk magyaroknak, minden eddigi áldozataink mellett is, Isten meg nem érdemelt kegyelméből, az a kivételes helyzetünk volt eddig, hogy határaink, földjeink, városaink és falvaink épségben vannak. Nem tudjuk meddig. De ez egymaga elég szerintem arra, hogy lelki ismeretünket felébressze; hálára, lelki elmélyülésre késztesen s felkészültté tegyen minden magyart a Gondviselő Isten iránt való alázatos hit hordozása mellett a várható események hősi, önrzetes hordozására, a magyar nemzeti becsület csorbitatlan megörzésére. Gyávaság, széthuzás, földalatti szervezkedés ne tegye kockára a várt boldog jövőt és ennek a népnek a jogos uralmát itt a Dunamedencében!

Mindezeket egybevetve mindannyiunknak, kik a lelkek vezetésére vagyunk hivatottak, világossá válik, milyennek szeretnénk látni a református magyart és mi az a munka, ami reánk, lelkipásztorokra vár. Ennek jegyében folyt le az elmúlt

esztendő is. Szűkebb és tágabb konferenciáinkon, összejöveteleinken, tanácskozásainkon nem csupán a református lelkipásztor, hanem a református *magyar* lelkipásztor problémái kerültek szőnyegre: gyülekezeti pasztorációs munkáinkat, igehirdetésünket igyekeztünk beállítani, akárcsak életviszonyainkat, — a háborus követelmények és igények szolgálatába. Boncolgattuk, feltártuk népi hibáinkat, erényeinket s utat mutattunk a jövő, a krisztusian magyar jövő felé. Meg vagyok győződve — a hivatalos vallomásokon kívül és felül is — arról, hogy minden lelkésztestvérem készséggel vállalta és vett részt a hadigondozói- és szociális munkák reá kiosztott részében. Ezen a téren nem is volna hiba; inkább az a baj, hogy a magyar államrendszer régi mentalitása, a tulközigazgatásított módszer, nem tud szakítani megrögzött rossz elgondolásait. Egészen nyugodtan lehetne sok minden karitatív hadigondozói munkakört egyenesen a lelkipásztorra és tanítóra ruházni, teljes felelősség kívánása mellett. Legtöbbször sokkal megnyugtatóbb is lenne, azonban csak arról volt szó, hogy különösen tanítóinkat irodai segéderőnek osztották be és használták is fel a községházakon.

Mivel a jövő terhes, fordulatos, válságos események lehetőségével kínál, nem lehet eléggé hangsúlyoznunk, hogy legyünk mindnyájan éberek és vigyázók. Ha valamikor, ugy most, kiváló gondot kell fordítanunk mindenekelőtt igehirdetésünkre, melyet nagyon meggazdagíthat háborus életünk. Most tűnik ki igazán, hogy a krisztusi evangélium mindig új és korszerű. Az Isten világkormányzói hatalma, kegyelme, szeretete, hűsége; ezzel szemben az ember tehetetlensége, kicsisége, elesettsége, bűnös lényének számtalan gyarlósága és hitványsága mind-mind nyilvánvalókká lesznek e véres kavargásban sokkal jobban, mint a békés kényelem magaimadásra hajlandó napjaiban. A megrendítő események, lélekzetelállító helyzetek, tragikus sorsok, hősies áldozatok, vérző sebek, könnyező szemek, réményvesztett, örök gyászoló, mindmegannyi tanulságok, erkölcsi példák, meggyőző igazságok a Krisztus evangéliuma számára, amelyeknek felhasználása, feltárása, lelki átélése belehelyezi igehirdetésün-

ket a má-ba s ezáltal közel hozza a vallást és Isten igéjét a mai lelkekhez. Természetesen óvatosaknak kell lennünk, hogy a korszerűség és alkalmosság ez eshetőségei tévutra ne vigyenek és ne felejtjük el, hogy a szószék nem háborus propaganda, sem politikai elmefuttatások helye s csakis az örök isteni igazságokon keresztül tárhatjuk fel mai életünket.

Nagyon fontos lenne, ha népünkkel — rendszeresen kidolgozott egyöntetű terv és témák alapján — foglalkozni tudnánk a téli hónapokban, úgy, hogy a vallásos élet elmélyítése mellett nemzeti öntudatunk, hivatásunk, küldetésünk, továbbá a közös sors, a közös feladatok vállalása, tisztábban állana népünk tömegei előtt. Széles irányú propaganda lenne ez a jövő keresztyén Magyarországa érdekében és egyuttal lelki felvértezés a sok megpróbáltatást hozható események ellen.

Az egyházlátogatói jelentésekből kitűnik, hogy minden lelkipásztor és tanító szívesen vállalta azt a feladatot, melyet a háborus helyzet társadalmi téren reá rótt s az u. n. bajtársi szolgálat s más című keretek közt reá várt. Hadbavonult katonáinkkal fenntartották az összeköttetést, levelezés és családjuk útján. Az előforduló panaszok és kérelmek elintézését szívesen teljesítették. Általában véve nagyobb a készség részünkről, mint a bizalom a gyülekezeti tagok részéről. Ez azonban ne csüggyesszen el, sőt inkább sarkaljon annak megmutatására, hogy a lelkipásztor minden igazságos kérelem készséges támogatója; harcol a visszaélések ellen és együtt érez a szenvedőkkel, segítségre szorultakkal.

Az egyetemes és egyházkerületi élet.

Ugy egyetemes egyházunk, mint egyházkerületünk életében, a multévihez hasonló rendkívüli események nem voltak. Bölcs őrállóink helyükön vannak, a Gondviselés megőrizte őket s jelentős személyi változások nem történtek. Általában több irányban bizonyos elmélyülő munka folyik, sokszor egészen. nesztelenül, majd a megtett intézkedések, rendelkezések által. Hitoktatásunk minél intenzívebbé tételé; nép- és felsőoktatási rendszerünknek az állami rendelkezések-

hez és a kor kívánalmaihoz való átállítása, — énekeskönyvünk reformja, — több törvénycikknek módosítása, — segédlelkészeink anyagi helyzetének, jogviszonyának rendezése, — nyugdíjintézetünk ügygondolt jobb alapokra fektetése: ezek voltak azok a kérdések, melyek leginkább uralták a hivatalos tényezők gondját és állottak a közérdeklődés előterében.

Ez évben tagjai lettünk az OTBA-nak is. Olyan lelkészeknek, akiknek közelében OTBA orvos van, nagy jótétemény. de éppen falusi lelkipásztoraink számára, kik különösen rá lennének utalva a betegsegélyezésre, nem sok előnyt jelent. Az a szerencsének éppen nem mondható rendszer, mely a falun lakó beteget előbb végighurcoltatja sokszor a félvármegyén, míg eljut illetékes OTBA orvosához, majd a kórházba való jutás hasonlóan körülményes volta szinte azt a gyanút keltik az emberben: mindez azért van, hogy minél tekervényesebb uton lehessen a betegnek igénybevenni az orvosi szolgáltatást s hátha közben el is távozik az élők sorából! Igen üdvös lenne, ha egyházi vezetőségünk is közreműködnék azon, hogy az orvosi szolgáltatásnak e fennálló rendszere helyébe, egy sokkal egyszerűbb és egészségesebb megoldás lépne, mely csakugyan szociális, minden viszonylatban kielégítő állapotot teremtené.

A háboru okozta gazdasági leromlás és a pénz vásárló erejének csökkenése előreláthatóan megrendítette a lelkész és tanító anyagi viszonyait is. A mai világháborús helyzetben a máskor irigyelt terményjárandóságos egyházi tisztviselőknek sem kedvezőbb a helyzetük, vagy legalább is nagyon kevéssel, — a készpénzfizetéssel bírókénál. A megmaximált árak nem nyújtanak lehetőséget arra, hogy kárpótlást találjon a terményben. Ez a helyzet készítette felsőbbhatóságainkat arra, hogy felhívással forduljanak — amint azt a hivatalos lapunk egyik legközelebbi számában is olvashattuk, — a gyülekezetekhez, figyelmükbe ajánlva a készpénzfizetések megfelelő percentuális emelését. A nem régen tartott esperesi értekezlet behatóan foglalkozott ezzel a kérdéssel és arra a megállapodásra jutottunk, hogy mindenik egyházmegye hozza meg azt a határozatot, hogy a lelkészi és tanítói készpénzjárandóságokat minden egyház az állami

fizetésemelés mértékéig köteles kiszolgáltatni. Ez jelenleg 60%. E kérdéssel így elvileg rendben volnánk, csak most már a gyakorlati keresztülvitele sikerül-e? Szerintem itt az aggodalmaskodások nem sokat használnak, legmegfelelőbb lesz ezt az álláspontot elfoglalnunk és mindenik egyházban végrehajtanunk. Ma a falu népe korántsem szenved meg annyira a háborus világot, mint a tisztviselő osztály és igen sok példát lehetne felhozni arra, mennyire nincsenek pénzsűkiben egyháztagjaink. Fel kell mindenütt emelnünk az egyházi adókulcsot, hiszen az állam sem tudja másképpen háztartását biztosítani.

Mind több és több felsőbbhatósági intézkedés igyekszik a belmissziói munkában való szolgálatot nemesak elmélyíteni, hanem annak a lelkipásztor által való elvégzését is ellenőrizni. Figyelmeztetést kaptunk a vasárnapi iskola és a gyermekpásztoráció felelősségteljes végzésére. Egyházmegyénk ezen a téren már az elmúlt években megtette a szükséges lépéseket; így tudtommal mi voltunk az elsők, akik a vasárnapi iskolai oktatást régebben ellenőriztetjük az egyházlátogatóság által, nem csupán statisztikai adatokkal, hanem az egyházlátogatás alkalmával történő vizsgáztatás által is, amikor számon kérjük a végzett anyagot. A múlt éven pedig egységesítettük a tanítási anyagot, amikor kimondottuk, hogy melyik vezérkönyvet és milyen anyagot kell kötelezőleg használnunk. Csak örvendetesnek tarthatjuk, hogy bennünket nem kellett külön erre figyelmeztetni, mert felismertük a gyermekekkel való foglalkozás pásztori szolgálatának jelentőségét.

A belmissziói munka ellenőrzését szolgálja Püspök Urunk az a rendelkezése, mely szerint a lelkipásztorok kötelesek közölni az esperessel a téli munkaprogramot. Heti beosztásban és az időpontnak megjelölésével: naponta és mely órában milyen munka folyik. Ez az intézkedés valószínűleg előfutárja lesz az alsözempléni egyházmegyében már bevezetett annak a rendszernek, mely szerint az esperes a belmissziói előadóval előzetes bejelentés nélkül megjelenik egy-egy gyülekezetben, hogy megtapasztalja: végzi-e a lelkész az annak a napnak órájára kitűzött vallásos estét,

bibliaköri összejövetelt stb. s maguk is tevőlegesen részt vesznek azon.

Nagyon fontosnak tartja felsőbbhatóságunk a konfirmációi oktatás idejének a rendelkezésszerűnti megtartását is. A legrövidebb oktatási idő nem lehet kevesebb, mint október hótól Áldozócsütörtökig. Az életkorra nézve is már ismeretes az a kíváncsalom, hogy az elemi VIII. osztályos növendékeket kell konfirmálnunk.

Meg kell alakítanunk az egyházmegyei nőszövetséget is, az egyes egyházak női egyesületeinek bevonásával. Ez az intézkedés arra kötelez minden lelkipásztort, hogy a nőegyesületek legegyszerűbb formáját — melynél több faluhelyen nem is valósítható meg, — a női bibliaköröket szervezzük meg, állítsuk munkába. Nagyobb helyeken szélesebb alapokra fektetett nőegyesületek is működhetnek. Mindezek együttvéve fogják alkotni az egyházmegyei nőszövetséget.

Utasítást kaptunk az özvegyi- és kegyeleti év felemelésére vonatkozó állásfoglalásunk kinyilvánítására is. A tiszántúli egyházkerület részéről indult ki mozgalom e tárgyban, melynek tartalma azonban még ismeretlen előttünk. Mi azonban attól függetlenül hozhatunk határozatot. Ha már lelkészözvegyeink nevét említettük, fel kell jegyeznünk nyári lelkészértekezletünknek azt a szép elhatározását, hogy minden lelkipásztor legkevesebb havi 3 P-t küld az egyházmegyei pénztárba ez év elejétől kötelezőleg s a begyűlt összeg a félévi Baldácsy-segéllyel együtt fog az egyházmegye özvegyeinek kezeihez jutni.

Utóbbi időben nem egyszer előfordult, hogy teológiáról kikerült segédlelkészeink közül, egyesek más világi pályán helyezkedtek el, azonban lelkészi jellegüket megtartani óhajtották, sőt állásukon mintegy lesben állottak s ha egy nekik tetsző üresedés fordult elő, mindjárt rácsaptak, jogos jelentkezőknek tüntették fel magukat, mint akik már régen várnak egy parókiára. Ez a különös viselkedés épen nem mondható jogosnak, még kevésbé morálisnak s hogy ez kiküszöböltessék, felsőbb figyelmeztetésre foglalkoznunk kell e kérdéssel és határozatban kérnünk az egyházkerületet, hogy hívja fel

a nem lelkészi szolgálatot végző segédlelkészeket, hajlandók-e vállalni évenként a felettes hatóságuk által megállapított lelkészi szolgálatot s ha nem, fosztassanak meg lelkészi jellegtől. Szerintem még azzal is meg kell toldanunk ezt a határozatot, hogy pályázat alkalmával csak utolsó helyen jelölhetők, vagy egyáltalán nem, ha tőlök idősebb segédlelkészek, vagy éppen rendes lelkészek pályáznak.

Rendelkezést kaptunk a stóla valutáris rendezésére is. Egyházmegyénk két évvel ezelőtt már intézkedést tett — az akkori pénzvizonyok figyelembevételével, — az egységes eljárás bevezetésére. Azt hiszem, hogy mint akkor, úgy most is, elvileg az az álláspontunk, hogy a stólát sem eltörölni, sem pénzül megváltani nem ajánlatos és a stóla-rendszert mindaddig, míg azt más egyházak is gyakorolják és jobbat nem tudunk helyette, hagyjuk békében. Az csak természetes, hogy gondoskodnunk kell ismételten a mostani gazdasági viszonyokhoz igazítani egyöntetűleg annak összegét. Együttal írjunk fel az egyházkerületre és kérjünk olyan irányu határozatot is, hogy a Püspöknek a saját gyülekezetén kívüli és stóla-ával járó szolgálatáért állapítsa meg a minimális összeget, mert megtörtént már nem egy ízben, hogy a püspöki szolgálatot igénybevevő fél a püspöki állást megszegyenítő és azt lekicsinylő ellenszolgáltatást nyújtott át a fungens püspöknek.

Mint fontos intézkedést említsük meg, hogy megalakult az egyetemes egyház egyházművészeti bizottsága, mely hivatva lesz egyházunk minden egyházművészeti értékét — legyen az kőben, szent edényekben, istentiszteleti berendezési tárgyakban, — számba venni, azokra felügyelni, muzeális becsét megállapítani, a további elkallódástól megmenteni s egyházunk életében a református életeménynek megfelelő egyházművészetet kifejleszteni. Egyetemes jellege mellett bennünket azért is érdekel közelebbről ez az intézkedés, mert a bánhorváti lelkésztestvérünket, *Lenkey Gyulát* érte az a kitüntetés, hogy a bizottság egyik tagjává választotta.

A kormány szociális intézkedései-közül nagyon figyeljünk fel az ONCSA néven ismert (Országos Nemzeti Családvédelmi Alap) intézményre, melynek segítségével egy-

háztajainknak épen az anyagilag szegényebb rétege számára sok támogatást szerezhethünk meg. Tegyük ezt tanulmány tárgyává, szükség esetén forduljunk felettes hatóságunkhoz. Ugy tudom, hogy az Egyetemes Konvent egyébként is minden egyház lelkészi hivatala számára küldött erről ismertetést.

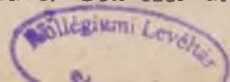
Az alsóborsodi testvér-egyházmegyében őrségváltás volt, mely mellett nem mehetünk el szótlantul. *Pósa Péter*, ki 11 éven át vezette — mint esperes — az egyházmegye ügyeit, a mult év november 21-én, megfáradt testét, csalódott lelkét visszaadta Teremtőjének. Emberi szemmel még sok esztendőt gondoltunk számára eltéve, hiszen 62 éves volt. Nyugodt, megfontolt természetű egyéniség, tekintély és hagyomány őrizője volt. A segítségre való készség soha nem hiányzott nála, különösen lelkésztársai irányában. Ebből fakadt élete utolsó nagy keserősége is. Egyházmegyéje őszintén meggyászolta, melyben testvéri szívvvel osztoztunk mi is a temetésén *Veress Károly*, e. m. főjegyzővel egyházmegyénk képviselőjében résztvettem.

Utódjául a többség bizalma *Román Ernő*, alsózsolcai lelkipásztornt ültette az esperesi tisztségbe, aki már hosszú idők óta vezető szerepet vitt többirányú működésével egyházmegyéjében is és szélesebb körben is. Munkabíró, egyházi életünk dolgait reálisan ismerő, élénk judiciummal rendelkező férfit, akit szeretettel köszöntünk vezető helyén, őszinte szívvvel kívánván testi-lelki frissiséget terhes munkakörének a tőle megszokott alaposággal való ellátásához.

Egyházmegyénk élete.

Ezek elmondása után nézzünk be a saját tűzhelyünkbe, egyházmegyénk életébe.

Ha arra gondolunk, mi megy végbe évek óta ezen a szerencsétlen csillagzaton, amit földnek nevezünk, mélységes megálázkodással kell hálát adnunk a Gondviselő Istennek rajtunk eddig megmutatott kegyelmeért. Ebben a viszonylatban még eddig panaszra nem nyilhat ajkunk; diplomaink nem hevernek romokban falvainkkal és városainkkal együtt. A békés munka lehetőségére biztosítva, anyagi javaink megvédve. Sok ezer drága

magyar élet fizette meg érte a bért. De épen ez az állapotunk a lelki élet tükrén keresztül nézve, már nem mondható megnyugtatónak, minden tekintetben kielégítőnek. Az emberek mintha nagyon is csak egyéneként lennének érdekelve ebben a vad viharban, — csupán azok részéről tapasztalható mélyebb vallássosság, buzgóbb templomlátogatás, az egyházhoz való melegebb ragaszkodás, akik megrendüléseken mentek át, keserű, fájdalmas élményekben volt részük. A nagy tömeg továbbra is változatlan, ami egyházi vonatkozásban azt jelenti: a lelki élet nagyobb hullámverést nem mutat; a hőmérő meglehetősen langyos fokok körül jár; a vallásos buzgóság forrásai nem eredtek meg jobban. A templomokba a szokott mértékben s a megszokott arcok járnak s az adakozást is azok gyakorolják, akik máskor is gondoltak erre. Tudomásunk szerint ez országos és felekezeti közti jelenség; de mégis bántónak kell tartanunk, hogy egy ilyen világrengésben sem tudnak a tömegek, vagy mondjuk így: a gyülekezeteink kiközkenni közönyösségükből és az Isten világos jeleitől megrémülve gondolkozásra ébredni, lelki átélésekhez jutni. Mit lehetne itt tenni? Vagy már csak a koncok dobása az, amire felneszelnek az emberek éhes és kapzsi csilllogással szemükben? Ez az állapot még akkor sem mondható kielégítőnek, ha azt jegyezzük meg, hogy viszont kilengések sincsenek s nem történik semmi olyan, ami a szélsőbaloldali irányzatokkal való rokonszenvet mutatná. Nem különösen akkor, ha arra gondolunk: elég lesz-e mindaz, ami van erkölcsi- és lelki erőtlökének, ha háborus állapotunk rosszabbra fordul s a veszedelem házunk küszöbéig fog érni?

Ezek meggondolása nagyon kívánatossá teszi, hogy mindent kövessünk el hiveink vallásos, egyházas, hazafias érzéseinek és öntudatának elmélyítésére, ahogyan azt már korábban vázolni bátorkodtam.

Anyagi tekintetben sem panaszkodhatunk még; az egyházak háztartásai eddig még birták a valutáris változások hadi iramát, de el kell készülnünk arra, hogy sok bajnak nézünk elébe. Egyes egyházak még nagyobb építkezésbe is bele mertek fogni s azokat igyekeztek szerencsés megoldásra juttatni.

De ezután már ilyesmiről szó sem lehet; a jövőben egy időre nincs más tennivalónk, mint megtartani úgy-ahogyan, amink van. Óva intünk azért minden egyházat új építkezési tervek megvalósításától.

Szó esett már arról a felsőbb helyről jövő kiváncsalmról, hogy a vasárnapi iskolára nagy gondot kell fordítanunk. Mult évi közgyűlésünk elrendelte egységes tananyagképen *Tomay Dezsőnek* az Ap. Csel. könyvéről írt vezérkönyvét, melyet minden egyház számára megrendeltem. Sajnálattal kellett azonban az egyházlátogatás során tapasztalnom, hogy több helyen szent álmétkodással fogadták ily irányu érdeklődésünket s nyoma sem volt az egyházmegyei határozat keresztülvitelének. Kérem azért ismétellen kimondását e határozatnak, megfűszerezve most már bizonyos büntető szankcióval is. Azt hiszem, hogy a mult évi vezérkönyv anyagát senki sem végezte el egy év alatt, azért maradhat erre az évre is vezérfonálnak.

A belmissziói munka egyéb ágairól a belmissziói előadó jelentéséből fogunk részletesen értesülni s így arról bővebben ne essék most szó. Mégis említést kell tennem arról, hogy a levente-mozgalomba való bekapcsolódásunk, illetőleg annak az ifjusági munkánk erősítésére való felhasználása induljon meg a jövő évben erőteljesebben, annyival inkább, mert ujabban lehetőség nyílik a lelkipásztorok számára — a felállított tanfolyamokon — maguknak a levente-egyesületeknek vezetése és azok irányítása. Ugy értesültem, hogy ezeken a levente vezetőtanfolyamokon a kath. egyház lelkipászlorai részéről az arányszámon jóval felül és többen vettek részt, mint a mi lelkészeink. Ők már megérezték ez intézménynek — az egyház szempontjából is — jelentős voltát. Vigyáznunk kell, hogy késő ne ébredjünk fel, amikor már nem lesz számunkra hely, mert elfoglalták előlünk!

Ugyancsak ki kell emelnem egyházmegyénk belmissziói programjából ez irányu első lépésünket: a május hónap tartott lelkész- és tanítói evangélizációs csendes napot, melynek résztvevői sok lelki áldással gazdagon távoztak el arról.

Személyi változások.

Személyi ügyeinkről szólva, mindjárt előjáróban jegyezzük fel, hogy szeretett gondnokunkat az a kitüntetés érte,

hogy a felsőház tagjává neveztetett ki. Közös őszinte örömmünknek tartjuk az ő új elhívását, bizonyosságát látván ebben értékes egyéniségének. Lelkésztestvéreink közül *Salamon Gyula*, disznóshorváti pásztorársunk a nemzetvédelmi keresztet kapta, amiért fogadja részünkről is jókívánatainkat.

A *Csiky József* nyugalombavonulásával megüresedett rudabányai lelkészi állást *Kazay József*, disznóshorváti s. lelkész nyerte el; . . .

Berente hosszú, 20 év óta tartó szüneteltetés után, ismét rendes lelkipásztort választott *Józsa István*, ott működő h. lelkész személyében. Sikerült a minisztériummal szerencsésen megoldani azt a választást évek óta akadályozó ügyet, mely a lelkészi javadalom terhére állapította meg a tanító fizetését. Rendeztük a lelkészi díjlevelet is, melynek tételei közül a közmunka teljesítésének megtagadása felett volt sok tanácskozásom a gyülekezettel. Végül is úgy oldottuk meg, hogy annak eltörlését a kongrua felemelésével kíséreljük meg pótolni.

A halálozás folytán megüresedett szakácsi-i lelkészi állásra *Szendrey István*, kishári-i lelkészt hívta meg a gyülekezet.

Lakon — a hozott egyházmegyei bírósági ítélet alapján — *Nagy Lajos Kozma Sándor*, nagybózsvai lelkésszel cserélt, ki ez állást julius elején foglalta el.

Jó egy évi huza-vona fellebbezgetés után az ózdi lelkészi állás is betöltést nyert; *Dóczi Antal*, Budapest-Vekerletepi lelkészt választotta el meghívás útján egyhangulag a gyülekezet. Eddig külföldi országokban is végzett munkaterületein — szerzett tudomásunk szerint, — értékes munkakerőnek bizonyult. Reméljük, hogy a sok megoldásra váró feladatkörét ózdi gyülekezetünkben is hasonló munkakedvvel, hűséggel fogja ellátni. Beiktatását augusztus 15-én személyesen végeztem a helyi különböző küldöttségek részvétele mellett.

Az évek óta huzódó sajszentszépi lelkészi állás betöltése ügyében is megtörtént a végleges bírósági döntés, melynek értelmében *Szigethy Ferenc* álláscsereére ítélte, az egyház-

kerületi elnökség a pályázók közül *Illyés János*, abaujbaktai lelkészi jelölte ki a cserére, mely március 1-i hatállyal meg is történt. Azt reméltük, hogy ezzel nyugvópontra jut ez a sok zaklatottságot, hercehurcát felidéző ügy. Sajnos, a gyülekezet békéje ezzel nem tért meg; a nyugalom nem állott helyre; a gyülekezet fájlalja, hogy szerinte ártatlanul tűnie kell választási jogának elvételét; valamint az odaköltözött lelkésztársunk személyével sem tud megbékülni, aki minden jóindulata mellett sem képes megnyerni a gyülekezet bizalmát. A presbitérium még odamenetele előtt lemondott s ujat egyáltalán nem volt hajlandó választani a közgyűlés, majd csak olyan feltétel alatt, ha *Illyés János* eltávozik onnan. Jelenleg az a helyzet, hogy lehetőleg önkéntes, vagy ha nem sikerül, ismételt hivatalos csere útján kíséreljük megkeresni a megoldást.

Tábori lelkészi szolgálatot végeztek, részint a múlt évtől folyamatosan, vagy újabb behívás folytán: *Veress Imre*, damaki-, *Kutas Imre*, tardonai-, *Berta István*, dédesi-, *Kocsis Béla*, nagyvisnyói rendes-, *Péter József*, *Soltész Pál*, s. lelkészek. Ma már mindnyájan leszereltek, miután szerencsésen megmenekültek minden veszedelemből. Sőt *Péter József*, ifju atyánkfia dicsekedésünkké is vált a harctéren tanusított bátor magatartása, hü pásztori szolgálata folytán, amiért a Signum Laudist a kardokkal és az I. o. tűzkereszt kitüntetésekert szerezte meg. Fogadja ezekért a mi elismerésünket és jókívánságainkat is.

Halottaink is vannak. *Pólya Ferenc*, szakácsi-i lelkésztársunk hirtelen halállal hagyta árván gyülekezetét és hitvesét, ez év január 27-én. A nagymajláthi alföldi gyülekezetből jött hozzánk 1937. év őszén, hogy a hegyesvidék levegőjében beteg szive enyhülést találjon. Szerette azt a hegyközi kis gyülekezetet és sokat fáradozott anyagi helyzetének javításán, a kieszközölt állami segélyek útján. Legyen pihenése csendes a hegyek ölében!

Elbucuszott az élők sorából *Doktor Gyula*, ny. lelkésztársunk is, ki 42 évig volt a sajkókazinci gyülekezet vezetője. Sok harc, küzdelem emésztette sajátos egyéniségét, míg

végül is 86 éves korában elszólította az Ur családja köréből. Virasszon felette szeretetei kegyelete!

Tanítógárdánk érdemes nesztora, *Gööz Ferenc*, volt sajkó-kazinci s már évek óta nyugalombanélő tanítótestvérünk is visszaadta lelkét Teremtőjének. Sok elismerést és megbecsülést szerzett 46 évi kiváló pedagógiai működésével; békés csendben élvezte megérdemelt nyugalma éveit közel lakó gyermekei körében. Emléke legyen áldott!

Segédlelkészeink jelenlegi elhelyezkedése: *Horkay József*, Sajóvelezden, mint esperesi- és missziói s. lelkész, *Balogh József* Sajószentpéteren, *Csorba Géza* Disznóshorvátón, *Ujpál Árpád* Ózdon, *Péter József* Bánfalván, *Almássy Bertalan* Felsőnyárádon, *Urbán László* az engedély nélkül eltávozott *Magi István* helyére, Martonyiban, *Csontos Zoltán*, *Magi István* és *Darab Dezső* eltávoztak egyházmegyéinkből.

Kisebb események.

Sajóivánkán a teljesen átjavított templomot november 15-én avattuk fel. A renoválási költségeit, 6000 P-t a gyülekezet elismerésreméltóan már ki is fizette.

A **nagybarcai** parókia is elkészült és december havában az örvendező lelkészcsalád és a gyülekezet jelenlétében, mely boldogan szemlélte újabb áldozatkészségének e kőbe épített bizonyosságát, fel is avattuk bensőséges istentisztelettel.

Felsőkelecsény is hozzáfogott a toronyépítéshez, miután sikerült hosszás tanácskozások után megállapodni a torony stílusában. Ez a kis gyülekezet az építési költségekből 21.000 P-t vállalt magára, mely áldozatkészség nagy dicséretet érdemel és annak bizonyága, hogy anyagi erőink még megvannak ott, hol a lélek kész és a test nem erőtelen.

Szendrőlád is befejezte az elmúlt hetekben torony- és templomrenoválását s ez a kis lélekszámú gyülekezet sem kilinceelt sehol, amikor az építkezés költségeit, 7400 pengőt elő kellett teremtenie. Ez a gyülekezet pedig csekély lélekszáma mellett még azzal sem dicsekedhetik, hogy jó kereseti lehetőségei lennének a lakosságának, vagy termékeny földje. De

hite és buzgósága már több ízben példaadóan felcsillant szemünk előtt. Legyen további élete is hálás bizonyágtétevés a Krisztus evangéliuma mellett! Illesse elismerés ifju lelkipásztorát tevékenységéért, az építkezés körül végzett fáradozásáért a gondnokkal s presbitériummal együtt.

Szó esett már **Berente** újra anyásításáról és a megtörtént lelkészválasztásról. Mint köztudomásu, Berentéhez pár év óta több szórványt esatoltunk, mellyel együtt a berentei missziói kört alkotta. Ezeket ezután sem hagyhatjuk magukra és további gondozásukról gondoskodnunk kell. Sőt most már módunkban van egy életképes és jól megszervezett munkaterületet alkotnunk Berente, mint anyaegyház középponttal. Az lenne azért a tiszteletteljes javaslatom, hogy a meglévő viszonyok alapos mérlegelésével alkossuk meg ezt a missziói körzetet, melyhez már megvan a kiinduló pontunk; vagy méltóztassék talán egy bizottságra bízni, melynek tagjai az elnökségen kívül a belm. előadó, az e. m. pénztárnok lennének, a berentei lelkész bevonásával.

Iskolaügy, tanítóink.

Iskoláink élete most ugyanesak göröngyös utakat tapos. A hadiszolgálatot teljesítő tanítóink száma ugyan erősen esökkent a mult iskolai évben, de még mindig több iskola nélkülözötte tanítóját. A mostani iskolaiév ebben a tekintetben sokkal kedvezőtlenebb eséllyel indul. A VII – VIII. osztályok beállításának kezdeti nehézségei, a még nem kiforrott tananyag, tanterv, hiányos és nemlévő tankönyvek, a hosszúra nyult kényszervakációk, mind akadályai a biztos haladásnak és teljes eredményességnek. Az új iskolafelügyeleti rendszert már teljes egészében bevezettük; a nyár elején tanácskozássra gyűltünk össze a körzeti felügyelőkkel, amikor is tartalmas előadások és viták során megbeszéltük a küszöbön lévő és megoldásra váró kérdéseket. Míndezeokról a tanügyi biz. előadó jelentése kapcsán bővebb tájékozódást fog szerezni közgyűlésünk. Meg kell említenem azt a sajnálatos tényt, hogy több tanítói állásra való pályázat eredménytelen volt. Ennek folyfán Szuhogyon *Fehér Zoltán*, s. lelkész. Felső-

kelecsényben *Horváth Imréné*, a lelkész neje. Abodon *Sebők János*, ny. tanító. Hegymegen egy kath. vallásu tanítónő működött, valamennyien kiegészítő tanerőképen; Szalonnán *Kovács Gizella*, helyettes-tanítónő mutatott fel igen szép eredményt a hadbavonult tanító helyett.

Változások voltak: *Kiss László*, lelkésztanító Szuhogyról október 1-től Miskolcra került; *Béres János* Martonyiból október 1-vel Borsodra, *Vadnai József* Felsőkelecsényből a a tornai egyházmegyében lévő Komjátiba, október 1-től; *Üveges Vilma* Alaeskáról az állami iskolához; *Cseh Margit* Edelényből ez év szeptembertől elpályázott; *Demeter József* Ládbesenyőből Perkupára. Új állásokba jutottak: *Béres János* Borsodra, *Bárdos Béla* Boldvára, *Helmeczi Gizella* Alaeskára, *Kovács Andor* Barcikára, *Szöke Ferenc* Lakra.

Nyugalomba vonultak: *Pap Lajos*, bareikái-, *Szabó Kálmán*, laki-, *Barkász Bertalan*, sajkákapolnai tanítók.

Haretéri szolgálatot teljesítő derék tanítóink valamennyien épségben kerültek vissza, vagy szolgáltnak jelenteg is; csupán az egyetlen *Sokoly Béla*, szilvásváradit tanítót, mint eltüntet tart nyilván a katonai hatóság.

Igó István, nekézsenyi- és *Király László*, nagyvisnyói tanítók véglegesítették.

Megoldódott végre a meszesi egyház iskoláügye is. Az állammal kötött egyesség értelmében az egyik tanerő ref. vallásu lesz; az egyház megfelelő bér ellenében átengedi tanítói lakását és iskoláját, melyet az állam használhatóvá átjavíttat.

Régi, több évtizedes vágya teljesült a tanítószágnak ez év folyamán, amikor az államhatalom kimondotta a tanítói- és kántori javadalom szétválasztását s azt ez év eleji hatálylyal pénzügyileg is rendezte. Örülünk, hogy ezzel tanítótestvéreink egy régi sebe nyert orvoslást.

Különböző intézmények.

Tegyünk mindjárt említést a *Sáfrány Mihály* emlékalapítvány fejlődéséről. Alapítója *vitéz Sáfrány Géza*, altábornagy ur

nem lankadó buzgalommal folytatja évek óta az akciót, az alap minél nagyobb növelése érdekében. E begyűlt pénz már értékállóan biztosítva van; 4 prima hold földet vásárolt a sajkázai határban, melynek jövedelme már is 1—2 árva papfiu neveltetését jelenti. Most újabb intézkedések fognak történni az alap növelése érdekében. Siessünk mindig készségesen segítségül lenni, hiszen a saját árváinkról van szó.

A *Darányi Kálmán* Diákház érdekében a mult évben már hoztunk határozatot, azonban a nyári lelkészértekezletünkön sikeresebbnek ígérkező módot határoztunk el: vállaltuk bizonyos számú téglajegyek eladását. E helyről is kérem lelkész- és tanítótestvéreimet, hogy ígéretünknek lelkiismeretesen tegyünk eleget.

Az Orsz. Ref. Szeretetszövetség tagdíjának befizetése is küszöbön, el ne mulasszuk majd a gyűjtést minél előbb és jóval több összeget, mint eddig, mert most az árvák kenyere is sokkal többbe kerül!

Az Orsz. Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat hozzám küldött jelentésének kimutatása szerint egyházmegyénkben a tagok száma 1100 s az eddig kifizetett összeg 20.066 P. — Már más alkalommal is említettem, hogy néhány egyházunkban meglepően kevés a tagok száma. Vajjon tettek-e intézkedést az egyházak lelkipásztorai, hogy népszerűsítsék e hasznos intézményünket és többet is rábirjanak a belépésre?

Egy kis statisztika.

Évi statisztikai adatainkból ragadjuk ki a következőket: a születések száma az egyes gyülekezetekben megüti az átlagos számot, de 7 gyülekezetben fogyás volt. (Bánfalva 2, Parasznya 3, Sajókaza 1, Sajóecseg 2, Nagyvisnyó 6, Ziliz 1, Sajóbáony 1.) Ezek közt a legmeglepőbb Nagyvisnyó, ahol hatalmasan népes iskola van, 3 tanerővel. A sok gyermek láttán felvidul az ember. Az előző évi ottani egyházlátogatásom során azt a tapasztalatot szereztem, hogy földéhes ez a hegyilakó nép; lenne is hozzá pénze, mert szorgalmas fuvarosok, de nem tudja kielégíteni vágyát. Nem lehetetlen, hogy ebben is rejlik egyik oka a 6 fogyásnak.

Reverzális kárunkra 37, javunkra 60 köttetett, tehát + 23. Ez a vezetők éberségét dicséri, holott nálunk, a sok szórványgyülekezetben nem könnyű az ellenőrzés.

Ugyanilyen kedvező az áttérési szám is: kitért lőlünk 4, áttért hozzánk 36. Ha ez adatokat nézzük, úgy bennünket nem veszteségeink kényszerítenek a reverzális ellen megindított harcban a csatasorba állani, hanem magasabb etikai- és hazafias szempontok, amelyeket nem akar méltányolni és elfogadni a velünk szemben álló tábor.

Az adakozás és jótékonyág 20.000 P; a sok kicsi mégis jelentősebb összegre emelkedik. Az építkezések összege 70.000 P-re rug.

Bírósági ülésünk mindössze 1 volt, ami nagy csökkenés a pár évvel ezelőtt felhalmozódott bírósági ügyekhez képest. Tanácsülést 5 ízben tartottunk.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Ezzel a jelentésemmel lezárult az az 5 esztendő, melyre megbízást kaptam lelkésztestvéreim s a gyülekezetek megtisztelő bizalma folytán. De végetért az egész egyházmegyei tisztikar tíz éves ciklusa is. Így megbízatásunkat valamennyien leteszük az egyházmegye kezébe. Ami személyemet illeti, igyekeztem azt — mindig háttérben tartva, — elvi, lelki magaslatok felé törve, szeretett egyházmegyémet önzetlenül szolgálni, mert Isten ügyét szolgáltam vele. Mennyire jutottam, azt az Ő birói szeme látja legjobban. Az az öt év volt ez, mely — mint beszámolóm elején mondtam, — izgalmas reménységekkel indult el mindnyájunk számára, hogy azután a háboru sorsára vettessék. De úgy érzem, hogy amit csak a bizonytalanságok levegőjében eddig megtehettünk, jó lélekkel igyekeztünk elvégezni.

Boldognak érzem magamat és szívesen teszek vallomást arról, hogy mindig a legnagyobb megértés és testvéries együttérzés volt az uralkodó tónus közöttünk. Hiszen nem is lehetett másképen. Közel egy negyedszázada élünk együtt és osztozom veletek a falusi lelkipásztor nem irigyletes sorsában. Ismerem a nehézségeiteket, bajaitokat, küzdelmeiteket, csalódásaitokat a gyülekezetekével együtt, mert azokat mind magam is átéltem. Tudom, ami fáj és ami az öröm melegét és mosolyát fakasztja

bennünk. Azt is tapasztaltam, hogy a lendületesebb munka, a magasabb célok elérésében való törekvéseimben a sürgető nőgátást, a gyorsabb tempóra való unszolást szívesen fogadtátok, mert igyekeztem a testvér szavával szólni azt. Bántani soha nem akartam s ha talán mégis megtörtént, bocsásson meg kiki. Az a meggyőződésem, hogy kerületünk, sőt egyetemes vonatkozásban is bármely egyházmegyéjével ki tudjuk állani a versenyt érték dolgában úgy lelkipásztoraink, mint tanítóink soraiban. Népünk, gyülekezeteink nivója semmivel sem kisebb más vidékekénél. Ezek az adottságaink megkönnyítették dolgaimat. Ezekhez járult kedves munkatársaim értékes támogatása, kikkel összeforrasztott lélekben is a végzett munka. Elnöktársam, az egyházmegyei Gondnok Ur bölcs tapasztalata és higgadtsága, a tanácsbírói, jegyzői kar, ügyész urak mindenkor kész támogatása. Áldott legyen a Gondviselő Isten, hogy ezt a szolgálatot reám bizta és neki köszönöm elsősorban, hogy ilyen munketeret és ilyen szolgatársakat adott benne. Most, amikor visszaadjuk megbízatásunkat, az Írásnak azzal a gondolatával bucsuzunk: „... nem azé aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm. 9: 16.) Igen, övé, egyedül övé a dicsőség is!!

4. Az egyházi élet minden fontosabb mozzanatára kiterjedő, eszméltető és iránytmutató esperesi jelentéssel kapcsolatban, közgyűlés a következő határozatokat hozza:

a) Az OTBA-val kapcsolatos orvosi ellátás megkönnyítése végett felkéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy az esperesi jelentés értelmében megteendő intézkedés ügyében az arra illetékeseket keresse meg.

b) Önálló indítványt tesz az egyházi tisztviselők készpénzfizetésének percentuális felemelésére az állami tisztviselőkéhez hasonlóan és annak megfelelő arányban és ezzel kapcsolatban a stóla valutáris rendezését illetően; ugyszintén a lelkész özvegyi kegyeleti időre vonatkozóan, valamint a világi pályán működő segédlelkészek lelkészi szolgálata tárgyában.

c) Elrendeli a tél folyamára minden gyülekezetben missziói munkaprogram készítését és annak folyó évi október 31-ig az esperesi hivatalba való beküldését. Valamint azt is, hogy a konfirmációi oktatás minden gyülekezetben október 1-től Áldozócsütörtökig tartassék.

d) Elkötelezi a lelkészeket gyülekezetükben női bibliakör beállítására és ahol arra lehetőség van, a helyi nőszövetség megalakítására.

e) Az ONCSA szociális intézmény támogatását fokozottabb mértékben ajánlja a lelkipásztorok figyelmébe.

f) Örömmel üdvözli az egyházművészeti bizottság megalakítását.

g) Őszintén nyilvánítja fájdalmát *Pósa Péter*, alsóborsodi esperes elhunyt felett és emlékét kegyelettel megőrzi.

h) Igazi szeretettel köszönti a testvér alsóborsodi egyházmegye megválasztott esperesét, *Román Ernő*, alsószolcai lelkipásztort. Tisztségében való munkálkodására és velünk testvéries együttműködésére Isten gazdag áldását kéri.

i) A legteljesebb szeretettel üdvözli *Bonis Aladár*, e. m, gondnokunkat, abból az alkalomból, hogy érdemeinek elismerésül felsőházi taggá választatott, valamint *Salamon Gyula*, disznóshorváti lelkipásztor testvérünket a nemzetvédelmi kereszttel való kitüntetése alkalmából.

j) *Doktor Gyula*, nyug. sajkazinczi és *Pólya Ferenc*, szakácsi-i lelkésztársaink, valamint *Gööz Ferenc*, nyug. sajkazinczi tanító elhunytát fájó érzésekkel veszi tudomásul; szeretteikkel veszteségükben benső részvétellel osztozik és emléküket kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

k) Elismerését nyilvánítja a szendrői és felső-kelecsényi kis gyülekezeteknek és azok vezetőinek azért a nem-es áldozatkészségért, melyet templomrenoválás, illetve toronycipítés költségeinek biztosításánál megbizonyítottak.

l) Bizottságot küld ki egy egyházmegyei missziói lelkészi állás megszervezésére, melynek tagjai az elnökségen kívül *Kövér Pál*, belmissziói előadó, *Kőrössy István*, e. m. dékán és *Józsa István*, berentei lelkipásztor, volt e. m. missziói segédlelkész.

m) Mivel az egyházmegye tisztikarának a régi egyházi törvények szerinti 10 éves megbizatosi ideje lejárt, a jelenlegi E. T. I. t.-c. 88. §-ának második bekezdésében foglalt rendelkezésnek megfelelően egyházmegyénknek most kell áttérnie a 12 évi ciklusra történő választásra, az összes egyházmegyei tisztségekre elrendeli a szavazást. Felhívja a gyülekezetek presbitériumait, hogy szavazataikat az egyházközség pecsétjével, lelkész, gondnok és presbiteri jegyző aláírásával ellátva, f. évi október hó 20 ig küldjék be az esperesi hivatalba. Szavazatot kell adni: esperes, egyházmegyei gondnok, hét lelkészi és hét világi tanácsbíró, egy lelkészi- és egy világi főjegyző, egy lelkészi- és egy világi jegyző, két egyházmegyei ügyész és két egyházmegyei tanítói képviselőre.

n) A választás lefolytatása idejére és a megválasztott tisztikar beiktatásáig a jelenlegi elnökséget és tisztikart megbizzza az ügyek további intézésével. Megbizzza a szavazatbontó bizottságot, hogy a szavazásoknál általános többséget nem nyert egyénekre új szavazást rendeljen el és állapítsa meg a rendkívüli egyházmegyei közgyűlés idejét is.

5. *Kövér Pál*, belmissziói előadó indítatva érzi magát arra, hogy most, amikor az egyházmegye tisztikarának megbizatosi ideje lejárt,

meleg szavakban tolmácsolja úgy az egyházmegye elnökségének, mint egész tisztikarának az eddig kifejtett lelkiismeretes és buzgó munkálkodásáért az egyházmegyei közgyűlés köszönetét.

Közgyűlés a *Kövér Pál* által kifejezésre juttatott köszönetet élénk helyesléssel kíséri.

6. *Kőrössy István* azt az indítványt terjeszti a közgyűlés elé, hogy a lelkészek jövedelmi adójának adóalapja az eddigi 3600 P-ről legalább 6000 P-re emeltessek fel. Indítványát azzal indokolja, hogy a mostani fizetésemelkedések folytán a legtöbb lelkész jövedelme elérte a most érvényben levő jövedelmi adóalapot, 3600 P-t; viszont a fizetésemelkedés ténylegesen nem jelenti a folyton növekvő drágaság miatt a lelkész életszínvonalának emelkedését. Így alacsonnyá vált a régi jövedelmi adómentességi alap, ami csak úgy orvosolható, ha az illetékes pénzügyi hatóság a jövedelmi adóalapot az indítványszerinti összegre emeli fel.

Egyházmegyei közgyűlés az indítványt indokainál fogva elfogadja és e határozatot a további intézkedések megtétele végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

7. Olvastatott a missziói bizottság 1943. szept. 23-án, Miskolcon tartott üléséről szóló jegyzőkönyve.

Jelen voltak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Veress Károly*, e. m. lelkészi főjegyző, *Gööz Pál*, ig.-tanító, bizottsági tagok és *Kövér Pál*, missziói előadó, ki felolvasta a következő jelentését:

A sárospataki lelkipásztori konferencián az egyik előadó (*Dr. Szabó Zoltán*) azt a figyelemreméltó megállapítást tette, hogy a magyarnak a történelem folyamán végighuzódó megoszlottsága, döntő kérdésben egyet nem mindig értése nemesak kárt okozott, hanem áldást is eredményezett, így böles isteni intézkedés volt. Ez a megoszlottság t. i., ha talán egymás elleni harcban is megnyilvánult, egy magasabb egységben — nevezetesen a hazaszeretetben — közös nevezőre jutott. Hivatkozott a labanc, Habsburg-párti és a kuruc, törökös magyarra. A *Szekfü Gyűlék* által előszeretettel kihangsúlyozott, szerintünk tendenciózusan beállított nagy magyar

és kis magyar elmélet jut erről eszembe. Hiába próbálják a nyugati magyarságot feltüntetni a nagy magyar gondolat hordozójának; tény az, hogyha a dunántuli magyarság a Habsburg orientáció révén kivánta a török birodalomba bekebelezéstől, a mohamedán vallás és szellem felszívó hatásától megvédeni nemzetünket, addig a tiszántuli és erdélyi magyarság a török kapcsolatok segítségével, az önálló erdélyi fejedelemséggel a német beolvasztás, elnemzetietlenítés s az ezt szolgáló ellenreformáció hatalmas gátjának, így az evangéliomi magyarság sziklavárának bizonyult. Azután ez a megosztottság azt is jelentette, hogy nem tettünk fel mindent egy latra, Nem kockáztattuk népünk, hazánk fentmaradását, anélkül, hogy a kétlakiság, kétfelé sántikálás, benesi politikájával azonosítottuk volna magunkat, hiszen nekünk nem kényerünk az elvtelenség, az érdekszerinti köpönyegforgatás. Mi kevés akarnoktól és mindenből hasznot huzni szeretőtől eltekintve, meggyőződésből állunk helyünkön, szemben a ma álarcot felvenni készülő, istentagadó, materialista bolsevizmussal. Viszont ha ez a bolsevizmus harcoss ellenfeleinek oldalára állít is bennünket, ez nem jelenti a lélek a szellem háttérbeszorításával a vér és fajelméletnek elfogadását, népünknek kollektív embernyájjá uniformizálódását, az egyéniség feladását, a magyar lélekből fakadt s az evangéliom által továbbfejlesztett ezeréves alkotmány elobását. Épen az istentelenséggel való nyílt szembenállásunk az evangéliom által áthatott magyar lelkeségünk, alkotmányunk, társadalmi berendezkedésünk révén vannak kapcsolataink úgy a totális tengelyhatalmakkal, mint a demokrata szövetséggel. Ez nem üzleti spekuláció, egyetlen magyar út, melynek praktikus haszna is meglehet fentmaradásunk szempontjából.

Ez az előrebocsátott néhány szó akkor váltódott ki a lelkemből, amikor az egyik gyülekezeti missziói jelentésnek a helybeli asszonycsoport, asszonykör iránt tudakozódó kérdésére adott feleletén: „Nem kollektív lélek a magyar. Csak ha pletykáról van szó, akkor lehetne összehozni őket“ tündöttem el. Majd eszembe jutott egy másik jelentésben lerögzített, bizonyára többek által tapasztalt tény; a mi népünk azért

idegenkedik a bibliakörtől, nemcsak a felnőttekétől, hanem az ifjusági- és leánybibliakörtől is, mert szektáriusságot lát benne. Az nem baj, ha nem akar mindenáron kollektív nyáj lenni, de baj, ha egyéni színeinek feladását nem kívánó, sőt azt megnevesítő, megszentelő bibliaköröktől vonakodik, hiszen ezek a közvetlen eszmecserek, hozzászólások által az egyéniség krisztusi értelemben vett kibontakozásának, az öntudatos, személyes hitéletnek az áldott melegágyai, azonkívül, hogy az igazi, minden egyéni vonás mellett is kívánatos egységnek, a Krisztusban való atyafiságnak teremtő műhelyei. Tudom, hogy a felnőtteknél milyen nehezen indul meg ez a munka, de az előítéletmentesebb, hajlíthatóbb fiatalsággal ezt megértethetjük. A helyzet előállításának ismeretéhez hozzátartozik annak megvallása, hogy népünk egészséges élet-ösztönének is része van a bibliaköröktől vonakodásban, mely nem bírja a tulkenetes, szemforgató, Uram-uramozó, de cselekedettel, étellel bizonyosságot tenni elmulasztó keresztyéneket. Ez azonban nem ok arra, hogy most már a bibliaköri munkától eltekintsünk. Végezzük azt hűséggel az ifjusági- és leányegyesületben, hogy majd ebből kinőjjön a felnőttek bibliaköre. Sőt tovább kell mennünk: a fundamentális munka a vasárnapi bibliai iskola. Ma már láthatjuk, milyen böles gondolat volt esperesüinktől a *Tomay Dezső* füzetének megrendelése. Én azt hiszem, hogy nemesak kényszerből, a számonkéréstől való félelem miatt vett nagyobb lendületet a bibliai iskola, sok lelkipásztor bizonyára örömmel végezte ezt az alapvető munkát, mert lelki felüdülést jelent a biblia történeteit, Jézus életét és az Apostolok cselekedeteit a gyermeki lélek színvonalán, tehát érthetően szemléletesen, nagyképűségmentesen újból átélni és fogékony, hálás gyermekeknek átadni. Hanem sokszor olyan jelentéktelennek látszó dolgon, nevezzük nevén a gyermeket: egy kis lustaságon mulik a megindulás. Egy csöpp lendítés, szeretetteljes parancs átsegít ezen az akadályon s így visszaad jobb éniüknek, alapjában hivatásunkat szerető, de a falu pora, közönye, rosszindulata által megült, a kenyérharcban elfáradt magunknak, tehát nemcsak az egységes ellenőrizhetőbb munkát célozza espe-

résünk kezdeményezése. Jó reménységem van affelől, hogy a bibliai iskolán, bibliakörön nevelt ifjúságunk nem alvó, vagy bámélszkodó templomi hallgatóvá, hanem az Ige szomjaslelkű befogadójává fejlődik a Szentlélek segedelmével. De az Ige előtti akadályok elhárításában áldott eszköznek bizonyultak — a minden terhes voltuk mellett is — hitem szerint lelkipásztoraink, tanítóink által készségesen végzett levente-egyesületi és bajtársi, hadigondozási szolgálatok. A bajtársi szolgálaton keresztül történő tanácsadás, levelezés, anyagi segítség ajtót nyit az evangéliom számára. Hálásabb munkát nem tudok elképzelni. Gyakoroljuk ezt ezekben a nehéz napokban. A levente fiu-, sőt leányegyesületi munkák is megindultak. Ahol eddig a fiatalságot nem tudták összehozni, ebben a keretben ott is egybegyűjthették s valláserkölesi oktatásban részesítették őket, csendes órákon, vagy félnapokon bibliamagyarázatot tartottak számukra a gyűjtő, karitativ szolgálatba beállításon kívül. Figyelmeztetnem kell azonban mindenkit, hogy a külön egyházi ifjúsági munkát, ahol megvan, ezért fel ne adják, ahol nincs meg, vezessék be. Birjuk rá erre a fiatalságot a levente-egyesületben kínálkozó alkalmon keresztül, mert jöhet egy egyházellenes fordulat s jaj nekünk, ha elfelejtjük kiépíteni — amíg lehet — szervezünket. Még egyet: addig missziói, pásztori tevékenységünk nem vezethet eredményre, míg a magunk evangélizálásáról megfeledekzünk. Folytatásra és fokozásra váró kezdeményezés volt e tekintetben a lelkészek és tanítók evangélizációs csendes napja *Tóth János*, esperes, *Gyölvérsi István*, *Lenkey Gyula*, *Svingor Jenő*, lelkipásztorok, *Gööz Pál*, ig.-tanító és a missziói előadó közreműködésével. Sok áldást várunk ettől.

Áttérve most már egyházmegyénk 1942–43. missziói évének megrajzolására, megemlítem, hogy ne adjunk olyan feleleteket, hogy a lelkipásztor végzi a konfirmációi előkészítést, ha van konfirmandus. Irjuk be, hogy volt-e, vagy nem volt s ha volt, mennyi volt? Azután ne bíráljuk a kérdőpontokat olyan általánosító válasszal, hogy „ez talán nem lehetséges“. Mondjuk azt, hogy volt, vagy nem volt s ha nem volt, legfeljebb, hogy abban a gyülekezetben miért nem?

I. Gyermekgondozás. A 6--12 éves gyermekek száma 4456. Ezekből ref. iskolába járt 3227, állami, községi, vagy más felekezetibe 1227, az iskolai év alatt a ref. iskolát a lelkipásztorok 1063-szor látogatták meg, a nem ref. iskolában a vallástanítást 71-szer. A hétköznap reggeli istentiszteletet a gyermekek számára a téli hónapokban általában az iskolában, máskor a templomban tartották meg a lelkipásztorok, a leányegyházakban a tanítók is többnyire napokint az új rendtartás szerint 242 gyermekistentiszteletet tartottak a templomban. Ezen a lelkipásztorok prédikáltak. Egy gyermekistentiszteleten átlag 1137 gyermek vett részt. Az egyházi évben 1145 vasárnapi bibliai iskolai alkalom volt 20 helyen. Az iskolában tartották 2228 gyermek számára. 54 vezető, 55 csoport volt. Az előkészítést — ahol szükség volt rá — a lelkipásztorok tartották. Vezérfonálul általában *Tomay Dezső*: apostoli cselekedeteit, ezenkívül *Tomay D.* egyéb füzetait, a *Feeskét*, *Ecsedy Aladár* írásait használták. A vas. bibliai iskolában és a gyermekistentiszteleteken 318'20 P volt az évi adakozás. Az egyházi szegénygondozás révén 3841'20 P értékű ruha, cipő, tankönyv, élelem, segélyt kaptak a gyermekek. A szorgalmas vas. iskolai látogatók bibliai könyvjelzőket, külmisziói lapokat, traktátusokat kaptak. A vezetők 107 látogatást tettek. A tehetséges gyermekek kiválogatásáról gondoskodtak; Borsodon, Nagyvisnyón, Varbón 6 gyermeket tehetségvizsgára állítottak s felvettek közülök 3-at és a múlt évről lemaradt 1-et is. A szülők magatartása a vas. iskolával szemben csak kevés helyen közömbös, többnyire megértő, barátságos. A gyermekgondozás legörvendetesebb eseményeként kiemelem a nekézsenyi jelentést, mely szerint ott nyáron is volt vas. iskola.

II. Ifjusági munka. A 12—21 éves ifjak száma 2598. A konfirmációi előkészítést lelkipásztor végezte 28 a.-, s. lelkész 2 a.-, 1 l.-, lelkész és s. lelkész 3 a.-, tanító 1 l.-, lelkész és tanító 3 a.-, 1 t.-e.-ban, lelkész és lelkésznő Dédes-Tapolcsányban. A konfirmációi előkészítés 3 hónaptól 2 évig tartott, heti 1—2 alkalommal. A serdülő fiúk gondozása általában együtt történt a nagyobbakkal; ifjusági egyesületben 16 a.-e.-ban, bibliakörben 10 a.-, 1 l.-e.-ban, 2 helyen levente-egyesületben.

Ref. ker. ifjúsági egyesület volt 18 a.-, 1 t.-, 1 l.-e.-ban 532 taggal. 3 egyesület csatlakozott a R. K. I. E. szövetséghez. Egyesület hiányában ifjúsági összejövetel keretében gyűjtötték össze a 16—21 éves ifjúságot 140 résztvevővel 9 a.-, levente-egyesületi keretben is 9 a., templomi bentmarasztás útján 2 a.-e.-ban lelkipástor vezetésével. Csendes órákat, illetve félnapot tartottak a lelkipásztorok 14 a.-, 1 t.-, 1 l.-e.-ban 2 félnapot 9, 3-at 4, 6-ot 1, 8-at 1 helyen. A gyűlekezetekből 2307 ifju volt levente. 46 külön templomi levente-istentiszteleten prédikáltak a lelkipásztorok. Az ifjúságnak saját külön helyisége 4 helyen s 1 bérelt teremben volt. Másutt az iskolában, néhol a leventeotthonban jöttek össze. Heli bibliakört a nagyobbak és serdülők többnyire együtt tartottak. Az ifjúsági munkának nagyobb szolgálatai ez évben a barcikai és szendrőládi ref. ifjúsági- és leányegyesületi konferencia volt *Tóth János*, esperes, *Kövér Pál*, missziói előadó, *Nagy Gyula*, konventi ifjúsági lelkész, *Kiss B. Julia*, konventi leánytitkár, *Darányi István*, fms. ifjúsági titkár közreműködésével. Megjelent Barcikán 15 helyről 68 fiu, 124 leány, Szendrőládon 13 helyről 57 fiu, 114 leány. Az ifjúsági munkában ez volt az év legörvendetesebb eseménye a honvédek és hozzátartozóik részére történt gyűjtéseken, betegápolási tanfolyamon (Szilvásvárad), német nyelvi gyorsíró tanfolyamon (vezette: *Husztí Mihály*, ózdi főmérnök), 2 sárospataki tanítóképezdésnek, 3 egri kereskedelmiiskolásnak az ifjúsági- és missziói munkába a helyi ifjúsággal együtt beállításán (Nagyvisnyó), vegyeskaron kívül (Szuhogy). Feljegyzésre méltónak tartjuk itt is Mályinkának az általános beszámolóban jelzett szép gyűjtését.

III. Leánymunka. A 12—21 éves leányok száma 2354.

A 12—16 éves serdülő leányok gondozása együtt folyt a nagyokkal 17 a.-, 1 t.-e.-ban, leányösszejöveleteken történt 2, levente-egyesületben 5, külön bibliakörben 5 e.-ban. Rendszerint heti 1 órán jöttek össze 161-nek feltüntetett, de biztosan sokkal több leány. Lelkész, s. lelkész, lelkészné, lelkész leánya, tanítónő vezette ezt a munkát. Leányegylet 17 helyen volt 320 taggal, leánykört 3 helyről 27 taggal, ifjúsági leányösszejövetelt 2 helyről 28 taggal jeleznek. A gyűlekezetek tagjai közül 817 leány-levente volt. 37 levente-istentiszteleten vettek részt a leányleventék,

7 helyen bibliaköri munkát folytattak, 104-szer lelkész, lelkészné, tanítónő vezetésével, valláserkölcsi oktatásban részesültek 2 helyen lelkész, s. lelkész, lelkészné, lelkész leánya, tanítónő vezetésével. 1 csatlakozott leányegyesület volt. Csendes napot 2 helyről 30 résztvevővel jelentenek. A leányok gyűjtöttek katonáknak és hozzátartozóiknak 10 helyen, szeretetszövetségnek, nyomári árva-háznak. Rendeztek karácsonyi vásárt, kötöttek érmelegítőt, szolgáltak napközi otthonban, himző-, varró-, betegápoló tanfolyamuk volt, vagy ilyeneken résztvettek (Szilvásvár, Radostyán, Felsőnyárád, Kondó Ládbesenyő). Ref. leányegyesületi konferenciát Barcikán és Szendrőládon tartottunk az ifjúsági egyesületivel együtt.

IV. Felnőttek közötti munka. A presbitérium tagjai résztvettek a hadigondozásban, családlátogatásban, körzetekbe osztva reverzálisra felügyelésben 9 a.-, 1 t.-e.-ban, 1 a -e -ban hajlékaikat házi istentiszteletekre engedték át (Radostyán). Hogy minél alkalmasabb munkatársakká válhassanak a belmissziói munkában, e célból Borsodon presbiteri konferenciát rendeztünk, amelyen *Makay Miklós*, budapesti vallástanár központi kiküldött előadásán kívül, *Tóth János*, esperes igehirdetéssel, *Veress Károly* és *Dabóczy István*, lelkipásztorok előadással, *Fóris Gyula*, *Kolláth Tamás*, gondnokok bizonyoságtétellel működtek közre a missziói előadóval és a d. u.-i igehirdetést ellátó *Iglay Ferenc*, lelkipásztorral együtt. 12 gyülekezetből 59 presbiter jelent meg. 22 a.-, 1 t.-, 1 l.-e.-ban 31 tanító (nő) vas. bibliai iskolai, vallásosesti, bibliaköri, levente-egyesületi, leánylevente-egyesületi énekkar és énekvezetési, énektanítási munkában ünnepély-, szindarab rendezésben dolgozott. Énekkari tagoknak bibliai eszmecsere volt Szilvásváradon. 1 gyülekezetből 1 férfi bibliaköri öszszejevetelt jelentenek 4 taggal 8 egyházból, 8 heteenként, az egyházi évben 282-szer egybegyűlt asszonybibliakört jelentenek 60 taggal. Általában a lelkipásztorok vezették, 2 helyen tanítónő és erdőfőmérnökne (Szilvásvár). 1 gyülekezetben a vallás-estéken a nőket érdeklő kérdéseket tárgyaló előadásokat tartottak. Az asszonycsoportok szegények, Szeretetszövetség, katonák (sebesültek) részére való gyűjtésben, hadigondozásban, érmelegítő, szeretetsomagok készítésében, napközi otthonban való szolgálatban, beteglátogatásban, önkéntes ápolónői tanfolyamokon

részvételben, templomrendbentartásban tevékenykedtek. Az egyházmegyei nőszövetség még nem alakult meg, így a helyi női csoportok még nem is kapcsolódtak be abba. Volt olyan hetenként egyszer összeülő asszonybibliakör is, melyen néhány férfi is résztvett (Borsod). A férfiak és asszonyok által együtt végzett belmissziói munka folyt a vallásosestéken 18 a., 1 l.-e.-ban, 3 helyről említett 50 házi istentiszteleten, Családlátogatást 238-at jelentenek. Borsodon minden családot meglátogat a lelkipásztor. Susán a halottas háznál virrasztáskor ének, ima, bibliamagyarázat van.

V. A lelkipásztor szolgálata. A ref. elemi iskolában vallást tanított a VIII. osztályban heti 1, VII—VIII. o.-ban heti 1 órán 1—1, VII—VIII.-ban heti 2 órán 1, I—VI. o.-ban heti 2 órán 1, I—VI. o.-ban heti 6 órán 2, I—VI. o.-ban heti 6 órán 1, I—IV. o.-ban heti 2 órán 2, ref. iskolában osztályjelzés nélkül heti 2 órán 2 egyházban. Továbbképző iskolában heti 1 órán 3, heti 2 órán 1. kinestári iskolában heti 3 órán 3, társulati iskolában (s, lelkésszel együtt) heti 1 órán 1, 2-ön 1, 16-on 1 egyházban. Állami elemi iskolában heti 9 órán 1 egyházban, szórványban heti 3 órán 2, 2-őben 1, r. k. iskolában heti 2-ön 1, s. lelkész 2 telepés, 1 községi iskolában 9 órán 1 egyházban, énektanítást I—VI. o.-ban 1 egyházban. Polgári iskolában is volt vallástanítás. Katonai szolgálatra bevonult tanítókat is helyettesítettek lelkipásztorok. Lelkipásztorok konfirmációi csoportokat vezettek, 28 egyest, 3 kettőst, 1 ötöst heti 1—2 órán át 3 hótól 2 évig. Az előkészítés átlagos ideje 7 hónap volt. Vezettek ifjúsági, leány, asszony, néhol serdülő bibliaköröket. Heti munkarendjüket 32 a., 2 t., 1 l.-e.-ról közlik. A munkarend általában ez volt: a vasárnap d. e.-i, d. u.-i istentiszteleten kívül, télen hetenként, vagy kéthetenként 1-szer vallásosestét, hetenként 1—1-szer ifjúsági-, leányegyleti-, (bibliaköri-) szépművészeti összejevetelt tartottak, az iskolai idő alatt bibliai iskolai, konfirmációi előkészítést (Áldozócsütörtökig, Pünköstig), reggelenként istentiszteletet. Ezenkívül egész éven át családlátogatás, bajtársi szolgálat, önképzés egészítette ki a heti munkarendet. Hetenként vissza nem térő belmissziói mun-

kák : a beleg'átogatás, levéntejesedésnap, gyermek-, bűnbánati istentisztelet, templomi bentmarasztás voltak.

VI. Iratterjesztés. Megalakított gyülekezeti iratterjesztést a jelentések nem említnek. Egyesületek (főleg leányegyesületek) terjesztették haszon nélkül az iratokat. A lelkészi hivatalon át végzett iratterjesztés évi forgalma 2253'30 P volt. 444 biblia, 611 zsoltár, 245 imakönyv, 1847 traktátus, 770 röplap, 297 egyházi ujság kelt el. Ezen felül külön megvan nevezve 553 Ref. Híradó, 223 Ref. Jövő, 100 Ref. Egyház, 16 Ref. Ifjuság, 9 Ref. Élet, 4 Hajnal, 47 Örömhír, 753 Szer. szövetségi naptár (ez hiányos közlés!). A zárszámadás szerint 275'47 P kiadás volt iratterjesztésre. Az iratokat a Ref. Trakt. Társaságtól, Ujságok kiadóhivatalaitól, egyházkerületi iratterjesztőtől, miskolci könyvkereskedőtől, Sylveszter, Bethlen Bethánia, Sárospataki Főiskola, Méliusz, K. I. E. könyvkereskedéséből, a Magyar Bibliatársulattól szerezték be. A K. I. E. és a Ref. Jövő iratterjesztői jártak a gyülekezetekben.

VII. Szeretetmunka. Asszonycsoportok, női bibliakörök, vöröskeresztes csoportok végezték a szeretet (szegénygondozó) munkát néhol, általában azonban csak alkalmi szegénygondozás volt. A község 28 helyen végezte ezt. Lakon sorkosztton tartottak egy szegény férfit, 7 gyülekezet segített 65 szegényt 2601'05 P értékben. Hivek adományából (Szilvásváradon 713 P) szegények perselyéből (Radostyán, Sajóvelezd), ünnepélyek tartásából, leányegyesület, vöröskeresztes csoport gyűjtéséből, egyházi pénztárból 1111'33 P-t szereztek, illetve kaptak erre a célra. A gyülekezetek betegeinek látogatását lelkipásztorok (s., h. lelkészek is), lelkipásztorok és lelkipásztornék, lelkipásztorok és tanítónők, diakonisszák, lelkipásztorok, gondnokok és presbiterek végezték 34 a., 1 t., 3 l.-e.-ban 160 esetben.

VIII. Egyházi élet és misszió. Gyülekezeti missziói munkatervet a gyülekezeti missziói jelentéshez senki sem mellékel. A presbitériumok főbb határozatai a missziói munkára vonatkozólag ezek voltak: Mindenütt csatlakozni kellett a reverzális eltörlését sürgető akcióhoz. Az évi munkapro-

ramot összeállították több helyen. Borsodon presbiteri konferenciát készítettek elő, Barcikán, Szendrőladon ifjúságit. Hadigondozással kapcsolatos teendőket beszéltek meg a vonatkozó konventi utasítás szerint. Az ifjúság nagyobb fegyelmezése és a templomi jórend fenntartása érdekében határozatot hoztak (Sajóecseg). Zárszámadás szerint missziói munkára fordítottak 3059·40 P-t. Részletezés nem csatolható, mert vagy hiányzik, vagy összevont tételek szerepelnek. A legtöbbet jelentik Ózd (szórványistentiszteletre, hitoktatásra 1800 P), Nagyvisnyó (iratterjesztésre 27·50, vallásos este 2·70 P, hadigondozásra 500 P), Felsőnyrád (segélyekre 252 P). Egyházi énekkar 18 helyen működött 190 taggal, a tanítók (1 helyen s. lelkész) vezetésével. Külmisziói csoportról nem tudok, Borsodon női bibliakör foglalkozott a külmiszióval. Külmisziói napot 3 helyen tartottak, áldozóesütörtökön, pünköstkor javára perselyeztek. Goebel Tina előadásakor Edelényben adakoztak. A Hajnalt 2 a.-, 1 t.-, 1 l.-e.-ban járatták 7 példányban. A gyülekezetek külmiszióra 323·22 P-t adtak. Szekták állása: baptista 192, Jehova tanu 17, 10 a.-, 1 t.-e.-ban fészkelnek szekták.

IX. Számadatok. A gyülekezetek lélekszáma 37.305. Hétköznapi istentiszteleteken átlag 1221-en vettek részt, vasárnapi istentiszteleteken 8658-an. 1 alkalommal urvacsorával éltek 10.647-en. Évi perselypénz 3390·10 P, a különböző címen befolyt adományok összege 13 300·68 P volt. Áttért hozzánk 26 róm. kath., 4 g. kath., 1 baptista, 14 Jehova tanu, 3 izr. = 48 kitért tőlünk r. kath.-nak 4, g. kath.-nak 1, baptistának 3 = 8. Tiszta ref. házasságkötés volt 205, vegyes 112. Reverzálist adtak javunkra 65-öt, kárunkra 43-at. Utóbbiért 30 egyháztagot ítéltek el az egyházközségi bíróságok, 1 egyháztag részéről történt egyházkövetés. Az utolsó 10 évben 5053 temetés, ezzel szemben 8484 keresztelés, így 3431 szaporodás történt. Fogyás Bántapolesányon és Nyomáron van. Néhol (pl. Borsod, Sajóbáony, Felsőkelecsény) közel áll a helyzet a fogyáshoz. 2 egyházközség adatai hiányoznak.

X. Általános beszámoló. *Balajt* felemlíti, hogy csekély létszámú gyülekezetekben — tehát ott is — a munka

elaprózódásának veszélye miatt nem lehet külön foglalkoznia serdülőkkel. Az általa már régebben 2 éven át végzett konfirmációi oktatással kapcsolatban a felsőbb osztályok korábbi befejezése, a növendékek szétszéledése miatt célszerűnek tartaná az ünnepélyes konfirmációnak virágvasárnapon tartását. *Berentéről* a lelkipásztor a lelkészközi összejöveleteket, közös bibliaórákat sürgeti a gyülekezet lelki elmélyítésének megindítására, az egyháznak érdekközösség helyett igeközösséggé átforgalmazására. *Disznóshorvát*on nagy akadály volt az, hogy iskolaépítés miatt a hideg templomban kellett a vallásos estélyeket tartani. Kedveltek a bűnbánati esti igehirdetéses istentiszteletek, az egyébként csökkenő templomlátogatás növelésére javasolja, hogy a templomkerülőket csak rövid imával temessük el. *Kondó* lelkipásztora ismételten kéri, hogy az e. m. közgyűlés tegyen lépéseket Kondóra sok gyermekes munkás ref. családoknak letelepítésére a ref. egyházat veszélyeztető r. kath. vallású bányamunkások állandó beszívargásának ellensúlyozására. *Ládbesenyő*n a közönyösség, önmaguknak élés miatt panaszkodik a lelkipásztor. A bibliaórát, vallásos estét, házi istentiszteletet szektáskodásnak vélik, így inkább abba hagyja, nehogy szekta legyen belőle. *Martonyiban* a lelkipásztort betegsége akadályozta a munkában, tanító hiányában a s. lelkész a vasárnapra készülés és a tanítás egészen lefoglalja. *Mályinka* lelkipásztora a tanító haretéri szolgálata folytán a kántorkodást, vallástanítást, az V—VIII. o., majd a tanítónő évközi megbetegedése folytán minden osztály tanítását végezte. Emellett lelkiismeretes belmissziói munkát teljesített, szindarabokat tanított, a katonai lelkészkedésre behívott dédesi lelkipásztort helyettesítette. Jelentős összeget juttattak az egyháznak szini előadás jövedelmeként (306 P), gyűjtésük a katonáknak (265 P), hozzátartozóknak (480 P) szintén jelentős. Panaszolja, hogy a korai férjhezmenés miatt nincs komolyabb leányegyesületi tag, valamint a szénégetésből származó bő pénz helytelen célra használása sok baj forrása. *Nagyvisnyó* tevékeny hadigondozói munkáról számol be. Ez és egyik tanító állandó katonáskodása akadályozta az intenzív munkát. Volt evangélizáció egy iparos foglalkozású evangélizátor s helybeli vezetők közreműködésével. Az ifjúsági munká-

nál közöljük egyéb odatarozó megjegyzését. A Jeheva tanukból 4 visszatért; lehet, hogy az internáciástól félve, tény azonban, hogy visszatérésük óta hűséges templomlátogatók. *Rudabányán* olyan hatalmas munkalehetőség van, hogy egy s. lelkész beállítása feltétlenül szükséges. A *szuhogyi* leányegyház csendes szerénységgel óhajtja az anyásítást. *Sajóecsegen* is a lelkipásztor tanított a tanító éveleje ótai bevonulása miatt. A februárban jött h. tanító az egyházi munkában is igyekvő segítő. Katonáink a harcterről szép leveleket írogatnak, de hazakerülve nem templomlátogatók. Az ifjuság feltűnően komolytalan volt. Az erős kéz módszere bevált: egy kárunkra reverzalist adó volt leányegyesületi tag kiharangozása esküvője alkalmával, egy presbiternek s 1—2 egyháztagnak lelkipásztor és kurátor előtti megfenyítése többet ért minden erkölcsi prédikációnál. *Sajóivánkán* a belmissziói munka lényeges akadálya a tanítói lakás lakhatatlansága, minek következtében a tanító a gyülekezeten kívül kénytelen lakni. A gyülekezet különben nem mondható közönyösnek, minek bizonyosága, a 7000 P költséggel történt templomrenoválás. *Sajókaza* a pataki theológus regősök novemberi szereplését és a helybeli evang. testvéregyház konferenciáját, Luther szövetségi ünnepélyét emeli ki, melyen a ref. hívek is épülés-sel hallgatták meg *Turóczy Zoltán*, püspök és *Marcsek János*, esperes beszédeit. *Tardona* lelkipásztora 1942. május 25-től 1943. június 30-ig katonáskodott a keleti harc téren, így nem is irányíthatta a munkát. Nagy akadály a férfiak korai (már 12 éves fiuk is) kereső hadiüzemi elfoglaltsága, így az őket helyettesítő nők tulterhelése, a lányok korai férjhezmenése. *Varbón* ez idén is az asszonyok bibliaköre volt a baptisták ellensúlyozásának leghathatósabb eszköze. A leventelányok a hadigondozásban szépen dolgoztak. A leventékkel együtt rendezett műsoros est jövedelmét részben a Vöröskeresztnek adták, részben az orgona megjavítására fordították. Szaporodik a téli estéken bibliaolvasással, énekléssel foglalkozó családok száma. Az elnéptelenedő vallásos esték benépesítésére változatosabb, egész évre előre gondosan elkészített programot tart fontosnak, a szokásos szertartásos vallásossággal és közönnyel, szemben pedig a helyesen gyakorolt családláto-

gatást s ezuton is a lelkipásztorokat a hivektől elválasztó ür áthidalását.

XI. Tanyagondozás. 2 a.-e. küldött jelentést. A tanyán lakó hivek száma 55. A politikai községek területére 9680 kh. Tanyai templom, vagy gyülekezeti ház nincs. Az istentiszteleteket Dusnokon egyik egyháztág házában tartják, különben bejárnak a szórványtagok az anyaegyházak templomába. 2 iskolás gyermek bejárt az a.-e.-ba hitoktatásra. Konfirmandust nem emlitenek. Az iratterjesztést a boldvai lelkész a hozzátartozó tanyákon alkalmilag iratok adásával látta el. A boldvai lelkész saját fogatján ment ki a tanyákra, a másik nem jelzi, hogy miképen oldották meg a kiszállást. Mindkét egyházhöz tartozó tanyán 1—1 látogatás történt; egyiken a pünköst másodnapj urvaesoraosztással egybekötött istentisztelettel kapcsolatban. A 83/1938. sz. konventi határozatban elrendelt helyzetkép elkészítését és beadását egyik jelenti.

XII. Szórványgondozás. 10 a.-, 1 missziói e. jelent 33 szórványt, melyeknek lélekszáma 2464, távolsága az a.-e.-tól 1—25 km. A lelkigondozást lelkipásztorok s. és missz. s. lelkészek hetenként, kéthetenként, havonként tartott vagy évi 1—3 istentisztelettel, család- és beteglátogatással oldották meg. Sajósenyén a diakonisszák segítettek. A hitoktatást a lelkipásztorok, s. missziói s. lelkészek, tanítók hetenként 1—2—3-szor végezték. A konfirmációi oktatást ugyanazok teljesítették. A közelebb lakók bejárak az a.-e.-ba. Terjesztettek, kiosztottak bibliákat, énekeskönyveket, Örömhirt, Örömuzenetet, Ref. Hiradót, Ref. Jövőt, Szeretetszövetségi Naptárt, traktátusokat. A kiszállás gyalog, biciklin, autón, kocsin, vasuton, iparvasuton történt. Néhol a társulatok segítettek, egyébként saját költségen történt. A látogatást előbbiek és a szilvásváradai palástos legátus végezték. Hogy hányszor, nem állapítható meg, mert csak kevesen közlik a vonatkozó számadatot. Tartottak 244 istentiszteletet, 40 urvaesoraosztást. Hozzánk tért 4, tőlünk kitért 1. Reverzálist adott javunkra 8, kárunkra 5. Családok száma 588, tanköte-

leseké 439, konfirmandusoké 57. Vallási sérelmet nem jeleznek, de itt is megemlítem a sajtóvelezdí kör missziói s. lelkészének jelentéséből a bótai plébános erőszakoskodását, a ref. gyermek gyóntatását és áldoztatását. A lelkigondozásban és hitoktatásban akadály volt a nagy távolság, a rossz út és ritka vonatjárat. A 83/1938. sz. konventi határozatban elrendelt nyilvántartás elkészültét 17 szórványról jelentik. Aszórványok gondozására fordítottak anyaegyházak pénztárából 120, szórványtagok járulékából 3760, missziói segélyből 120, kinestári társulati segélyből 2170, összesen 6170 P. A szórványhívek pénzben és terményben 4213 P-t fizettek.

Rudabánya szórványaira, elsősorban az önálló egyházzrészé szervezés alatt álló népes Taraszkos bányatelepre az ottani istentiszteletre, hitoktatásra tekintettel s. lelkészt kíván. Felsőnyárád a berentei lelkészi állásnak rendes lelkésszel betöltését, de meg 5 más felekezetű iskolában végzendő hitoktatást — tekintve az öreg nyárádi lelkész mellett — tartja célszerűnek a missziói s. lelkészi állás felállítását. Szilvásvárad az intenzívebb lelkigondozásra segélyt óhajt.

Javaslatok. Rendelje el e. m. közgyűlésünk a következő konferenciák tartását 1943. őszén ref. női konferenciákét Szendrőn, Vurbón, Sajókazineon, Szilvásváradon, 1944. tavaszán ref. ker. ifjúsági és leányegyesületi konferenciákét Sajólászlófalván és Nagybarcán, presbiteri konferenciákét Sajószentpéteren és Dédesn, lelkipásztorok és tanítók evangélizáló csendes napját Miskolcon.

Egyházmegyei közgyűlés a missziói bizottság által felterjesztett jelentést elfogadja, a javaslatokat határozati erőre emeli.

8. Olvasztatik az egyházmegyei számonkérőszék alábbi jegyzőkönyve;

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye számonkérőszékének 1943. évi június hó 7-én Miskolcon tartott ülésében.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Hubay Mihály*, *Svingor Jenő*, *Gyűlvézi István*, *Lenkey Gyula*, *Kövér Pál*, lelkészi tanácsbírák, *Kőrössy István*, e. m. dékán, *Cserháti Zoltán*, *Nagy Lajos*, e. m. számvevők és *Veress Károly*, e. m. lelkészi főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

Esperes Igét olvas és buzgó imádságban kéri Isten vezető segédelmét munkánkhoz; majd szeretetteljes szavakkal köszönti a számonkérőszék tagjait, az ülést megnyitja.

1. Az egyházlátogatók az elvégzett egyházlátogatásról terjesztik elő jelentéseiket *Tóth János*, esperes a sajkókazai- és szendrői-, *Hubay Mihály* az edelényi-, *Svingor Jenő* a vadnai-, *Gyűlvézi István* a szilvásváradi-, *Lenkey Gyula* a boldvai-, *Kövér Pál* a kápolnai-, *Veress Károly*, lelkészi főjegyző, a sajoszentpéteri körzetben végezték a látogatói teendőket.

A jelentésekből megállapítható, hogy egyházmegyénk gyülekezeteiben a hitélet kellő színvonalon tartására és emelésére irányuló munkák minden gyülekezetben megfelelően folynak. Az anyagi nehézségekkel több egyház küzd, ami nagyrésztben a jelenlegi válsággal van összefüggésben. A gondnoki számadások elkészítésénél különösen a főkönyvben nem tartják be mindenütt a megkívánt formát. Az iskolákban a tanítók jó munkát végeznek.

Számonkérőszék — a jelentések alapján — a következő határozatokat hozza:

a) Megütközéssel veszi tudomásul, hogy több egyháznál a gondnoki számadások összeállítása nem a rendet és a teljes áttekinthetőséget biztosító előírt minta szerint történik. Ezért szigorúan utasítja a lelképásztorokat, hogy a számadó főkönyv csoportjait a tételek részletes bevezetésével ugyan, de a másodpéldányban adott csoportbeosztásnak megfelelően állítsák össze a számadásnak úgy bevételi, mint kiadási részében s a „Mérleg” beállításával; az ezt elmulasztókat 50 P bírsággal sújtja.

Az egyházlátogatókat pedig utasítja, hogy amelyik egyház számadása, ha főösszegeiben egyezik is, de mindkét példány csoportosítása nem előírászerű, vagy a Mérleg nincs összeállítva, a két példány egyezése helyett a nem egyezést igazolják.

b) Felhívja a felsőkelecsényi egyház presbitériumát, felelősség terhe mellett, hogy 15 nap alatt tegyen jelentést az egyházmegye elnökségének a toronyépítés jelenlegi állásáról.

c) Utasítja az egyházlátogatókat, hogy a jövőben az egyes gyülekezetekben a látogatás alkalmával távollevő presbiterek neveit, kik elmaradásukat elfogadhatóan (betegség) igazolni nem tudják, jegyezzék fel a látogatási jegyzőkönyvbe, hogy velük szemben a megfelelő eljárás foganatosíthatassék.

2. *Cserháti Zoltán és Nagy Lajos*, e. m. számvevők betervezik jelentéseiket az 1942. évi gondnoki számadásokról. A számadások — a sajoszentpéteri kivételével — mind beküldettek felülvizsgálás végett és azok meg is erősíthetők.

Számonkérőszék a számvevőknek az 1942. évi gondnoki számadásokról tett jelentéseit tudomásul veszi; munkájukért elismerését nyilvánítja s a gondnoki számadásokat — a sajoszentpéteri kivételével — megerősítésre ajánlja.

3. *Esperes* jelenti, hogy a sajoszentpéteri gondnoki számadás az ottani lelkészcserevel kapcsolatban előállott bonyodalom és a presbitérium lemondása miatt nem készülhetett el. A lemondott presbitériumot azonban utasította a számadás utólagos elkészítésére és annak záradékolására, aminek alapján a felülvizsgálás pótlólag fog megtörténni.

Számonkérőszék *Esperes*nek a sajoszentpéteri gondnoki számadásra vonatkozó bejelentését tudomásul veszi.

4. *Nagy Lajos*, számvevő külön jelenti, hogy számvevői körzetében egyes egyházaknál különféle címeken nagyobb összegű hátrálékok állanak fenn: Bánfalván adófélék 2000 P, Berentén földbérlet hátrálék 1187.53 P, Dédesen egyházi adóhátrálék 4333.93 P, Varbón egyházi adóhátrálék 1000 P, Szilvásváradon lelkészi és tanítói párberhátrálék 5700 P.

Számonkérőszék utasítja az itt felsorolt egyházak presbitériumait a hátrálékoknak felelősség terhe melletti behajtására.

5. *Nagy Lajos*, számvevő bejelenti, hogy mivel körülményei arra kényszerítik, hogy tisztségétől megváljék s gyülekezetéből és az egyházmegyéből is eltávozzék — megköszönve az egyházmegyének és a számonkérőszéknek vele szembeni bizalmát és jóindulatát, — számvevői tisztségéről lemond.

Számonkérőszék sajnálattal veszi tudomásul *Nagy Lajos*, számvevőnek a kényszerítő körülmények miatti lemondását és távozását, hű és lelkiismeretesen végzett munkájáért köszönetét fejezi ki s további életére Isten áldását kéri.

6. *Kőrössy István*, e. m. dékán jelenti, hogy a kivetett alalmaznapénezekből az egyházlátogatók 7226'22 P-t szedték be, mely összeget hozzá be is küldték s az egyezik a befizetésekről készített kimutatások egyesített összegével.

Számonkérőszék dékánnak a beszedett járulékok befizetéséről szóló jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi.

K. m. f.

Bónis Aladár
e. m. gondnok.

Veress Károly
e. m. lelkészi főjegyző.

Tóth János
esperes.

Egyházmegyei közgyűlés a számonkérőszék jelentését tudomásul veszi, a hozott határozatokat jogerőre emeli. Az egyes egyházak 1942. évi gondnoki számadásait — a sajószentpéteri kivételével — megerősíti.

A sajószentpéteri egyház számadására nézve felkéri esperest, hogy közelesen tervezett kiszállása alkalmával a két számadási példány összehasonlítását eszközölje és az egyezőséget igazolja s ennek alapján a szokásos megerősítő záradékolással a lelkészi főjegyzőt meghatalmazza.

9. A folyó évi egyházkerületi közgyűlésre az egyházmegye képviselőjében — az elnökségen kívül —

közgyűlés lelkészi részről: *Veress Károly*, lelkészi főjegyzőt és *Svingor Jenő*, tanácsbíró, világi részről: *Dr. Jalsoviczky Zoltán* és *Bodnár Zoltán*, tanácsbírákat küldi ki. Póttagokul pedig lelkészi részről: *Gyűlvézi István*, világi részről: *Szathmáry Király Pál*, tanácsbírákat.

10. Általánosan ismert tény, hogy a mai háborus idők, nagyfokú áremelkedéseket idéztek elő a közszükségleti cikkekben, minek folytán a megélhetés egyre nehezebbé válik. Ennek következtében

az állam már két ízben is rendezte tisztviselőinek fizetését megfelelő percentuális emeléssel; azonban a lelkészek és tanítók készpénzjárandóságának ilyen irányú rendezésével egyházi hatóságaink még mind-
ezideig nem foglalkozott, eltekintve egyes egyházi főhatósági felhívásoktól. A mind súlyosabb gazdasági helyzet feltétlenül szükségessé teszi e kérdés határozott és egyetemes rendezését.

Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy minden olyan gyűlekezetben, ahol az egyházi tisztviselőknek díjlevélik vagy jegyzőkönyvileg készpénzben is fizetett javadalmuk van, ez az összeg az állam által eszközölt fokozatos fizetésemelésnek megfelelően emeltessék fel. Jelenleg ez az emelés 60%-os. Ott pedig, ahol régi természetben fizetett javadalmak készpénzre váltattak át, e javadalmi tételeknek a törvényesen megállapított folyó ára fiztessék.

A párbérre vonatkozólag kimondja, hogy a termelők természetben tartoznak fizetni, ha ezt nem teljesítik, a 40 P-ös buzaár helyett a felárral kiegészített árát, 53 P-t tartoznak párbéreként beszolgáltatni. E határozatát egységes állásfoglalás és jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

10—a) A lelkészi és tanítói párbéreknek a jelenlegi háborús gazdasági viszonyokhoz való alkalmazásáról hozott határozatunk kapcsán esperes javaslatot tett arra nézve, hogy közgyűlésünk írjon fel a főtiszteletű egyházkerületre a püspöknek a nem saját gyűlekezetében végzett keresztelési, esketési és temetési szolgáltatáért járó dotáció körvonalozása tárgyában, olyan esetekben, amikor szolgálatát kifejezetten kéri. Fontos lenne megfelelő elvi és számbelileg is kifejezett megállapítás azért, mert az ilyen szolgálat nem képezheti meg-
egyezés tárgyát s egyuttal mindenki tudomásul bírnia a viszontszolgáltatás mértékéről.

Közgyűlés az indítványt indokainál fogva helyesnek találja és kéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy vegye ez ügyet tárgyalás alá és hozzon abban megnyugtató határozatot.

11. A tiszántuli egyházkerület foglalkozott a lelkészözvegyek kegyeleti idejének, a jelenlegi egyházi törvényekben megállapított időtartama megváltoztatásával, mely félévben van megállapítva, azon felmerült óhajtság alapján, hogy a kegyeleti idő hosszabb időben állapíttassék meg. Erre vonatkozólag egyházmegyénk is állást foglal és indítványt terjeszt elő.

Egyházmegyei közgyűlés a gyakorlatból ismerve azt, hogy halálozás esetén a pásztor nélkül maradt gyülekezetben, úgy a lelkiélet irányításában, mint az anyagi ügyek vezetésében az új lekipásztor megválasztásáig és állásának elfoglalásáig olyan hiányosságok jelentkeznek, melyek a gyülekezet károsodását idézik elő; a veszteség fájdalmában magukra maradt özvegyek pedig ki vannak téve sok esetben a gyülekezeti tagok meg nem értő viselkedésének és bántalmainak is s a fizetéssel járó kellemetlenkedésekkel kapcsolatban. Ezért úgy a gyülekezetek, mint az özvegyek szempontjából kívánatos, ha a kegyeleti idő lehetően rövid s annak tartamára nézve teljesen elegendőnek tartja az E. T. II. t.-c. 98. §-ában megállapított félével és indítványozza annak megtartását.

12. Az elmúlt években a teológiáról kikérült és elhelyezkedni nem tudó segédlelkészeink közül sokan vállaltak világi állást, kik nemcsak megtartani óhajtották lelkészi jellegüket, hanem lelkészi állások üresedése alkalmával igényt támasztottak megválasztásukra, jóllehet segédlelkészi állást nem volt kedvük vállalni, sem egyházi funkciókat végezni. Ezzel az a visszás helyzet állott elő, hogy a lekipásztori hivatás csak akkor volt értékes számukra, ha az elhelyezkedési lehetőséget jelentett, amit a ténylegesen szolgáló segédlelkészek, sőt rendes lelkészek rovására is siettek kihasználni és megválasztásukat keresztülvinni. Ennek az állapotnak megszüntetése végett kívánatosnak mutatkozik, hogy a felsőbbhatóság bizonyos egyöntetű rendszabályokat léptessen életbe, melyek által ez az egészségtelen állapot orvosoltassék.

Közgyűlés kimondja annak szükségességét, hogy a világi pályán elhelyezkedett segédlelkészeknek az egyházhoz való szolgálati viszonya szigorubb ellenőrzés

és rendszabályok által biztosítottassék. E végből javaslatot terjeszt fel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, mely szerint a tényleges szolgálatot nem végző és más pályán elhelyezkedett segédlelkészek szólittassanak fel a most mutatkozó káplánhiányra való tekintettel a tényleges szolgálatra. Akik erre indokoltan nem vállalkoznak, azok kötelesek lesznek a felsőbb hatóság által előirt s bizonyos meghatározott időközökben lelkészi szolgálatot végezni a számukra kijelölt gyülekezetekben. Ha ezt nem lennének hajlandók teljesíteni, úgy lelkészi jellegüktől fosztassanak meg. Ugy szintén javasolja, hogy a pályázat alkalmával történt jelöléseknél a sorrendben ezek a segédlelkészek csak a rendes és tényleges segédlelkészi szolgálatot végző pályázók után következhesse-
nek.

13. Miután az általános áremelkedésekkel kapcsolatban az egyházi javadalmak készpénzfizetése percentuálisan felemeltetett, ahhoz fűződően szükségessé vált az eddigi stólaris jövedelemnek arányos emelése is.

Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy az egyházi javadalmak készpénzfizetésének megfelelő arányban a stólát is 60%-al emeli fel.

14. *Gööz Pál*, egyházmegyei tanügyi előadó előterjeszti a következő jelentését:

Nagytiszeletű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházmegyénkben is életrehívott egyházmegyei népis-
kolai felügyelők első ténykedése, jelentése alapján mély tisztelettel ismertetem egyházmegyénk népiskoláinak 1942/43. évi tanügyi helyzetét.

A legnehezebb időben és akkor indultak el az új felügyelők irányító s ellenőrző utjukra, mikor a történelmi idők fergetege s a mindennapi élet ezer nehézsége állt az ellenőrzött nevelők útjába, kiknek gondjait még a szülők és gyermekek gondjai is tetézték.

Mostoha körülmények között nehéz volt az irányítás, ellenőrzés, de még nehezebb volt a nevelőknek a szeptembertől júniusig megtett utja, végzett munkája. A jelentések mégis arról számolnak be, hogy a tanítók a nehéz időket megértve magyar öntudattal, megingathatatlan hittel álltak hivatásuk magaslatán, hitet, szeretetet árasztva, lemondások között is becsülettel végezték munkájukat. Ahol betegség, katonai behívás, vagy lemondás miatt tanító nélkül maradt az iskola, ott a lelkészek (sőt lelkészné) önkéntesen vállalták a nevelő szerepét. Az egyházmegyei felügyelők a következő körzetekben végezték látogatásaikat:

A vadnai körben *Szücs Lajos*, a sajozsentspéterei körben *Béky Miklós*, a sajóvámosi körben *Urbán József*, a szilvásváradi körben *Göcz Pál*, az edelényi körben *Földessy László*, felügyelő, a felsőnyárádi körben *Nagy Béla*, felügyelő helyett, *Veress Elek*, h. felügyelő.

I. Az iskola külső rendjére vonatkozó felügyelői jelentések szerint az egyházak még e nehéz időkből is meghozták a kellő áldozatokat, hogy az épületek egészségi és tanulmányi szempontból rendeltetéseknek megfelelőhessenek s ezenkívül a legszükségesebb dologi szükségleteket mindenütt kiszolgáltatták. A 64 tanterem és tanítói lakás közül 5 nem megfelelőnek van minősítve: Edelény, Vadna, Balajt, Abod és Sajóivánka, két helyen Varbón és Sajókápolnán erős javítást tartanak szükségesnek. 12 udvar szűk, rendeltetésüknek nem felel meg, kettő rideg, nincs fásítva. Sok helyen nincs külön elkerítve a baromfiudvar, mely körülmény akadályozza a testnevelési órák kinti megtartását. Az iskola portalanítása, forgatható táblák beszerzése, előírás szerinti vonalozása, festése a legtöbb iskolánál kívánatos.

II. Az iskolák belső rendjével kapcsolatos jelentések szerint a rendtartási naplókat, leltárakat mindenütt gondosan vezetik. A beiratási díjak beszédese és előírás szerinti felhasználása gondosabban történik, mint a múltban. Némi kívánni valók e téren is vannak. Egyes helyeken sok gyermeket mentenek fel e minimális díjak beszédese alól, másutt az összeg előírt %-át nem irányítják internátusi alapra, vagy a megmaradt részt főleg dologi kiadásokra fordítják. Így Bánhorváton 56 gyermek közül 10 fize-

tett beiratási díjat, Nagyvisnyón 102 gyermek nem fizetett, Szendrőn 104 tanuló közül csak 58 fizetett s ebből is csak 15 P jutott internátusi célra. Szendrőladon nincs semmiféle könyvtár. 15 tanulót mentesítettek a befizetés alól s 21 pengőt dologi kiadásra fordítottak. Nem szabad feledni, hogy az előljáróság azonnal köteles behajtani e díjakat, de mérlegelni kell azt is, hogy az egyik fele a rászorult sok gyermekes tanítók neveltetési gondját könnyíti, másik fele — a jobb tanítási eredmény céljából — a tanítói könyvtár állományát növeli. Kivánatos az is, hogy a törzskönyvvezetést a református tanító vegye a kezébe. Némi fizetéssel is jár, de rendet eredményez.

III. Az iskolák nevelési és tanítási eredményének számbavételénél a felügyelők azzal a meghagyással indultak el, hogy tüzetesen állapítsák meg: tiszta, otthonos, barátságos-e a tanterem belsőképe, alkalmas-e a gyermek izlésének, rendszeretetének fejlesztésére s mit tett az egyház és tanító ennek érdekében? E téren még nagyon sok a kívánnivaló. Feltétlenül kívánatos, hogy az egyház — a lehetőséghez képest — adja az anyagi feltételeket, viszont a tanító állítsa be magát és gyermekeit a szemléltetőképek és eszközök gyűjtése, készítése munkájába. A jövőben külön jelentésben fog beszámolni a felügyelet arról, hogy évenként mily mértékben vette ki a részét az egyház s főleg a tanító e munkákból.

Örömmel és köszönettel kell adóznunk a Vall.- és Közoktatásügyi minisztériumnak a több iskolának küldött többszáz pengő értékű, előnyösen hasznosítható szemléltető képsorozat adományozásáért. Alkalmas helyen tartására, lecekre erősítésére, falra függesztésére gond fordítandó.

Egyházmegyénk területén — 15 község kivételével — már felállították a nyolc osztályt. Működéseiket nagyon megnehezíti az a körülmény, hogy a felsőtagozat osztályai nem rendelkeznek a tantervi anyagot felölelő tankönyvekkel s előreláthatólag a közeljövőben is csak egy-két könyv jön segítségül. Hogy e csoport céljának megfelelően: a tanítótság nagy munkával, körültekintéssel gyűjtötte össze az anyagot s jegyzetek segítségével tudta biztosítani alkalmas begyakorlását. E tankönyvek gyorsabb útemben való készítését a mai mostoha állapot parancsolja.

A népiskolai felügyelet számonkérő munkájában elsősorban az iskola vallásos életre nevelő munkáját figyelte meg s főleg azt, hogy a biblia, imádság, szolgálat eszközeivel hogyan élnek. Sokoldalú megfigyeléseiből kitűnt, hogy a régi gépies beemlézést mindenütt a gondolkodtató, érzelmekre ható, hitet felébresztő, megerősítő, keresztyén erényekre nevelő gondos eljárás váltotta fel. Hányan voltak a legutóbbi vasárnap: kétszer, egyszer, vagy egyszersem a templomban, családjuk hány tagja vett részt azon, mit énekeltek, mi volt az alapige, ki mit figyelt meg a tanításból, újszerű vizsgálati tételek hű képét mutatják a vallásos életre nevelésnek. Ily kérdések nyomán kitűnt, hogy az egyik népes gyülekezetben — férőhely hiányában — urvacsorai alkalommal sohasem maradt még benn a felsőtagozat, pedig ez osztályok vallástanítási anyaga feltétlenül megkívánja, hogy ismerjék meg e szertartást, figyeljék, tanulják, értelmezni tudják és énekeljék az urvacsorai énekeket. Más helyen azt állapították meg, hogy a tanítást megelőző bibliaolvasáskor oly részt választott ki a tanító, mely nem felelt meg a gyermekek osztályfokozatának. Itt kívánatos, hogy könnyen érthető részt válasszunk, vagy a tanult, ismert körből vegyük azt. Az is kívánatos, hogy mindenik osztályban a tantervben előirt énekeket tanítsák s a hangjegy szerinti éneklésre, áhitatos éneklésre nagy gondot fordítsanak.

Az iskola nevelési- és tanítási eredményének statisztikája örvendetesen mutatja a tanítói kar törekvésének, fáradozásának jó eredményét. Ezek szerint *kiváló* (1) minősítést nyert 16, *megfelelőt* (2) 28, *kevésbé megfelelőt* (3) 7, *elégtelent* (4) 1 tanerő. Különböző gátló körülmények miatt nem lehetett minősíteni a következő iskolákat, illetve tanerőket: betegség miatt a barcikai, nagybarcai és a mályinkai II.; katonai szolgálata miatt a nagyvisnyói I., mályinkai I., nekézsenyi I. és a disznóshorváti tanerőket és tanítóhiány miatt a felsőkelecsényi, martonyi-i, ládbesenyői iskolákat. Vizsgálat előtt bezárták a tanévet a sajószentpéteri, tardonai és a szilvásváradai felsőtagozatban. E minősítés nélkül maradt iskolákban, illetve osztályokban azonban nem szünetelt a tanítás. Így Mályinkán az alsó- és felsőtagozat 108 beirt növendékét 6 hónapon át *Máthé Zoltán*, lelkész tani-

totta. Feljegyzésre méltó felügyelőnek a lelkész ténykedéséről szóló megállapítása: „A szorgalmi időt a felsőtagozatban is kihuzta egész a látogatási napig. Mulasztót nem ismert. Látogatáskor teljes számban ünnepélyesen kiöltözve jelentek meg az emberszámba menő VIII. oszt. növendékek is. Zsoltártudásuk eldírason felül áll. Kátéismeretük alapos, tudatos. Az egyes tárgyakban elért jó alapon felül megfelelő számú dolgozatot is íratott. Odaadó ténykedése elismerésre érdemes“.

Nekézsenyben a katonatanító helyett a felsőtagozatban 2 év óta eredményesen tanít *Keresztury József*, lelkész és *Tóth Irma*, tanítónő. Kitartó ténykedésük elismerést érdemel.

Nagyvisnyón a fronton lévő tanító helyett *Fövenyessy János*, ny. tanító, Nagybarcán az ujonnan szervezett II. tanítói álláson *Faragóné: Derencsényi Betti*, állami kiségitő működött. Mindkettőjük alkalmazása nyeresége volt az iskolának.

Tardonán a községi iskola két termében a vallás- és ének-tanítást kifogástalanul látják el a községi tanítók. *Hubayné: Palumby Irma* munkáját az anyagnak széleskörű és elmélyített feldolgozása jellemzi. Az egyes vallástanítási tétel megerősítése céljából már I—II. osztályában gondosan kapcsolja a dicséret, vagy zsoltár megfelelő versét. *Gönczi Béla*, tanító felmutatott eredménye a hosszabb szolgálattal bíró tanítónak is dicséretére válnék, mindkettőjük szolgálata dicséretet érdemel.

Felsőkelecsényben tanítóhiány miatt *Horváth Imre*, lelkész és felesége, Martonyiban *Magi István*, s. lelkész látták el a tanítást. Eredményükről kedvezően számoltak be a felügyelők. Szilvásváradoon a katonatanító távollétében *Hubayné: Kovács Vilma*, tanítónő 130 gyermekkel foglalkozott.

Kedvezőtlen jelentések érkeztek:

Meszéről, hol a ref. iskola megszűnt s a ref. gyermekek az állami iskolába jártak, a vallástanítást a lelkész végezte.

Szalonnáról sürgetés dacára sem kapta meg felügyelő a jegyzőkönyvet, így az iskola állapotáról semmi adat nem érkezett be.

Rakacaszenden két-három gyermek van csak. Felügyelő nem látogatta meg őket.

Abodon a ny. helyettesitanító öregsege miatt gyengén működik.

Ládbesenyőn nincs tanító. Felügyelő az itt látott eredményt csaknem semmisnek minősíti. A harmincöt tanuló sorsáról valamiképen gondoskodni kell.

A disznóshorváti látogatásáról felügyelő azt jelenti, hogy a bejelentett látogatást a lelkész lemondta. Tanító katonai szolgálatot teljesít. A tanítás szünetel. E körülmények az egyházmegye intézkedését kívánják, 40 tanuló nevelését nem lehet az utcára bízni.

Sajószentpéteren *Órkényi Albert*, tanító az év bizonyos részében katonai szolgálatot teljesített. A helyettesek elégtelen vallástanítási eredményt mutattak fel. A jelentésből nem tűnik fel, hogy ki és mennyi ideig foglalkozott a gyermekekkel. A jövőben a helyettesekre hárul a felelősség.

A jegyzőkönyvi pontok közül kétfőre kevés helyről érkezett igenlő felelet. Az egyik a szülői értekezletekről, a másik a családi látogatásokról szól. Kilenc iskolában tartottak csupán szülői értekezletet és 18 tanító végzett családlátogatást. Az otthon és iskola kapcsolatának mélyítését szolgáló két ténykedés nagy hordereje megkívánja, hogy mindenik tanító vegye programjába. Kivánságára a szülői értekezleten — kiszállása alkalmával — a felügyelő is közreműködik.

A felügyelők vizsgálat után mindenütt értekezletet tartottak, ahol tüzetesen megbeszelték az iskola életének minden mozzanatára kiterjedő megfigyeléseiket. Tapasztalataikat írásba foglalták.

Említésre érdemes egyházmegyénk tanítóegyesületének ez évi közgyűlése, melynek szokásos gazdag tárgysorozata a ref. tanterv ismertetésének, a vallás- és énektanításnak és más pedagógiai kérdések megvitatásának szolgálatában állott.

Ugyancsak gazdag tárgysorozattal tartottak összejövetelt az új e. m. felügyelők is, mikor is az új Felügyeleti szabályzat alapján tüzetesen megvitaták, hogy miként járjanak el az iskola külső és belső rendjének, valamint a nevelési és tanítási eredményének számbavételénél.

A tanítói állomásokon történt változásokra is ki kell térni. Az elmúlt tanévben nyugalomba tért *Papp Lajos*, felsőbarcikai, *Barkász Bertalan*, sajkókápolnai tanító. Derűs napokkal, hosszú ősszel koronázza Isten életüket. Állásáról lemondott *Szabó Kálmán*, laki, más állásra ment *Vadnai József*, felsőkelecsényi és *Úveges Vilma*, alacskai tanító. A VII. fiz. osztályba előlépett *Gööz Béla*, sajkókazinci, *Harsányi János*, bábonyi tanító. Kitüntető előlépésük anyagi hozamát sokáig élvezzék.

Megemlékezem még *Gööz Ferenc*, ny. ig. tanító elhunytáról. 46 évi tanítói munkája felett hadd mondjon annyit a fiú az apáról, hogy tiszta, szép élete, hivatott nevelő egyénisége, soha nem lankadó kötelességteljesítése például áll s méltó a jegyzőkönyvi megörökitésre.

De emlékezzünk meg azokról a tanítókról is, kik a többi magyar testvéreinkkel együtt halottaink sirját, gyermekeink bölcsőjét, nyugodt álmainkat őrzik, akik a magyar jövő alapjait rakják messze idegen földön. Vezérelje őket Isten vissza, ölelő karjainkba.

Az iskoláink statisztikai adatait a következőkben ismertetem:

Kitűnő minősítést nyert 17 tanerő, kielégítőt 37, kevésbé megfelelőt 11, nem volt osztályozható 9. Nyolc tanítói állás üresedésben van.

Az egyházmegye lélekszáma: 35.068. Az 52 egyházközség közül 47 tart fenn összes ref. tanköteleseket befogadó iskolát, 2 részben befogadó iskolát. Az egyházközségek által fenntartott iskolák közül 55 mindennapos, 19 általános ismétlő, 4 gazdasági ismétlő. A mindennapi iskolák közül 1 négy osztályú, 1 öt osztályú 15 hat osztályú, 32 nyolc osztályú. 32 egy tanerős, 14 két tanerős, 3 három tanerős 18 iskola részben osztott, 31 iskola osztatlan. Mindegyikben fiukat, lányokat vegyesen tanítanak. A tanulók létszáma 36 tanteremben hatvanon aluli, 20 tanteremben nyolcvanon aluli, 5 tanteremben százon aluli, 2 tanteremben százon felüli. Az iskolaépületek száma: 52, a tantermek száma: 66. Megfelelő: 46, nem megfelelő: 20. Két iskola teljes, 54 iskola hiányos felszerelésű. Tanítói lakások száma: 59.

50 férfitanító mellett 14 tanítónő működött. Ezek közül rendes okleveles 57, segéd okleveles 5, segéd, nem okleveles 2. Két tanítói állás szerveztetett.

A 6—14 éves ref. tankötelesek száma: 2428 fiu, 2410 leány, összesen: 4838. Ref. felekezeti iskolába járt: 1755 fiu, 1748 leány, összesen: 3503. Évközben kimaradt, vagy meghalt: 33 fiu, 25 leány, összesen: 58. Másfelekezeti iskolába járt: 64 fiu, 47 leány, összesen: 111. Állami, vagy községi iskolába járt: 609 fiu, 615 leány, összesen: 1234. Ref. felekezeti iskolába járt: 421 más vallású gyermek. A nem református iskolába járó gyermekek vallásoktatásáról 14 helyen volt gondoskodás, nem egyházi forrásból 1515 P értékben. A 26.254 mulasztott félnapok közül 5119 félnap igazolatlan. A tanév 4 iskolában 8 hónapig, 9 iskolában 9 hónapig, 40 iskolában 10 hónapig tartott.

A továbbképzős ref. tankötelesek száma: 361 fiu, 435 leány, összesen: 796. Másjellegű iskolába járt: 137. Konfirmált ismétlős: 133 fiu, 146 leány, összesen: 279. A tanév 7 helyen 8 hónapnál kevesebb ideig, 13 helyen 8 hónapig, 2 helyen 9 hónapig, 3 helyen 10 hónapig tartott. Az ismétlőiskolákban a 3754 mulasztott félnapok közül 716 igazolatlan.

Az iskolával egybekapcsolt ifjúsági egyesület van 16, leányegyesület 17 helyen. Ifjúsági könyvtár van 32, tanítói pedig 29 helyen.

A ref. népoktatás fenntartására a lefolyt iskolai évben egyházi forrásból: 75.740'01 P, államsegélyből: 154 542 80 P, községi, vagy más alapból: 6672'8), összesen: 236.955'61 P fordított.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi előadó jelentését tudomással veszi és az ahhoz fűzött javaslatok alapján a következő határozatokat hozza:

1. Elismerését fejezi ki egyházmegyénk a kiváló eredményt elért tanítóknak, a vallástanítást végző lelkész és hitoktatóknak, valamint a tanügyi előadó jelentésében kiemelt községi iskolák tanítóinak s a katonai szolgáltra

bevonult tanítók helyett önként munkát vállalt lelkipásztoroknak és kiegészítő tanerőknek.

2. Utasítja a lelkipásztorokat, hogy az egyházmegyei jegyzőkönyvet betekintés, elolvasás és miheztartás céljából adják át a tanítóknak is.

3. Utasítja az iskolaszéki elnököket, hogy már a tanév megkezdésekor jelentsék az esperesi hivatalnak: miként gondoskodtak a hadbavonult tanítók helyettesítéséről.

4. Köszönetét fejezi ki *örgróf Pallavicini Alfonznak*, a szilvásváradi ref. iskola növendékeinek 500 P értékben adományozott ruhaneműekért.

15. Ugyancsak beterjeszti e. m. tanügyi előadó az alábbi szabályrendeletet jóváhagyás végett:

Szabályrendelet

a Ref. Egyetemes Konvent 243/941. sz. határozatával a református népiskolák számára kiadott Felügyeleti Szabályzat végrehajtásáról.

1. §. A Felsőborsodi Ref. Egyházmegyében az 1942/43. iskolai évben a Felügyeleti Szabályzat életbe lép. A szabályzatban az esperesre ruházott köteleességek teljesítése az egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök feladata.

2. §. Az egyházmegye iskolátfenntartó egyházközösségei 6 felügyeleti körzetbe tartoznak és pedíg:

1. a *vadnai kör*: Ózd-Várkony, Sajóvelezd, Vadna, Sajókaza, Sajóivánka, Felsőbarcika, Sajókazinc, Berente;

2. a *sajószentpéteri kör*: Sajószentpéter, Alacska, Sajókápolna, Sajólászlófalva, Radostyán, Kondó, Parasznya, Varbó;

3. a *sajóvamosi kör*: Sajóabony, Sajóecseg, Sajóvamos, Boldva, Ziliz, Hungács, Damak, Hegymeg, Lak;

4. a *szilvásváradi kör*: Nagybarca, Bánhorvát, Bán-tapolcsány, Mályinka, Tardona, Nekézseny, Nagyvisnyó, Szilvásvárad;

5. *edelényi kör*: Edelény, Finke, Borsod, Balajt, Lád-besenyő, Szalonna, Meszes, Rakacaszend, Martonyi, Abod;

6. *felsőnyárádi kör*: Felsőnyárád, Dövény, Rudabánya, Disznóshorvát, Szuhogy, Szendrő, Felsőkelecsény, Szendrőlád.

3. §. A népiskolai felügyelők tiszteletdíja: egytanítós iskolánál 5 P, kéttanítós iskolánál 6 P, háromtanítós iskolánál 8 P, melyet az egyház pénztára a látogatáskor fizet ki. Ha utasításra másodszer is ki kell szállni a felügyelőnek, ugyanez a díjazás illeti.

4. §. A szükséges fuvarról az érdekelt egyházközség tartozik gondoskodni.

5. §. A statisztikai adatok összegyűjtését iskolafenntartó egyházakban az iskolafelügyelők, iskolát nem tartó egyházakban, szórványokban a vallásoktatási szakfelügyelők végzik.

Közgyűlés a református népiskolák számára kiadott Felügyeleti Szabályzat végrehajtására vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyja.

16. *Orbán József*, vallásoktatási előadó az 1942/43. iskolai évben az egyházmegye területén működő állami, nem református iskolákban és szórványokban folyó vallástanításról terjeszti be jelentését.

Isten iránti hálával jelenthetem az alább megnevezett iskolákban folyó vallástanításról a következőket:

Meglátogattam Disznóshorvát, Sajószentpéter, Barcika, Nyomár és Szakácsiban lévő, állami- és társulati iskolákban tanuló református gyermekeket. *Sajószentpéter* állami iskolájában 230 református gyermek tanul. A vallásoktató lelkész évközben tábori lelkészi szolgálatot végzett az orosz fronton. Az V—VII. osztályokban így az anyagot nem is tudta elvégezni. A gyermekek azonban az év végén történt látogatásomkor tudásról, rendről és buzgóságról tettek bizonyosságot. Tankönyvekkel, bibliákkal, énekeskönyvekkel megfelelően el voltak látva. *Barcikán* a vallásoktató lelképásztor jó munkát végez. A gyermekek az anyagot nem beemléztetik, hanem hitünk igazságait értelmesen és szabatosan tudják előadni. *Nyomáron* ugyancsak szép előmenetelt tapasztaltam. A gyermekek az anyagot nem betanulták, hanem szépen, szabatosan megbeszélték s értelmesen előadták. *Disznóshorvát*on és bányatelepein az eredmény gyenge volt. A hitoktató s. lelkészek változnak állandóan s így a gyermekek között végzett vallástanítás is gyenge. *Szakácsiban* megfelelő tankönyvekkel sem

voltak ellátva. Az özvegy lelkészné végezte a vallástanitást. Köszönet érte, hogy vállalta ezt a munkát *Sajószentpéter*, *Barcika* és *Nyomáron* végzett vallástanitást kiválóan, *Disznóshorvát*on végzett munkát megfelelőnek, *Szakácsiban* folyó vallástanitást pedig kevésbé megfelelőnek találtam.

A többi nem református iskolákban a szakfelügyelő urak végezték a vallásoktatás megvizsgálását.

Beérkezett a kötelező év végi jelentés a következő helyekről: *Sajószentpéter*, *Ózd*, *Rudabánya*, *Meszes*, *Szakácsi*, *Berente*, *Disznóshorvát*; hiányzik a jelentés: *Dédes*, *Bánfalva*, *Barcika* és *Királdbánya*-telepről.

A jelentésekből a következőket állapíthatjuk meg: Az összes gyermekek száma e szórvány és állami iskolákban: 1200. Ebből fiu 611, leány 589. Tankönyvvel a jelentések szerint, *Szakácsi* kivételével mindenütt el voltak látva. Vasárnapi iskolai munka ez iskolákban 6 helyen folyik. Adakoznak a *Külmisszió*nak *Ózdon*, a *Szeretetszövetség*nek *Sajószentpéteren*, a gyermekek a szegényebb gyermekeket látják el tankönyvekkel és ruházattal. Vallásos lapok járnak *Ózd*, *Rudabánya* és *Berente* szórványába: Az *Örömhír*, a *Fecske* és a *Kishajnal*. A reformáció ünnepét minden szórvány és állami iskolában megünneplik. *Ózdon* és *Sajószentpéteren* minden vallástanitási órát rendszeres bibliaolvasással kezdenek.

Istentiszteleteken résztvesznek azok a gyermekek, akik közel laknak a szórványközpontozhoz, de akik messze vannak, csak alkalomszerűleg.

Konfirmálandók konfirmációi oktatásban részesülnek.

Borsod, 1943. szeptember 12.

Orbán József
vallásoktatási előadó.

Közgyűlés a vallásoktatási előadó jelentését tudomásul veszi.

17. A rudabányai gyülekezet *Kazay József*, volt disznóshorvátai segédlelkészt, a berentei gyülekezet *Józsa István*, missziói segédlelkészt, az ózdi gyülekezet *Dóczi Antal*, volt budapest-wekerle-telepi rendes missziói lelkészt választotta meg lelkipásztorául. A választás mindenik gyülekezetben meghívás útján történt s mindenik lelkipásztor az egyházmegye kiküldöttei által már beiktatott és kéri az egyházmegyei közgyűléstől állásaikba való beerősítésüket.

Egyházmegyi közgyűlés szeretettel köszönti az egyes gyülekezetek által meghívás útján megválasztott lelkipásztorokat. Őket állásaikba jó reménységgel beerősíti és gyülekezeteikben végzendő minden jó munkájukra Isten segédelmét és áldását kéri.

18. Tanítói beerősítések:

a) *Király László*, Nagyvisnyóra megválasztott tanító állásába való beerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés *Király Lászlót* nagyvisnyói tanítói állásába beerősíti és tőle a hivatalos esküt kiveszi.

b) *Ungvári Mária*, varbói tanítónő, aki állásába már a múlt évben beerősített, de még esküt nem tett,

közgyűlés előtt a hivatalos esküt leteszi.

c) *Helmeccy Gizella*, berettyókohányi állami tanítónő az alacskai II. sz. tanítói állásra megválasztatván, állásába való beerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés *Helmeccy Gizellát* az alacskai II. sz. tanítói állásába beerősíti és tőle a hivatalos esküt kiveszi.

d) *Kovács Andor* Mályinkáról a barcikai egyház rendes kántortanítói állására megválasztatván, kéri állásába való beerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés *Kovács Andort* barcikai rendes kántortanítói állásába beerősíti.

e) *Szőke Ferenc*, értarcsai tanítót a laki egyház II-ik tanítói állására rendes tanítóként megválasztotta s állásába való beerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés *Szőke Ferencet* a laki II. tanítói állásába beerősíti.

19. Olvastatik az egyházmegyei lelkészértekezletnek 1943. évi június hó 29-én tartott gyűléséről szóló jelentése.

A *Kazay József*, rudabányai lelkipásztor által vezetett áhítat után, *Gyülvézi István*, értekezleti elnök mondott megnyitó beszédet. Majd *Tóth János*, esperes a Darányi-Otthon anyagi támogatására hívta fel a lelkipásztorokon keresztül a gyülekezeteket. Minden gyülekezetbe téglajegyeket küldenek gyűjtés céljából. Továbbá a lelkészözvegyek és árvák segélyezésének kérdését szívügyünké tette. *Orbán József*, borsodi lelkipásztor elődje néhai *Szentmártony Dániel* felett tartott nekrológot. *Veress Károly*, balajti lelkipásztor: „A magyar nemzet lelki egysége, különös tekintettel a felekezeti viszonyra” címen tartott előadást. *Kövér Pál*, zilizi lelkipásztor: „Egységes istentiszteleti rendtartás a magyar református egyházban” címen értekezett. *Szabó Lajos*, paraszniai lelkipásztor: „Új énekeskönyv elkészítése és bevezetése” címen értekezett. *Kutass Imre*, tardonai lelkipásztor harctéri élményei és naplójegyzetei alapján: „A meg nem ismerhető Oroszországról és orosz népről” címen tartott alkalmi előadást. *Kőrössy István*, a lelkész-értekezlet pénztárnoka az elmúlt évi számadást terjesztette elő, melyet a gyűlés jóváhagyva elfogadott.

Az értekezlet elhatározta:

1. a Darányi-Otthon anyagi támogatását oly módon, hogy minden gyülekezet lelkipásztora a kiküldött téglajegyek elárusításával gyülekezetében gyűjtést rendez;

2. az egyházmegyei, mintegy 25 lelkészözvegy és árva megsegítésére segélyt biztosít olyképen, hogy minden lelkész havi 3 pengőt küld be erre a célra az egyházmegyei pénztárba az 1943. évre. Ezen határozatot megerősítés végett az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészértekezlet jelentését tudomásul veszi és hozott határozatait érvényre emeli.

20. Számvevőszék az egyházmegyei pénztár felülvizsgálásáról beterjeszti a következő jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyv.

Készült Boldván, 1943. év július hó 29. napján a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye számvevőszékének az egyházmegyei pénztár számadásának átvizsgálása alkalmából.

Jelen voltak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok, *Lenkey Gyula*, biz. tag *Körössy István*, e. m. pénztárnok, *Harsányi Géza*, e. m. ügyész, ugyis mint jegyzőkönyvvezető.

1. Számvevőszék vizsgálat alá vette az egyházmegyei közigazgatási pénztár évi bevételeit és kiadásait. E végből gondosan megvizsgált minden tételt, számadási nyugtát és ellennyugtát. Mindent a legteljesebb rendben talált, a tételek megfelelő nyugtákkal vannak igazolva. Megállapította, hogy

évi bevétel	.	36.327 P 16 f
évi kiadás	.	35 493 P 54 f
pénztári maradvány		833 P 62 f

azaz Nyolcszázharminchárom pengő 62 fillér, mely összeggől 596 P 34 f az 1942. évi december 28-án kelt legutolsó postatakarékpénztári számlakivonat (16.814/80. számlakivonat) tanúsága szerint a m. kir. postatakarékpénztárban kezeltetik, 237 P 28 fillér pedig a pénztárban készpénzben hiánytalanul megvolt.

E vizsgálat eredménye alapján javasolja a számvevőszék, hogy — a végzett munka elismerése mellett — a felmentvényt a pénztárnoknak adja meg és a számadást hagyja jóvá.

2. Számvevőszék ez alkalommal nem talált olyan ügyet, vagy intézkedést, melyet indítvány alakjában fel kellene terjeszteni az e. m. közgyűlésnek s ezért a jegyzőkönyv felolvasás után aláíratott.

Kmf.

Bónis Aladár
e. m. gondnok.

Harsányi Géza
e. m. ügyész jegyzőkönyvvezető.

Tóth János
esperes

Egyházmegyei közgyűlés a számvevőszéknek jegyzőkönyvben foglalt jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi és elfogadja. A pénztárnoknak a felmentvényt megadja.

21. Az Orsz. Közalapi- és lelkeszi nyugdíjintézeti egyházmegyei pénzközelő a következő jelentését terjeszti be:

Nagytiszeletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mint az országos közalap- és lelkészi nyugdíjintézet egyházmegyei pénzkezelője az 1942. évre vonatkozó jelentésemet van szerencsém előterjeszteni.

I. Országos közalap.

A) Kirovás.

1. Hátrálék az 1941. évről	0 P 00 f
2. 1942. évi kirovás egyházmegyénk 34.571 lélekszáma után	2765 P 68 f
3. Késedelmi kamat	1 P 95 f
4. Reform. és Gusztáv A. perselypénz	56 P 20 f
Kirovás főösszege	2823 P 83 f

B) Bevételezés.

1. A lélekszám utáni kirovásból	2584 P 64 f
2. Késedelmi kamatokból és perselypénzekből	58 P 15 f
Bevételezés főösszege	2642 P 79 f

A Magyar Földhitelintézethez beküldetett.

C) Hátrálék.

1. Az 1942. év végén hátrálék	181 P 04 f
---	------------

II. Lelkészi nyugdíjintézet.

A) Kirovás.

a) Az 1941. évről hátrálék.

1. Lelkészek belépési járuléka, évi tagdíja	11,180 P 52 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	3139 P 05 f
Az 1941. évről hátrálék összesen	14.319 P 57 f

b) Az 1942. évi kirovás.

1. Lelkészek belépési járuléka, évi tagdíja	19.614 P 43 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	10.203 P 35 f
3. Pótelőírás és késedelmi kamatok	235 P 26 f
4. Virágvasárnapi perselypénz	39 P 40 f

Az 1942. évi kirovás összesen	30.092 P 44 f
Hozzáadva az 1941. évi hátrálék	14.319 P 57 f
Kirovás főösszege	44.412 P 01 f

B) Bevételezés.

1. Lelkészektől belépési járulék és évi tagdíj	18.927 P 28 f
2. Egyházaktól fenntartói járulék	10.266 P 35 f
3. Késedelmi kamatokból	638 P 73 f
4. Virágvasárnapi perselypénz	39 P 40 f

Bevételezés főösszege 29.871 P 76 f

A Magyar Földhitelintézethez beküldetett.

C) Hátrálék.

1. Lelkészek belépési járuléka és évi tagdíja	11,464 P 20 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	3076 P 05 f

Hátrálék főösszege 14.540 P 25 f

Mindkétrendbeli számadást úgy az egyházmegyei, mint az Orsz. Végrehajtó Bizottság rendbenlevőnek találta s jóváhagyólag megerősítette.

Mély tisztelettel maradtam a nagytiszteletű közgyűlésnek
alázatos szolgája

Boldva, 1943. szept. 5.

Kőrössy István

ref. lelkész,

közalapi- és nyugdíjintézeti e. m. pénzkezelő.

Egyházmegyei közgyűlés a betervezett jelentést
jóváhagyja és elfogadja.

22. Egyházmegyei dékán betervezti az egyházmegye 1944 évi következő költségelőirányzatát:

Sor- szám	A) SZÜKSÉGLET	Összeg	
		pengő	fill.
1	Esperes fizetése az egyházmegye pénztárából	860	—
2	„ irodai átalánya	100	—
3	Egyházmegyei főjegyző (lelkészi) fizetése	100	—
4	„ aljegyző „ „	25	—
5	„ ügyész „ „	100	—
6	„ dékán közalapi- és nyugdíjintézeti pénzkezelő fizetése	360	—
	Átvitel	1545	—

Sor- szám	A) SZÜKSÉGLET	Összeg	
		pengő	fill.
	Áthozatal	1545	—
7	Egyházmegyei dékán közalapi és nyugdíjintézeti pénzkezelő irodai átalánya	40	—
8	Egyházmegyei 2 számvevő fizetése à 50 P	100	—
9	„ belmissziói előadó fizetése	25	—
10	„ missziói s. lelkész „ Sajóvelezd	480	—
11	„ levéltáros fizetése (esperes káplánja)	80	—
12	„ tanügyi bizotts. elnök fizetése	25	—
13	„ közgyűlések és tanácsülések költsége	800	—
14	„ hivatalos kiszállások	300	—
15	„ „ nyomtatványok	300	—
16	„ portóköltségek (megtérítetlen)	100	—
17	Tanítóegyleti járandóságok	450	—
18	Tűzbiztosítási díjak az egyházak után	1112	43
19	Paróchiális könyvtárra (egyházker. pénztárba)	490	—
20	Kulturadó	693	15
21	Közigazgatási tárra	384	20
22	Közhirdetésre	49	—
23	Nem adósegélyes egyházak helyett előlegezve	114	—
24	Sárospataki Ref. Lapokra pótdíj	80	—
25	Orsz. Szeretetszövetség XI. évi tagdíja	25	—
26	Kálvineumoknak	550	—
27	ORLE és ORJÓ tagdíjak	509	60
28	Lelkészek temetkezési biztosítási díja	1080	—
29	Bethesda kórháznak	100	—
30	Britt- és külföldi bibliatársulat	25	—
31	Kamat az idegen tőkék után	160	—
32	Jótékonycélokra (lelkészözvegyek részére)	1764	—
33	Előre nem láthatókra	200	—
34	Tehetségkutató akcióra	200	—
35	Kötelezvényre kihelyezhető kölcsönök	3000	—
36	Egyházmegyei jegyzőkönyv nyomtatása	500	—
	Egyenleg (remélhető pénztári maradvány)	1573	85
	Szükséglet összesen	16.855	23

Sor- szám	B) FEDEZET	Összeg	
		pengő	fill.
1	Készpénz (pénztári maradvány az 1943. évről)	1500	—
2	Kamatokból (1944. évi)	1280	—
3	Kamathátrálékokból	600	—
4	Bírósági eljárásra előlegezett díjakból	350	—
5	Bíróság által megállapított költségek	500	—
6	Államsegély (egyházker. pénztár útján)	1680	—
7	Egyházmegyei nyomtatványok és portók	200	—
8	Kulturadóból (egyházaktól)	1239	—
9	Szórványmisszióra „	372	—
10	Tüzbiztosítási díj „	1112	43
11	Köz hirdetés „	49	—
12	Közigazgatási tárra „	384	20
13	Paróchiális könyvtárra egyházaktól	490	—
14	Kálvineumokra (egyházaktól, lelkészektől, tanítóktól)	550	—
15	Sárospataki Ref. Lapokra pótdíj	98	—
16	ORLE és ORJÓ tagdíjakból	509	60
17	Lelkészek temetkezési biztosítási díja	1080	—
18	Bethesda kórházra egyházaktól, lelkészektől	97	—
19	Britt- és külföldi bibliatársulatnak	25	—
20	Tanítóegyleti járandóságok	450	—
21	Nem adósegélyes 4 egyháztól	114	—
22	Tehetségkutató akcióra	175	—
23	Visszafizetett kölcsönökből	2236	—
24	Lelkészek adománya a lelkészözvegyek részére	1764	—
Fedezet összesen		16.855	23

Kelt Boldva, 1943 szept. 20.

Kőrössy István
egyházmegyei dékán.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházmegye 1944. évi költségelőirányzatát jóváhagyólag elfogadja.

23. *Józsa István* és *Csorba Géza*, missziói s. lelkészek betér-
jesztik missziói körzeteikben végzett munkájukról szóló jelentésüket.

Józsa István 1942. július 1-től 1943. június 30-ig a berentei missziói körzetben (szórványok: Herbolya, Mucsony, Szuhakálló, Kurittyánteleg, Kurittyánfalva és Jákfalva), 1943. május 4-től június 20-ig, ezenkívül a sajóvelezdi missziói körzetben (szórványok: Királd, Sajómercese, Uppony, Bóta, Sáta, Csokva-Omány és Csernely) munkálkodott. A berentei központban megkönnyítette helyzetét, hogy a tanító most katonai szolgálata miatt nem volt akadályozva a tanításban, így missziói s. lelkész Berentén kívül a szórványokban is intenzívebben dolgozhatott. Kurittyánfaluban az ág. ev. iskolában 30, a Kurittyántelegben 20, a jákfalvai ág. ev. iskolában 10 tanulókat tanította a hittant heti 1—1 órán. A hitoktatást Kurittyántelegen a tanító katonai szolgálata, Kurittyánfaluban pedig a tanítói állás megüresedése gátolta. T. i. ha a tanítás szünetel, nagyon nehéz a gyermekek hitoktatásra összeszedése. A lábbeli- és ruhahiány is sok gyermeket távoltartott az iskolától. Herbolyán, hol 32 ref. tanuló volt, nem került akadály. Konfirmációi vizsgára Kurittyánfaluban 4 leányt, Kurittyántelegen 1 fiút és 2 leányt, Jákfalván 1 fiút, Herbolyán 2 fiút és 2 leányt készített elő. Ifjusági munka végzésére nem volt lehetősége. Berentén minden családot, a szórványokban a legtöbbet meglátogatta. Iratokat is terjesztett. 4 istentiszteletet tudott tartani. Kéri, hogy az e. m. találja meg a módját, hogy a különösen veszélyeztetett 2 hely (Kurittyánteleg és Kurittyánfalva), hol a róm. kath. plébános minden héten megjelenik, legalább az eddigi, sőt még jobb lelkigondozásban részesüljön.

A sajóvelezdi missziói körzetben a rendelkezésére állott rövid idő alatt egyszer mindenik szórványt felkereste, látogatásokat végzett, traktátusokat osztott. Királdon 25 gyermek részére hetenként, Bótán 8, Sátán 2 részére kéthetenként hitoktatott. Konfirmációi oktatásban részesített Királdon 3 növendéket. Itt 1 ízben istentiszteletet tartott. Bóta rendszeresebb hitoktatást, Csernely pedig legalább évi 1 urvacsoarával egybekötött istentiszteletet óhajt. Missziói s. lelkész a rossz utakra és rossz vonatközlekedésre panaszkodik.

Csorba Géza, missziói s. lelkész 1942. szeptember 1-től 1943. április 30-ig a sajtóvezetési missziói körben teljesített szolgálatot. A kb. 170 lélekszámú királdi bányatelep 26 iskolaszervezetét minden héten hitoktatásban részesítette, 2 leányt konfirmációra készített elő. Minden 8-ik vasárnap tartott istentiszteletet 60—80 résztvevőnek, az urvacsorát a szokásos alkalmakkor kiszolgáltatta átlag 25—25 egyháztagnak. Keresztelt, esketett, volt idő, amikor csak a családlátogatásért ment ki Királdra. Bótán kath. tengerben 6—7, többnyire vegyesvallású családban élnek reformátusok. Nehéz őket megtartani, a r. kath. plébános erőszakosan gyóntatja és áldoztatja a ref. apa ref. leányát. A reformátusokat egy kalap alá veszik a szektáriusokkal. Így történhetett meg, hogy vallásos iratok, még bibliát is elszedtek karhatalommal egyes családoktól. 14 gyermeket tanított vallásra, amikor kiszálhatott. Keresztelt egy kisdedit, meglátogatott minden családot. Istentiszteletre Királdra, vagy Sátára járnak át. Sátára átlag kéthavonként ment ki vonaton. Ilyenkor valamelyik úri háznál mindig urvacsorával egybekapcsolott istentisztelet volt. 30 eleven lelki életet élő ref. van ott; közülök legkevesebb 20 mindig eljött az istentiszteletre. Nagyon örülnének, ha gyakrabban részesülhetnének lelki gondozásban. A családokat meglátogatta. Egy első osztályos kis leányt vallásra tanított. Merészen egy ref. családról tud, kinek egyetlen gyermeke hónapokon át bejárt a vezetési iskolába. *Csorba G.* is felemlíti a nagyon rossz utakat és a vasúti közlekedési nehézségeket.

Egyházmegyei közgyűlés úgy a *Józsa István*, mint *Csorba Géza*, missziói s. lelkészek fáradtságos és eredményesen végzett munkájáról szóló jelentéseket elismeréssel veszi tudomásul.

24. A hegymegyei egyház templomépítésből fennmaradt adóssága törlesztésére és temploma kerítésének kijavítására 600 P közalapi egyszersmindenkori segítyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a csekély lélekszámú és anyagi nehézségek között élő egyház kérelmét pártolólágg terjeszti fel az Egyetemes Konventhez.

25. *Dr. Komjáthy Aladár*, volt ózdi lelkipásztor, aki ez év nyarán foglalta el miskolci lelkipásztori állását, az egyházmegyei Gondnok urhoz intézett levelében bucsut vesz a felsőborsodi egyházmegyétől is.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházmegyéből eltávozó *Dr. Komjáthy Aladár*, lelkipásztor bucsuszavait köszöni és jókívánatait viszonzza.

26. *Nagy Lajos*, a laki egyházból eltávozott lelkipásztor, aki f. évi július 11-én foglalta el nagybózsvai lelkészi állását, bucsulevelet intézett az egyházmegyei közgyűléshez, melyben az egyházmegyénkhez tartozó szülőföldje és vele együtt munkálkodó lelkésztestvérei iránti nagy szeretetéről tesz bizonyosságot. Megköszöni lelkésztársaink vele szembeni bizalmát és testvéries érzületét.

Egyházmegyei közgyűlés *Nagy Lajos* szivből jövő, meleg hangú jókívánatait hasonlókkal viszonzza és tiszta szivből kívánja, hogy új munkahelyén való szolgálata hozza meg számára az örömet és boldogságot.

27. A hejőszalontai lelkipásztor *Esperes* urhoz intézett levelében kis gyülekezete részére, mely nagyobb összegű építkezésekből fennmaradt adóssággal küzd s a f. év július havában tomboló orkán a gyülekezet templomát megrongálta, tornyát pedig ledöntötte, ennek felépítéséhez — belkörü gyűjtés útján — kér segítséget a felsőborsodi gyülekezetektől.

Egyházmegyei közgyűlés a hejőszalontai egyház lelkipásztorának kérelmét azzal a felhívással ajánlja a gyülekezetek lelkipásztorainak figyelmébe, hogy egyházaik hiveinek adományaival siessenek az elemi kárt szenvedett egyházközség segítségére azzal a gondolat-tal, hogy nemes kötelesség az egymás terhének hordozása.

28. A szuhogyi leányegyház presbitériuma azzal a kéréssel fordul az egyházmegyei közgyűléshez, hogy a szuhogyi leányegyházra vonatkozólag elvben mondja ki az „*anyásodás jogát*“, hogy annak alapján tehesse meg a gyülekezet vágya megvalósításához a további szükséges lépéseket.

Egyházmegyei közgyűlés a szuhogyi leányegyháznak ezt a kérelmét már az 1942. évi október hó 12-én tartott ülésében 26. sz. határozatával teljesítette és megállapította azokat az előfeltételeket, melyeknek a gyülekezet részéről való teljesítése az anyásításhoz szükségesek. Így szükségtelennek látja ezirányu ismételten benyújtott kérelemre előbbi határozatát megmásítani, vagy megismételni, mivel a szuhogyi gyülekezetet régi törekvésében semmi más nem gátolja, mint részükről a szükséges javadalom biztosítása.

29. A sajóecsegi egyház beterjeszti az egyház használatában levő u. n. iskolaföldek 4,5 m. hold, továbbá a lelkészi javadalmi földekből 775 m. holdnak haszonbérletbe és ugyancsak a lelkészi javadalmi földekből $6\frac{2}{3}$ szántó és rét feles művelésbe adásáról szóló szerződéseit két-két példányban jóváhagyás végett. Az egyházi földek 9 q 55 kg., a lelkészi javadalmi földek 21 q 35 kg. buzáért vannak kiadva hat egymásután következő évre, ugyanennyi időre van kiadva a feles művelésre a lelkészi javadalmi földek egyrésze is.

Egyházmegyei közgyűlés a sajóecsegi egyház által beterjesztett ugy az egyház használatában, mint a lelkészi javadalmat képező földek haszonbérleti, mint a feles művelésbe adott területek szerződéseit jóváhagyja és megerősíti.

VII.

A Felsőborsodi Református Egyházmegye 1943. évi november hó 16-án, Miskolcon tartott rendkívüli közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Hubay Mihály*, *Svingor Jenő*, *Gyűlészi István*, *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Felméry Albert*, lelkészi-, *Szathmáry-Király Pál*, *Bodnár Zoltán*, *Dr. Jalsoviczky Zoltán*, *Dr. Bónis Bertalan*, világi tanácsbírák.

Veress Károly, lelkészi-, *Héczey Ferenc*, világi főjegyzők, *Bodnár László*, lelkészi-, *Dr. Borsovai Lengyel Gyula*, világi jegyzők.

Dr. Molnár József és *Harsányi Géza*, e. m. ügyészek.

Almássy Bertalan, *Bartha Gyula*, *Bálint János*, *Bencs Lajos*, *Berta István*, *Cserhádi Zoltán*, *Dabóczy István*, *Dóczy Antal*, *Fülöp Sándor*, *Igaz József*, *Iglay Ferenc*, *Ityés János*, *Józsa István*, *Kocsiss Béla*, *Kocsiss Jenő*, *Kozma Sándor*, *Kutas Imre*, *Máthé Zoltán*, *Molnár Pál*, *Orbán József*, *Osváth Zoltán*, *Szabó Lajos*, *Szendrey István*, *Szobonya Sándor*, *Tóth Pál*, *Varga Imre*, *Várady József*, *Veres Imre*, lelkipásztorok.

ifj. Almássy Bertalan, *Balogh József*, *Csorba Géza*, *Horkay József*, *Péter József*, *Urbán László*, segédlelkészek.

Gööz Pál, *Urbán József*, tanítóképviselek.

Megjelentek közgyűlésünkön: *Román Ernő*, alsóborsodi esperes, *Gróf Haller István*, az alsóborsodi egyházmegye világi főjegyzője, több tanító és más érdeklődők.

Közgyűlésünk a miskolci egyház gyülekezeti termében délelőtt 1/2 10 órakor kezdődött. A 237. dics. 1—2. verseinek eléneklése után *Tóth János*, esperes Igét olvasott (I. Péter 4. r. 10—13. v.) és

áhitatos imádságban adott hálát gondviselő Istenünknek megtartó és vezérlő kegyelméért és kérte irányító szent lelkének velünk való közlését teendőink elvégzéséhez.

1. Az alkotó tagok számbavétele alapján Esperes megállapítja a határozatképességet. Távolmaradását igazolta: *Ragályi Miklós*, világi tanácsbíró.

2. *Bónis Aladár*, e. m. gondnok meleg szavakkal köszönti úgy a közgyűlés tagjait, mint a megjelent vendégeket, az ülést megnyitja.

3. Szavazatbontó bizottság jelenti, hogy az általános tisztújítással kapcsolatban elrendelt szavazatadás alapján az egyes egyház-községekből beérkezett szavazatokat f. évi október hó 25-én bontotta fel. Az összes egyházak beküldték szavazataikat és formailag mindegyik szavazat érvényes volt. A szavazatok számértékének megfelelően az esperesi tisztségre: *Tóth János* 95, vagyis a szavazatok összességét; az egyházmegyei gondnoki tisztségre: *Bónis Aladár* 80, *Dr. Jalsoviczky Zoltán* 13 szavazatot; lelkészi tanácsbírói tisztségre: *Hubay Mihály* 81, *Svingor Jenő* 92, *Gyűlvérszi István* 89, *Lenkey Gyula* 87, *Kövér Pál* 75, *Kőrössy István* 73, *Felméry Albert* 66, *Várady József* 30, *Bodnár László* 22, *Veress Károly* 21, *Fülöp Sándor* 10, *Szabó Lajos* 7, *Cserháti Zoltán* 2, *Mikola Gyula* 2 szavazatot; világi tanácsbírói tisztségre: *Szathmáry-Király Pál* 89, *Ragályi Miklós* 86, *Bodnár Zoltán* 95, *Dr. Jalsoviczky Zoltán* 78, *Dr. Kerényi Béla* 83, *Dr. Bónis Bertalan* 89, *Dr. Csontos József* 85, *Dr. Kelemen István* 21, *Mocsáry Pál* 10, *Dr. Borsovai Lengyel Gyula* 9, *Szepessy Gyula* 4, *Véchev Elemér* 4, *Dr. Horváth Zoltán* 2, *Hubay Pál* 2, *Vozáry Elemér* 2, *Balla András* 2 szavazatot; lelkészi főjegyzői tisztségre: *Veress Károly* 70, *Kövér Pál* 20, *Bodnár László* 3, *Kőrössy István* 2 szavazatot; világi főjegyzői tisztségre: *Héczey Ferenc* 93, *Dr. Borsovai Lengyel Gyula* 2 szavazatot; lelkészi jegyzői tisztségre: *Bodnár László* 70, *Berta István* 19, *Kutas Imre* 2, *Fülöp Sándor* 2, *Kocsiss Béla* 2 szavazatot; világi jegyzői tisztségre: *Dr. Borsovai Lengyel Gyula* 74, *Mocsáry Pál* 19, *Molnár István* 2 szavazatot; egyházmegyei ügyészi tisztségre: *Dr. Molnár József* 89, *Harsányi Géza* 89, *Dr. Borsovai Lengyel Gyula* 4, *Dr. Csontos József* 2 szavazatot; tanítói képviselői tisztségre: *Gööz Pál* 93, *Urbán József* 87, *Veress Elek* 2, *Vozáry Elemér* 2, *Dr. Karácsony János* 2 szavazatot kaptak.

Érvénytelennek nyilvánította a bizottság a sajlólászlófalvai egyháznak egyik lelkészi tanácsbírói tisztségre adott szavazatát, mivel a két számértéket képviselő szavazatot 2 személy között osztotta meg úgy, hogy a számérték egyik felével *Felméry Albertre*, másik

felével pedig *Szabó Lajosra* szavazott. Ugyancsak érvénytelennek mondotta ki a tardonai egyháznak az egyházmegyei gondnokra és egyik világi tanácsbírói tisztségre adott szavazatát, mert mindkét szavazatát ugyanazon személyre adta, már pedig két tisztséget ugyanazon személy nem viselhet s a bizottság nem tudta megállapítani, hogy a két tisztség közül melyikre kívánta megválasztani jelöltjét.

A szavazatok általános többségével esperessé: *Tóth János*; egyházmegyei gondnokká: *Bónis Aladár*; lelkészi tanácsbírákká: *Hubay Mihály, Svingor Jenő, Gyülvésvi István, Lenkey Gyula, Kövér Pál, Kőrössy István és Felméry Albert*; világi tanácsbírákká: *Szathmáry-Király Pál, Ragályi Miklós, Bodnár Zoltán, Dr. Jalsoviczky Zoltán, Dr. Kerényi Béla, Dr. Csontos József*; lelkészi főjegyzővé: *Veress Károly*; világi főjegyzővé: *Héczey Ferenc*; lelkészi jegyzővé: *Bodnár László*; világi jegyzővé: *Dr. Borsovai Lengyel Gyula*; egyházmegyei ügyészekké: *Dr. Molnár József és Harsányi Géza*; tanító-képviselőkké: *Gööz Pál és Urbán József* választattak meg.

Közgyűlés — a szavazatható bizottság jelentését tudomásulvéve — az egyházmegye megválasztott tisztikarát szeretettel üdvözli s tisztségébe beiktatja az ujonnan választott *Kőrössy István és Felméry Albert*, lelkészi- és *Bónis Bertalan*, világi tanácsbíráktól, valamint *Dr. Borsovai Lengyel Gyula*, világi jegyzőtől a hivatalos esküt kiveszi. Mivel *Dr. Csontos József*, megválasztott világi tanácsbíró katonai szolgálata miatt közgyűlésünkön nem jelenhetett meg, megbizsa az elnökséget, hogy tőle az esküt alkalmilag vegye ki.

4. Az ujonnan megválasztott tisztikar beiktatása után, *Veress Károly*, lelkészi főjegyző üdvözölte az egyházmegye ismételt megválasztott Elnökségét, az egyházmegyei közgyűlés és a tisztikar nevében bizalmukról és eddig is megmutatott támogató jóindulatukról biztosította.

Az üdvözlésre Esperes válaszolt elnöktársa nevében is. Megköszönte a velük szembeni bizalmat, mely úgy az egyes egyházak részéről a szavazásoknál, mint a főjegyző tolmácsolásában a tisztikar és a közgyűlés részéről is megnyilvánult és ígéretet tett arra, hogy mint a múltban, úgy a jövőben is a legteljesebb odaadással és lelkiismeretes hűséggel igyeksenek tisztükkel járó kötelelességeiket az egyházmegye javára elvégezni.

Közgyűlés Esperesnek az üdvözlésre adott válaszát helyesséssel és meglelégedéssel fogadja.

A testvér alsóborsodi egyházmegye képviselőjében *Román Ernő*, esperes köszöntötte az ismételtlen megválasztott Elnökséget. *Dr. Enyedy Andor*, püspök ur, ki távolléte miatt nem jelenhetett meg személyesen gyűlésünkön, levélben, a sárospataki teológiai tanári kar, valamint *Zsóry György*. tb. egyházmegyei gondnokunk szintén levélben, *Dobos Sándor*, felsőzempléni esperes pedig egyházmegyeje nevében táviratilag küldte üdvözlését.

5. Mivel az általános tisztújítással kapcsolatban az egyházmegyei közgyűlés által adott megbizások ideje is letelt, szükségessé vált az egyházmegyei közigazgatási- s a közalapi és lelkészi nyugdíjintézeti pénztárnoki, ugyszintén a belmissziói előadói, két számvenvői és a vallásoktatási szakfelügyelői és előadói tisztségek betöltése.

Egyházmegyei közgyűlés egyházmegyei közigazgatási- és közalapi s lelkészi nyugdíjintézeti pénztárnokká: *Kőrössy István*, boldvai-; egyházmegyei belmissziói előadóvá: *Kövér Pál*, zilizi-; számvenvőkké: *Cserháti Zoltán*, barcikai- és *Berta István*, dédesi-; vallásoktatási szakfelügyelő és előadóvá: *Dabóczy István*, nagybarcai lekipásztorokat választja meg egyhangulag. E tisztségükre ujonnan megválasztott *Berta István* és *Dabóczy Istvántól* a hivatalos esküt kiveszi.

6. Az egyházmegyei tanácsot az 1944-ik évre

közgyűlés a következőleg alakítja meg: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnökök; tagok lelkészi részről: *Svingor Jenő*, *Lenkey Gyula*, *Felméry Albert*, *Cserháti Zoltán*, *Szabó Lajos* és *Veress Károly*, lelkészi főjegyző; világi részről: *Szathmáry-Király Pál*, *Ragályi Miklós*, *Dr. Kerényi Béla*, *Dr. Bónis Bertalan*, *Harsányi Géza*, *Héczey Ferenc*, világi főjegyző és *Urbán József*, tanító-képviselő.

7. A lelkészjelölő bizottságba az 1944-ik évre

közgyűlés az elnökségen kívül lelkészi részről rendes taggá: *Lenkey Gyulát*, világi részről rendes taggá: *Szathmáry-Király Pált*; póttagokul lelkészi részről *Kövér Pált*, világi részről *Bodnár Zoltánt* választja meg. A bizottság jegyzője: *Veress Károly*, lelkészi főjegyző.

8. A különböző bizottságokat, az egyházmegyei szabályrendeletben meghatározott időtartamra

közgyűlés a következőleg alakítja meg:

a) *Egyházmegyei szavazatbontó bizottság* elnökei: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok; tagjai lelkészi részről: *Svingor Jenő*, világi részről: *Ragályi Miklós*; póttagok: lelkészi részről: *Felméry Albert*, világi részről: *Dr. Bónis Bertalan*; jegyzője: *Veress Károly*, lelkészi főjegyző.

b) *Egyházmegyei számvevőszék* elnökei: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok; tagjai lelkészi részről: *Gyűlvész István*, *Veress Károly*, világi részről: *Szathmáry Király Pál*, *Dr. Kerényi Béla*, *Harsányi Géza*, e. m. ügyész.

c) *Egyházmegyei számonkérőszék* elnökei: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok. Tagjai az egyházlátogató lelkészi tanácsbírák, *Cserhádi Zoltán* és *Berta István*, számvevők, *Kőrössy István*, e. m. dékán; jegyzője: *Veress Károly*, lelkészi főjegyző.

d) *Közalapi és Lelkészi Nyugdíjintézeti bizottság* elnökei: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok; tagjai: *Kőrössy István*, e. m. dékán, *Dr. Bónis Bertalan*, *Cserhádi Zoltán*, számvevő; jegyzője: *Bodnár László*, lelkészi jegyző.

e) *Segélyosztó bizottság* elnökei: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár* e. m. gondnok; tagjai lelkészi

résről: *Hubay Mihály*, világi résről: *Bodnár Zoltán*; jegyzője: *Bodnár László*, lelkészi jegyző.

f) *Egyházmegyei missziói bizottság* elnökei: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok; tagjai lelkészi résről: *Felméry Asbert*, világi résről: *Dr. Csontos József*; előadója: *Kövér Pál*.

g) *Egyházmegyei tanügyi bizottság* elnöke: *Várady József*, lelkész; tanügyi előadója: *Gööz Pál*, igazgató-tanító; tagjai a múlt évi egyházmegyei közgyűlés által megválasztottak maradnak.

h) *Egyházmegyei építkezési bizottság* elnöke: *Veress Károly*, lelkészi főjegyző; tagjai lelkészi résről: *Lenkey Gyula*, világi résről: *Ragályi Miklós*, *Harsányi Géza*, e. m. ügyész; szakértő: *Demes Béla*, mérnök.

9. Egyházmegyei közgyűlésünk, szeretettel és hálával gondol azokra a világi tanácsbíráinkra, kik az általános tisztujítás alkalmával egyházmegyénk tisztikarából egyrésről testi gyengeség, másrésről nagymérvű hivatali elfoglaltság miatt kiváltak: *Fekete Pál*, hangácsi földbirtokosra és *Szepessy Gyula*, sajószentpéteri járási főszolgabírájára;

megköszöni nekik azokat a kiváló és értékes szolgálásokat, melyeket annakidején egyházmegyénk érdekében kifejtettek, a további életükre Isten gazdag áldását kéri.

10. Lelkészi főjegyző javasolja, hogy *Mocsáry Pált*, a damaki egyház főgondnokát, aki egyházmegyénkben eddig tiszteletbeli világi jegyzői tisztséget viselt s e tisztségében az egyházmegyei elnökség által nyert többszöri megbízatását lelkiismeretes hűséggel és készséggel teljesítette és egyházi életünk iránti érdeklődését minden alkalommal megbizonyította, ezeknek elismeréséül, most amikor az általános tisztujítással eddigi tiszteletbeli világi jegyzői megbízatása letelt, tartsuk meg őt továbbra is egyházmegyénk tisztikarában, válasszuk meg tiszteletbeli világi főjegyzőül.

Egyházmegyei közgyűlés a javaslatot készséggel elfogadja és *Mocsáry Pált* egyházmegyei tiszteletbeli világi főjegyzővé egyhangulag megválasztja.

11. *Bodnár László*, e. m. lelkeszi jegyző indítványt terjeszt elő, mely szerint mondja ki közgyűlésünk, hogy a jövőben megejtett választások alkalmával egy egyén lehetőleg csak egy tisztséget viseljen és egy megbízatást vállaljon, mert ezáltal megoszlik úgy a munka, mint a felelősség s így minél többen vehetnek részt az egyházmegye ügyeinek intézésében.

Közgyűlésünk az indítványt tárgyalás alá véve, szótöbbséggel hozott határozatában kimondja, hogy a jövőben történő egyházmegyei választások alkalmával figyelemmel kell lenni arra, hogy lehetőleg senki se viseljen egynél több tisztséget. Kivánatos ugyanis, hogy az egyházmegyei ügyek intézésében minél többen vegyenek részt, ami egészségesebb munkamegosztást és több felelősségtudatot jelent. Együttal az állandóan felnövekvő nemzedékből így mindig lesz megfelelő utánpótlás.

12. A laki gyülekezet csere útján *Kozma Sándor*, nagybózsvai-, a szakácsi-i gyülekezet pedig meghívás útján *Szendrey István*, kisbári-i lelkipásztort választotta meg. Az egyházmegyei kiküldöttek által állásukba már be vannak iktatva s kéri beerősítésüket.

Egyházmegyei közgyűlés a laki és szakácsi-i megválasztott új lelkipásztorokat szeretettel köszönti s őket miután megválasztásuk a törvényes rendelkezéseknek megfelelően történt, állásukba beerősíti és új gyülekezeteikben való munkájukhoz Isten segítő kegyelmét kéri.

13. Egyházmegyénk az 1937. évi Sajókazinecon tartott közgyűlésén a Berente központtal fennálló missziói körzetet két részre osztotta és Sajóvelezd központtal egy másodikat szervezett, melyhez Sajómerese, Királdbánya, Bóta, Uppony, Sáta, Csokva, Csernely, Lénárdaróe szórványok tartoznak. Azóta e missziói körzetben szolgáló segédlelkészek, kik 1938-tól esperesi segédlelkészek is voltak, érdemes munkát végeztek a legtöbben. Az utóbbi két évben azonban, a háborus viszonyok folytán igen megnehezült a missziói munkával járó utazás és e szórványok kellő gondozása. Esperes azért azt az indítványt terjeszti a közgyűlés elé, hogy szüntesse meg ezt a missziói körzetet és a szórványok további gondozását az addig illetékes anyagyházak lelkipásztorainak hatáskörébe utalja, mert azok jelen idők-

ben jobban meg tudják közelíteni és megfelelőbben ellátni ezek gondozását.

Közgyűlés az esperes indítványát, a háboru okozta nehézségekre való tekintettel magáévá teszi, a sajo-velezdí missziói körzetet ez év dec. 1-vel megszünteti és annak szórványgyűllekezeteit a régi állapotnak megfelelően a következőképen osztja szét: Sajómercsét, Királdbányát Sajóvelezehez; Bótát, Upponyt Ózdhoz; Sátát, Csokvát, Csernelyt Nekézsenyhez, Lénárdarócot Nagyvisnyóhoz. Elkötelezi az anyaegyházak lelkészeit azok lelkiismeretes gondozására, hitoktatás végzésére s ha többen vannak hivek, istentisztelet tartására. Ahol ez lehetséges, megfelelő egyházi adót vezessenek be a gondozás költségeinek fedezésére.

14. Tekintettel arra, hogy az általános áremelkedésekkel kapcsolatban a fizetéseknek percentuális felemelése ugy az állami, mint minden más tisztviselőknél már megtörtént, méltányos sőt szükséges az eddig megállapított egyházmegyei tiszteletdíjak felemelése is, mivel a megbízatásokkal járó kiadások is lényegesen megnövekedtek.

Egyházmegyei közgyűlés a tiszteletdíjak felemelését szükségszerűnek és indokoltnak látja s attól nem is zárkózik el. Tekintettel azonban arra, hogy az egyházmegyei pénztár bevételei nem növekedtek az áremelkedésekkel előállott szükségleteknek megfelelő arányban, a tiszteletdíjakat csak 20%-al emeli fel.

15. Az egyházmegyei tanács javaslata alapján

közgyűlés kimondja, hogy az egyházlátogató tanácsbírák mellé a jövőben a közgyűlés küldi ki és osztja be azokat az egyházlátogató lelkészeket, kik a látogatásnál a jegyzői teendőket végzik és pedig állandó megbízással azokat, kiknek tisztségük végzésében szükségük van arra, hogy az egyes egyházak életéből is tapasztalatokat szerezzenek, mint a lelkészi jegyzők, a tanügyi bizottsági elnök és a két számvevő; három lelkészt pedig

minden évben változtatva, hogy lehetőleg minél többen vegyenek részt az évek folyamán a látogatói teendőkben. Ennek megfelelően az 1944-ik évi látogatásra az állandóan kiküldötteken kívül *Szabó Lajos*, parasznyai-, *Molnár Pál*, vadnai- és *Kocsiss Béla*, nagyvisnyói lelkészeket küldi ki.

16. Esperes bejelenti közgyűlésünknek a következőket: *Dabóczy István*, nagybarcai lelkipásztor egyik gyülekezeti tagnak nem volt hajlandó kiadni az általa kért keresztlevelet, mert az illető egyházi tartozásaival hátrálékban volt és ki is jelentette, hogy azokat nem fizeti meg. Nevezett lelkipásztor ez esetet jelentette az esperesnek azzal az indokolással, hogy az egyház híveinek fegyelmezése szempontjából megtorlasképen járt el így, annyival inkább, mert az 1934. évi Ózdon tartott közgyűlésünk 18 P-ben hozott egyházfegyelmi rendszabályok ezt lehetővé tették. Esperes *Dabóczy István* eljárását helyeslőleg tudomásul vette, mert felfogása szerint is nem csupán a fent hivatkozott határozatban felsorolt lelkészi szolgálatok, hanem az anyakönyvi kivonatok kiadása még inkább rendkívüli szolgálat, mivel az anyakönyvvezetés már régen nem képezi államilag feladatát a lelkésznek. A kérésével elutasított egyháztag erre *Dabóczy Istvánt* zsarolás címén a polgári bíróságnál jelentette fel s az ügyész vállalta a vádat, a világi bíróság az ügyben tárgyalást tűzött ki.

Esperes kéri, hogy ebben az ügyben foglaljon állást közgyűlésünk.

Egyházmegyei közgyűlés megbotránkozva értesül arról, hogy akad református egyháztag, aki ahelyett, hogy magát az egyházi fegyelemnek alávetné, az egyháza iránt járó kötelességeit teljesítené, úgyvélt sérelmét a polgári bíróság elé viszi s még ő akar lelkipásztorával szemben megtorlást szerezni. *Dabóczy István* eljárását nem találja egyházi törvényeinkbe ütközőnek s azzal magát azonosítja. A lelkipásztornak kötelessége a fegyelmezés olyan egyháztaggal szemben, aki csak jogokat ismer, de kötelezettségeket nem s ha épen a felmerült esetet használta fel a fegyelmezés eszközéül, az egyáltalán nem minősíthető zsarolási szándéknak, mert a lelkipásztor azt nem haszonlesésből, anyagi előnyhöz jutásból cse-

lekedte, hanem a jörend és a törvény számára való tiszteletszerzés céljából. A jövőben is előfordulható esetekre való tekintettel kimondja, hogy az 1934 évi szabályrendeletben rendkívüli lelkészi szolgálatnak minősített ténykedések közé számítja általában *a nem gyülekezeti közösségnek szóló, hanem egyéni szükségleteken alapuló funkciók végzését* s így az anyakönyvi kivonatok elkészítését is, annyival inkább, mert az állami anyakönyvvezetés felállítása óta a lelkészek államilag mentesítve vannak az anyakönyvek vezetésétől s ily irányú ténykedésük csak másodrendű jelentőségű.

17. A sajoszentpéteri egyház betérjeszti a *Mráz Attila, Okcsányi Ferenc*, sajoszentpéteri lakosok, mint bérbevevők és a község több lakosával, mint bérbeadókkal kötött szénbérleti szerződést, melyet az egyházzal is megkötni óhajtanak bérbevevők, amennyiben a kiaknázandó területen az egyháznak is van földbirtoka, részint egyházi, részint javadalmi földek.

Az egyház presbitériuma által már elfogadott szénbérleti szerződés feltételei szerint a bérbevett területek minden kat. holdja után évi 20 mázsa I. osztályu szenet tartoznak a bérbevevők fizetni. Az egyház által bérbeadandó területek között 7 kat. hold és 16 □-öl egyházi-, 35 kat. hold és 928 □-öl lelkészi-, 309 □-öl kántortanítói javadalmi föld.

Egyházmegyei közgyűlés a betérjesztett szerződésben foglalt megállapodásokat, elsősorban a bérbevevők által fizetendő évi szénjárandóságot elfogadhatónak tartja s felhatalmazza az egyház vezetőségét, hogy a bérlőkkel az egységes szerződés feltételei szerint kösse meg a külön írásba foglalt szerződést azzal a módosítással, hogy az évi szénbérlet az általános gyakorlatnak megfelelően, nem az adományozás, hanem a tényleges szénértékesítés napjától kezdve jár az egyháznak; továbbá az évi terrágium a bérbeadók kívánsága szerint nem csupán szénben, hanem annak a mindenkori napi ára szerint is kiszolgáltatandó.

Felhatalmazza az egyházmegyei elnökséget, hogy a fentiek szerint elkészült szerződést egyházhatóságilag jóváhagyja.

Végül előre megjegyzésbe veszi közgyűlés, hogy e szerződés alapján az egyházi javadalmasok földjei után járó évi szénmennyiségből, mint terrágiumból a javadalmasokat csak az évi összeg fele illeti meg, — a már régóta gyakorlatban levő egyházfőhatósági határozat folytán, — míg a másik fele lelkészi és tanítói kőszénterrágium-alap címén tőkésítendő.

18. A borsodi egyház az iskolaköteles gyermekek magas létszáma miatt presbiteri és egyházközségi közgyűlésen elhatározta a II. tanítói állás megszervezését; ezen határozatok jegyzőkönyvi kivonatokban való melléklésével s az álláshoz szükséges díjlevelek becsatolásával kéri az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés utasítja a borsodi egyházat, hogy úgy presbiteri, mint egyházközségi közgyűlési határozatait névszerinti szavazással hozza meg, az ilyen határozatokat magábanfoglaló jegyzőkönyvi kivonatokat a díjlevelekkel együtt terjessze fel újra az egyházmegyei közgyűlésre; közgyűlés felhatalmazza az egyházmegyei elnökséget — az egyházmegyei közgyűlés utólagos jóváhagyása mellett — a II-ik tanítói állás megszervezésének s a díjleveleknek a jóváhagyására.

19. Az egyes egyházlátogatói körökbe a látogatási teendők elvégzésére a következő lelkészi tanácsbirákat és lelkészeket küldi ki a közgyűlés:

1. a szilvási körzetbe: *Kövér Pál*, tanácsbirót és *Cserháti Zoltán*, számvevőt;

2. a vadnai körzetbe: *Tóth János*, esperest és *Veress Károly*, lelkészi főjegyzőt;

3. a kazai körzetbe: *Gyűlvérszi István*, tanácsbirót és *Molnár Pál*, vadnai lelkészt;

4. a sajaszentpéteri körzetbe: *Lenkey Gyula*, tanácsbirót és *Bodnár László*, lelkészi jegyzőt;

5. a boldvai körzetbe: *Svingor Jenő*, tanácsbirót és *Szabó Lajos*, parasznyai lelkészt;

6. a kápolnai körzetbe: *Felméry Albert*, tanácsbirót és *Berta István*, számvevőt;

7. az edelényi körzetbe: *Kőrössy István*, tanácsbirót és *Várady József*, tanügyi bizottsági elnököt;

8. a szendrői körzetbe: *Hubay Mihály*, tanácsbirót és *Kocsiss Béla*, nagyvisnyói lelkészt.

20. Az összes tanácsülési, valamint a rendes és rendkívüli közgyűlések jegyzőkönyvi pontjai hitelesítették.

Bónis Aladár

e. m. gondnok.

Tóth János

esperes.

Veress Károly

e. m. lelkészi főjegyző.

Statisztikai adatok a felsőborsodi egyházmegye 1942. évről.

I. Népmozgalmi adatok.

	Lélekszám	Született	Meghalt	Konfirmált	Házasság- kötés	Reverzális	Áttért	Kitért	Urvacsorá- val élt
Fi	} 34.743	439	292	188			19	1	} 61.044
Nő		446	256	206			17	3	
Törvényes		851							
Törvénytelen		34							
Tiszta					204				
Vegyes					94				
Javunkra						60			
Kárunkra						37			
+ -						+ 23			
Összesen:	34.743	885	548	394	298	98	36	4	61.044

II. Anyagi ügyek.

	Megnevezés	P	f	Összeg P	f		
Adakozás	Isten dicsőségére	4628	18	12.363	79		
	Templomra	1973	38				
	Iskolára	557	50				
	Orgonára	52	00				
	Jótekonyság célra	5152	73				
Jótekonyság	Segélytérő egyházaknak	417	55	6964	58		
	Segélytérő intézményeknek	3028	18				
	Segélytérő egyeseknek	1187	50				
	Másnemű jótekonyság	2331	35				
Építkezés	Templomra	23 037	34	70 817	39		
	Iskolára	12.168	60				
	Lelkészi lakra	29.482	48				
	Tanítói lakra	3936	36				
	Egyházi melléképületekre	2054	61				
	Orgonára	138	00				
Pénztári forgalom	Bevétel			419.637	10		
	Kiadás			392 987	27		
	Maradvány			26.650	83		
Vagyon-összesítés	Földek értéke	2,061.471	83	6,260.201	92		
	Épületek	3,757.400	94				
	Ingóságok	361.038	26				
	Tőke és alapok	40 680	62				
	Alapítványok	5068	90				
	Hasznos jogok	34.541	37				
	Teher					92 560	83
	Tiszta vagyon					6,178.448	07

VIII.

Birósági ítéletek.

1943. március 2.

1. *Kazay József*, disznóshorváti segédlelkésznek 1942. évi december hó 27-én történt rudabányai lelkésszé megválasztása ellen beadott fellebezést az egyházmegyei bíróság elutasította, a választást helybenhagyta s a fellebbezőket a birói eljárási költségekben elmarasztalta. Az ítélet jogerőssé vált.

2. *Varga József*, volt rudabányai gondnok és *Kazay József*, volt rudabányai segédlelkész ellen *Veres B. József*, és társai rudabányai lakosok panasza alapján megindított ügyben a bíróság *Varga Józsefet* 80 P pénzbírságra ítélte, *Kazay József* ellen pedig az eljárást beszüntette. Az ítélet fellebezés hiánya miatt jogerőssé vált.

3. Az 1942. évi szeptember hó 13-án történt ózdi lelkészválasztás lefolytatása ellen *Dr. Sáfár Imre* és társai ózdi egyháztagok részéről beadott fellebbezést a bíróság elutasította és a fellebbezőket a birói eljárási költségekben elmarasztalta. Az ítélet ellen fellebbezés adatott be.

1943. december 22.

1. *Illyés János*, sajaszentpéteri lelkipásztor ellen folyamatba tett áthelyezési eljárás során az egyházmegyei bíróság nevezett lelkipásztort úgy az ő, mint az egyházközség hibájából, egyházi közérdekből, közigazgatási uton hivatalból történő áthelyezésre ítélte és 120 P birói eljárási költségben a lelki-

pásztort és az egyházközséget fele arányban elmarasztalta. Az ítélet ellen fellebbezés jelentetett be.

2. *id. Tőzsér Dániel*, kondói egyháztág panaszos ügyében a bíróság nevezettet panaszával elutasította és elkötelezte a lelkipásztornak fizetendő fajárandóság szolgáltatására, valamint 100 P eljárási költség megfizetésére.

A rendes közgyűlés egyes jegyzőkönyvi pontjait jegyezték:

Veress Károly, lelkészi főjegyző: 1—6, 8—10, 11, 14—17, 19, 21, 22, 24, 27, 28.

Bodnár László, lelkészi jegyző: 10—a), 12, 13, 18, 20, 25, 26.

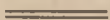
Kövér Pál, belmissziói előadó: 7, 23.

A rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvi pontjait jegyezték:

Veress Károly, lelkészi főjegyző: 1—4, 6—10, 13, 15, 16, 19, 20.

Bodnár László, lelkészi jegyző: 5, 11, 12, 18.

Héczey Ferenc, világi főjegyző: 14, 17.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Egyházmegyei tanácsülés.

1943. január 12-én.

1. A sajoszentpéteri egyház adás-vételi szerződése.
2. Az ózdi missziói egyház új lelkészi díjlevele és III-ik tanítói állásának díjlevele.
3. Az ózdi egyház építkezési szerződése.

II. Egyházmegyei tanácsülés.

1943. február 17-én.

1. A berentei egyház új lelkészi díjlevele.
2. A meszesi egyház köszénkiaknázási szerződése.

III. Egyházmegyei tanácsülés.

1943. május 13-án.

1. Az ózdi egyházba kiküldött bizottság jelentése.
2. Az ózdi egyház építkezési szerződésének jóváhagyása.
3. A zilizi egyház ingatlan ajándékozási szerződése.
4. A barcikai egyház rendkívüli egyházi adókiivetési kulcsának jóváhagyása.

IV. Egyházmegyei tanácsülés.

1943. június 11-én.

1. A sajdkazinci egyház III-ik tanítói állásának megszervezése.
2. A szendrőládi egyház templomának renoválási szerződése.
3. A sajiócegyi egyház földhaszonbérleti szerződése.
4. Az ózdi egyház új lelkészi díjlevelének jóváhagyása.
5. A sajoszentpéteri egyház adás-vételi szerződésének jóváhagyása.

V. Egyházmegyei tanácsülés.

1943. szeptember 23-án.

1. A sajoszentpéteri egyház adás-vételi szerződése.
2. A sajoszentpéteri bányamunkások egyházi adója.
3. A tardonai egyház földcsere szerződése.
4. A rudabányai egyház ajándékozási szerződése.

5. A rudabányai egyházi földek haszonbérleti szerződése.
6. A rudabányai lelkészi javadalmi földek bérletbeadásának jóváhagyása.
7. A sajióvankai egyházi földek haszonbérleti szerződéseinek jóváhagyása.
8. A nagybarcai egyház II-ik tanítói állásának díjlevele.
9. A varbói egyház III-ik tanítói állásának megszervezése és díjlevele.
10. A felsőkelecsényi egyházi adókiivetése.
11. A felsőkelecsényi egyház toronyépítési szerződése.
12. A barcikai egyház földbérleti szerződéseinek jóváhagyása.
13. A barcikai egyház kántor-tanítói díjlevelének jóváhagyása.
14. A sajobáonyi lelkészi javadalmi földek bérletbeadása.
15. A borsodi egyházi földek bérleti szerződése.

VI. Egyházmegyei közgyűlés.

1943. szeptember 27-én

Istentisztelet.

1. Az alkotó tagok számbavétele. *Szathmáry-Király Pál* felkérése a betegsége miatt távollevő e. m. gondnok helyettesítésére.
2. Távolmaradottak igazolása.
3. Esperes évi jelentése.
4. Az esperesi jelentéssel kapcsolatos határozatok.
5. *Kövér Pál*, belmissziói előadó köszönete az egyházmegye elnökségének és tisztikarának.
6. *Kőrössy István* indítványa.
7. Egyházmegyei missziói előadó jelentése.
8. Egyházmegyei számonkérőszék jegyzőkönyve.
9. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
10. Javaslat a lelkészi és tanítói készpénzfizetések percentuális felemelésére.
- 10—a) Indítvány a püspöki stóla rendezésére.
11. Indítvány a lelkészi özvegyi kegyeleti év megállapítására.
12. Indítvány a világi pályán működő segédlelkészek lelkészi szolgálatára.
13. Indítvány a stóla rendezésére.
14. Tanügyi előadói jelentés.
15. Szabályrendelet az iskolai Felügyeleti Szabályzat végrehajtására.
16. Vallásoktatási előadó jelentése.

17. Lelkészek beerősítése.
18. Tanítói beerősítések.
19. Egyházmegyei lelkészértekezlet jelentése.
20. Egyházmegyei számvevőszék jegyzőkönyve.
21. Közalapi- és nyugdíjintézeti pénzkézeli jelentése.
22. Az 1944. évi egyházmegyei költségelirányzat jóváhagyása.
23. Jelentés a missziói s. lelkészek által végzett munkákról.
24. A hegymegi egyház segélykérvénye.
25. *Dr. Komjáthy Aladár*, volt ózdi lelkipásztor bucsulevele.
26. *Nagy Lajos*, volt laki lelkipásztor bucsulevele.
27. A helyőrszalontai egyház segély iránti kérelme.
28. A szuhogyi leányegyház anyásítási kérelme.
29. A sajtócecegi egyház földhaszonbérleti szerződésének jóváhagyása.

VII. Rendkívüli egyházmegyei közgyűlés.

1945. november 16.

Áhítat.

1. Alkotó tagok számbavétele. Távollevők igazolása.
2. A közgyűlés megnyitása.
3. Szavazatbontó bizottság jelentése s az új tisztviselők eskütétele.
4. A egyházmegyei elnökség üdvözlése.
5. Egyházmegyei közig.- lelk. nyugd. intézeti- és közalapi pénztárnok, belmissziói előadó, számvevők, vall. oktatási szakfelügyelő és előadó választása.
6. Az 1944. évi egyházmegyei tanács megalakítása.
7. Lelkészjelölő bizottság megválasztása az 1944. évre.
8. Különböző egyházmegyei bizottságok megalakítása.
9. Köszönetnyilvánítás *Fekete Pál* és *Szepessy Gyula*, volt világi tanácsbíráknak.
10. *Mocsáry Pál* tiszteletbeli világi főjegyzővé választása.
11. Indítvány a tisztségek megosztására vonatkozólag.
12. *Kozma Sándor*, laki és *Szendrey István*, szakácsi-i lelkészek beerősítése.
13. Javaslat a sajtóvezetési missziói kör megszüntetésére.
14. Javaslat az egyházmegyei tiszteletdíjak emelésére.
15. Javaslat az egyházlátogató tanácsbírák mellett működő lelkészek beosztására.

16. *Dabóczy István*, nagybarcai lelkész gyülekezeti fegyelmezési ügye.
17. A sajoszentpéteri egyház szénkitermelési szerződése.
18. A borsodi egyház II-ik tanítói állásának megszervezése.
19. Egyházlátogatók beosztása az egyes körzetekbe.
20. Tanácsülések és közgyűlések jegyzőkönyvi pontjainak hitelesítése.
Statisztika.

VIII. Birósági ítéletek.

1943. március 2.

1. *Kazay József*, rudabányai lelkésszé választásának megfellebbezése
2. *Varga József*, volt rudabányai gondnok ügye.
3. Az ózdi lelkészválasztási eljárás elleni fellebbezés.

1943. december 22.

1. *Illyés János*, sajoszentpéteri lelkész áthelyezési ügye.
2. *id. Tózsér Dániel*, kondói egyháztag panaszos ügye.

